

AZ ÉLETKÖRNYEZET MINŐSÉGE AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZETBEN SZABADKA, BÁCSTOPOLYA ÉS KISHEGYES 2012-BEN

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

502 . 175 (497 . 113 Ваџка - 17) „2012“
МИТРОВИЋ, Сњежана

Kvalitet životne sredine Severnobačkog okruga -
Subotica, Ваџка Topola i Mali Idoš u 2012. godini / [autor
Snježana Mitrović; prevodilac Čila Nemet] . - Subotica:
Otvoreni univerzitet, Regionalni Arhus centar, 2013
(Subotica: Printex) . - 71, 71 str . : ilustr . ; 30 cm

Podatak o autoru preuzet iz kolofona. - Izvorni tekst i
prevod štampani u međusobno obrnutim smerovima. - Nasl. str .
prištampanog prevoda: Az életkörnyezet minősége az
Észak-bácskai Körzetben - Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes
2012-ben. – Tiraž 2.000.

ISBN 978 - 86 - 87613 - 53 - 9

1. Mitrović, Snježana: Az Az életkörnyezet minősége az
Észak-bácskai Körzetben - Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes
2012 – ben.

a) Животна средина - Квалитет - Бачка , северна - 2012
COBISS . SR - ID 282355975

AZ ÉLETKÖRNYEZET MINŐSÉGE
AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZETBEN
SZABADKA, BACSTOPOLYA ÉS KISHEGYES
2012-BEN

AZ ÉLETKÖRNYEZET MINŐSÉGE AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZETBEN – SZABADKA,
BÁCSSTOPOLYA ÉS KISHEGYES 2012-BEN

„Az életkörnyezet minősége az Észak-bácskai Körzetben – Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes 2012-ben“ kiadvány a Szabadkai Szabadegyetem Szabadkai Regionális Aarhus Központ projektumának keretében jelent meg, a Szerb Köztársaság Környezetvédelmi Alapjának és Szabadka Városának támogatásával.

Kiadó:

Szabadkai Szabadegyetem – Szabadkai Regionális Aarhus Központ

Kiadó:

Szabadkai Szabadegyetem – Szabadkai Regionális Aarhus Központ

Szerkesztő:

Pavle Budinčević

Szerzők:

Snježana Mitrović

Társszerző:

- Városi Közigazgatás – Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálat

Mgr. Gordana Gavrilović és Žika Reh okl. biológus

- Szabadkai Közegészségügyi Intézet

Dr. Zorica Mamuzić Kukić, Olga Lompar okl. technológus és

Mgr. Nataš Čamprag Sabo

Adatfeldolgozók:

- “Palics - Ludas” KV

Vesna Vider okl. tájépítész és Sandra Čokić Reh okl. biológus

Fordító:

Német Csilla

Fényképek:

Biljana Vučković, Mikes Bence, Sekeres Ottó, Miloš Petrović, Szekeres Levente,
Josip Muranji, Fábián Róbert

Tervezés és műszaki előkészítés:

Agencija Organizator

Nyomtatás:

Printex, Szabadka

Példányszám: 2000

ISBN: 978-86-87613-53-9

Szabadka Város

Tartalom:

ELŐSZÓ	4
• A MINŐSÉGESEBB ÉLETKÖRNYEZETÉRT AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZETBEN.....	6
• A JOBB ÉLETMINŐSÉGÉRT SZABADKA VÁROSÁBAN.....	7
• HELYZETKÉP A KÖRNYEZETRŐL ÉS ELKÉPZELÉSEK AZ ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRÓL BÁCSTOPOLYA KÖZSÉGBEN.....	8
• JAVULÁS A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK TERÉN KISHEGYES KÖZSÉGBEN.....	9
• 1. LEVEGŐ	10
1.1. A LEVEGŐ MINŐSÉGE.....	10
1.1.1. A LEVEGŐMINŐSÉG EREDMÉNYEI.....	11
1.1.2. KÖVETKEZTETÉSK.....	12
1.1.3. A LEVEGŐMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRA JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK.....	13
1.2. A PARLAGFŰ POLLEN MEGFIGYELÉSÉNEK EREDMÉNYEI	14
1.2.1. AZ EREDMÉNYEK ELEMZÉSE.....	15
1.2.2. KÖVETKEZTETÉK.....	15
2. VÍZ	16
2.1. AZ IVÓVÍZ HIGIÉNIAI KIFOGÁSTALANSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZET TERÜLETÉN..	16
2.1.1. VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI	17
2.1.2. A FIZIKAI-VEGYI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEIHEZ FÜZÖTT MAGYARÁZAT... ..	28
2.1.3. A BAKTERIOLÓGIAI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEIHEZ FÜZÖTT MAGYARÁZAT.....	29
2.1.4. KÖVETKEZTETÉS ÉS JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEKRE TETT JAVASLATOK.....	30
2.2. FELSZÍNI VIZEK MEGFIGYELÉSE.....	30
2.2.1. PALICSI-TÓ	31
2.2.2. LUDASI-TÓ	34
3. ZAJ	36
3.1. A KÖRNYEZETI ZAJ MEGFIGYELÉSÉNEK ALAPJAI	36
3.2. A ZAJMÉRÉS EREDMÉNYEI	37
3.3. KÖVETKEZTETÉS.....	39
4. TALAJ	40
4.1. A TALAJ VIZSGÁLATA SZABADKA VÁROS TERÜLETÉN.....	40
4.1.1. A FIZIKAI-VEGYI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEINEK ELEMZÉSEI, KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK ..	41
4.2. AZ INTERCORD VÁLLALAT ÉS AZ ÚJRAHASZNOSÍTÓ KÖZPONTTAL HATÁROS LAGÚNÁK TALAJÁNAK VIZSGÁLATA ..	43
5. VÉDETT TERÜLETEK	46
5.1. VÉDETT TERÜLETEK SZABADKA KÖRNYÉKÉN 2012-BEN.....	46
5.1.1. „LUDASI-TÓ” SPECIÁLIS TERMÉSZETI REZERVÁTUM.....	46
5.1.2. „SZELEVÉNYI PUSZTÁK” SPECIÁLIS TERMÉSZETI REZERVÁTUM.....	47
5.1.3. „SZABADKAI HOMOKPUSZTA” KÜLÖNLEGES ÉRTÉKEKKEL RENDELKEZŐ TÁJEGYSÉG..	48
5.1.4. „PALICS” TERMÉSZETI PARK	50
6. BALESETEK 2012-BEN – SZABADKA FÜSTBEN	52
7. INTÉZMÉNYEK	56
7.1. ÉSZAK-BÁCSKAI KÖZIGAZGATÁSI KÖRZET.....	56
7.1.1. TÁJÉKOZTATÓ A TEVÉKENYSÉGRŐL	56
7.1.2. TARTOMÁNYI TITKÁRSÁG – SZABADKAI TERÜLETI EGYSÉG.....	57
7.2. SZABADKAI VÁROSI KÖZIGAZGATÁS	58
7.2.1. KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI SZOLGÁLAT	58
7.2.2. A 2012-ES KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS FEJLESZTÉSI PROGRAM ESZKÖZEI... ..	59
7.3. BÁCSTOPOLYA KÖZSÉG	64
7.3.1. KÖRNYEZETVÉDELMI OSZTÁLY	64
7.4. KISHEGYES KÖZSÉG	66
7.4.1. KÖRNYEZETVÉDELMI OSZTÁLY	66
8. SZABADKAI REGIONÁLIS AARHUS KÖZPONT	68
8.1. JELENTÉS A 2012-ES TEVÉKENYSÉGRŐLI	69

ELŐSZÓ

Az „Életkörnyezet minősége az Észak-bácskai Körzetben – Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes 2012-ben“ kiadvány a Szabadkai Regionális Aarhus Központ projektjének eredménye, melyet a Szabadegyetem valósít meg a Szerb Köztársaság Kormányának illetékes minisztériuma és Szabadka Város támogatásával. Ugyanis, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, EBESZ támogatásával az Aarhus Központ 2011. március 4.-én megkezdte munkáját az Egyetértési Nyilatkozat aláírásával az akkori Környezetvédelmi, Bányászati és Területrendezési Minisztérium, Szabadka Város és a Szabadegyetem között.

A Kiadvány alapszándéka, hogy a polgároknak, de a teljes szakértői és érdekelt nyilvánosságnak is, minél egyszerűbb és elfogadhatóbb módon mutassa be a környezet megfigyelését. A múlt évben sor került a „Szabadka Város környezetének minősége 2011-ben“ kiadvány megjelenésére, amely a nulladik számot viselte, mert már akkor kirajzolódott a szándék, hogy a jövőben mindent átfogó és szisztematikus módon tájékoztassunk. Ez meg is valósult, sőt ezúttal tovább lépve magába foglalja az Észak-bácskai Körzet helyi önkormányzatait: Szabadkát, Bácsstopolyát és Kishegyest.

A kiadványon dolgozva a Szabadkai Közigazgatás Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálat, a Szabadkai Közegészségügyi Intézet és a Szabadkai Regionális Aarhus Központ szakértői csapata megpróbált minél több adatot összefoglalni a következő témakörökből: levegő, víz, zaj, talaj, védett területek és baleseti helyzetek. Az adatokon és a különböző vizsgálati és ellenőrzési eredményeken kívül, amelyeket táblázatokban is kimutattak, az elemzők az összegzés mellett konkrét javaslatokat is tettek azok a lépések és aktivitások foganatosítására, melyek hozzájárulnának a környezet állapotának és területen élő lakosság életminőségének javításához.

A következő kiadványban a tevékenység arra összpontosul, hogy minél több adatot gyűjtsenek Kishegyes és Bácsstopolya községek területéről. Amellett, hogy egyesítették a vizsgálatok eredményeinek különböző mutatóit, a szerzők szakértői csapata egyetértett abban, hogy a következő Kiadvány lényegesen több felügyelői adattal legyen kiegészítve, függetlenül attól hogy a város, a tartomány vagy a köztársaság hatáskörébe tartoznak. Ebben a kiadványban megkezdjük a nyilvánosság tájékoztatását a városi, illetve a községek Környezetvédelmi Alapja eszközeinek elosztásáról, de törekedni fogunk arra hogy a jövőben sokkal konkrétabban megjelentessük kik a felhasználói ezeknek az eszközöknek és milyen célokra használták fel azokat.

A körzetek és helyi önkormányzatok vezetőinek az olvasókhöz intézett szavai és bevezető szövege a mutatója annak, milyen komoly a hozzáállásuk az ember környezetének megóvásához és állapotának javításához, valamint erőfeszítésük az Aarhusi Egyezményről szóló Törvény alkalmazására a nyilvánosság tájékoztatását illetően. Azonban, Bácsstopolya, Kishegyes és Szabadka „területileg oly közel, együttműködésben viszont oly távol vannak egymástól“. Ezért, a környezetvédelem kell hogy legyen egyike azoknak a pontoknak amelyek jobb és konstruktívabb együttműködést teremtenek az Észak-bácskai Körzet községei között, függetlenül vezetőik politikai elkötelezettségétől. Ezért ez a Kiadvány egy kezdő lépést képvisel azon az úton amelyet bővíteni és hosszabbítani kell, miközben olyan együttműködési modelleket kell találni melyek hozzájárulnak a régió életkörnyezetének fejlesztéséhez.

Szem előtt tartva a Szabadkai Regionális Aarhus Központ szerepét, javasoljuk hogy az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet védelme alatt alakuljon meg egy nem formális gyakorlati testület, akár „zöld tanácsnak“ is nevezhetnénk, amelyet a helyi önkormányzatok ökológus szakmunkatársai, valamint az Aarhus Központ és az ÉBK képviselői alkotnának. Funkciója mindenekelőtt az lenne, hogy áttekintse a meglévő állapotot ezen a területen, megta-

lálja a módját a közös cselekvésnek és összeállított, konkrét, a már meglévő dokumentumokkal összehangolt tervekkel értesítsék a döntéshozókat.

Tiszteletben tartva az Észak-bácskai Körzet multikulturális jellegét és a több nyelv hivatalos használatát, a Kiadvány elektronikus formában magyar és latin betűs szerb változatban elérhető a következő Weboldalakon: www.severnobacki.okrug.gov.rs, www.subotica.rs, www.btopola.org.rs, www.maliidos.com és www.aarhussu.org.rs.

Reméljük, hogy az előzőhöz hasonlóan ez a Kiadvány is felkelti az olvasók érdeklődését, mi pedig mindent elkövetünk annak érdekében, hogy a következő, átfogóbb, sokkal több adatot tartalmazó megjelenjen a következő évben is "Életkörnyezet minősége az Észak-bácskai Körzetben a 2013-as évben" címmel.

Végül pedig, összegzés helyett továbbítanám a Kiadvány szerzőinek és feldolgozóinak vízióját, amely így hangzik: „Az Észak-bácskai Körzetet, három helyi közösséggel: Szabadkával, Bácsstopolyával és Kishegyessel úgy látjuk mint területileg rendezett környezetet, amely a fenntartható fejlődés gazdasági koncepcióján alapul. Városokat tiszta levegővel és vízzel, rendezett talajjal melyen sok a zöld, melyekben a hulladékot kezelik, gondját viselik a védett természeti javaknak. Úgy látjuk őket mint helyeket ahol minden lakosnak tere van a munkára, a pihenésre és rekreációra. Ahhoz hogy ez a vízió valóra váljon, mindenki részvételére számítunk, bármilyen szinten”.

Snježana Mitrović
Szabadkai Regionális Aarhus Központ

Szabadka, 2013.

A MINŐSÉGESEBB ÉLETKÖRNYEZETÉRT AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZETBEN

Nikola Repac,
az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet főnökének szavai

Az életkörnyezetet, mint jellegzetes médiumot amelyben visszatükröződik minden emberi tevékenység következménye, tágabb társadalmi értelemben, illetve a szociális, ipari és gazdasági helyzet összességében kell szemlélnünk.

Az európai csatlakozás folyamata során számos, a környezetvédelem témakörébe tartozó törvény és megfelelő altörvényi előírás lett meghozva, amelyeket feltétlenül alkalmazni kell a fenntartható fejlődés megvalósulása érdekében, különös tekintettel az életkörnyezet szennyezés minden formájának megakadályozására, ellenőrzésére és szanálására. Ugyanígy, minden tervezési és építkezési folyamatban feltétlenül alkalmazni kell a környezetvédelem mechanizmusait, biztosítva a nyilvánosság döntéshozatalban való minél nagyobb részvételét.

Nagyon fontos folyamatos együttműködést létrehozni a környezetvédelem terén Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes között, főképp két témakörben: az első a hulladék problémájának megoldása, amely elsőbbséget élvez ha figyelembe vesszük a közös szanitáris hulladéklerakó kiépítését, amely az új, korszerű regionális hulladékkezelési rendszer szerint működik, összhangban az európai szabványokkal. A második, nem kevésbé fontos téma kör a levegő minőségének ellenőrzése, jelenleg a zónákban és agglomerációkban, amelyet ki kell terjeszteni az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet teljes területére.

Alapjában véve, az elkövetkezendő időszakban törekedni kell a minél nagyobb mértékű részvételre az együttműködés kialakításában köztársasági, tartományi és helyi szinten, a gazdasági és civil szektoron keresztül a polgárokig, magas szintű szakmai csapatok részvételének biztosításával, törekedve a felelős, hatékony, segítőkész és átlátható tevékenységre, tiszteletben tartva a fenntartható fejlődés fogalmát, az európai környezetvédelmi szabványok alkalmazását, a folyamatos ökológiai nevelést, a nyilvánosság iránti nyitottságot, az ágazatközi hálózatok létrehozását, nemzetközi együttműködést, partnerséget és a környezetvédelem népszerűsítését.

A JOBB ÉLETMINŐSÉGÉRT SZABADKA VÁROSÁBAN

Modest Dulić,
Szabadka polgármestere

Bár biztos állíthatjuk, hogy Szabadka jelentős erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy minél jobb életkörülményeket biztosítson polgárai számára, a jövőben mégis komoly kihívásokkal kell szembesülnünk a rendelkezésünkre álló természeti és egyéb erőforrások fenntartható fejlesztése terén. Szabadka az első városok egyike volt az országban, amely korszerű szennyvíztisztítót épített, elkészítette a helyi környezetvédelmi akciótervet és a Környezetvédelmi Alap révén pénzt biztosít a költségvetésből a különféle környezetvédelmi és -fejlesztési projektekre, folyamatosan pénzezi a környezet állapotát figyelemmel kíséző programokat, anyagilag támogatja a civil szervezetek és helyi közösségek tájékoztató és oktató jellegű programjait és a környezetszennyezéssel és környezetrombolással kapcsolatos konkrét problémák megoldását célzó kezdeményezéseit.

A legsúlyosabb problémák egyike, amelyekkel a város jelenleg szembesül, kétségkívül a hulladékgazdálkodás. A helyzet komolyságának tudatában, Szabadka város 2020-ig terjedő hulladékgazdálkodási tervének elfogadását követően meghoztuk a köztisztaság fenntartásáról szóló rendeletet, és hamarosan megkezdjük a regionális hulladéklerakó építését, de még annak üzembe helyezése előtt felszámoljuk és szanáljuk a városi szeméttelép egyes részeit, melyek ma már nincsenek használatban.

Szabadka város területén a felszíni vizek, főként a Palicsi-tó rossz állapota nagyon összetett probléma, s ezért a megoldásához valamennyi fontos városfejlesztési szektor részvételére szükség van. Szabadkai szakemberek csoportja elemezte azokat a tényezőket, melyek negatív hatással vannak a Palicsi-tó (és Ludasi-tó) vizének minőségére, és szanálásuk érdekében több intézkedést javasolt az Alapvető elképzelés a Palicsi-tó és környéke ökológiai helyzetének javítására című dokumentumban.

Szabadka város 2011-ben Megállapodást írt alá a szakminisztériummal és a Szabadegyetemmel, s ezzel támogatta a Szabadkai Regionális Aarhus Központot, melynek alapvető tevékenységei különböző érdekcsoportok képzésére irányulnak az Aarhusi Egyezmény alkalmazása céljából, és hogy lehetőség nyíljon megfelelő információt szolgáltatni a környezetvédelemről.

A Tartományi Természetvédelmi Intézetnél 2013-ban kezdeményeztük a Tavankúti erdő védelem alá helyezését, és már megkezdjük a természeti és egyéb értékeire vonatkozó adatok gyűjtését. A védelemről szóló tanulmány kidolgozásával és a védelem alá helyezésről szóló határozat elfogadásával a tavankúti és környékbeli polgárok számára újabb lehetőség nyílik életkörülményeik javítására.

A környezetvédelmi problémák legtöbbször regionális, de néha globális jellegűek. Ezért fontos olyannyira a környékbeli szerbiai és magyarországi lokális közösségekkel való együttműködés, hiszen a környezetvédelem terén csak így érhető el szemmel látható eredmények. A környezetszennyezés és a természeti erőforrások irracionális felhasználásával kapcsolatos problémák megoldásában az eddigiekhez hasonlóan ezután is nagy hangsúlyt fektetünk a tevékenységek irányítására és a közös tervek kidolgozására.

HELYZETKÉP A KÖRNYEZETRŐL ÉS ELKÉPZELÉSEK AZ ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRÓL BÁCSTOPOLYA KÖZSÉGBEN

Kókai Mernyák Melinda, Bácstopolya Község elnöknőjének szavai

A környezetvédelem kérdései manapság széleskörben vannak jelen. A környezetvédelem fogalma alatt elégtelen, felületes vagy helytelen magyarázatokat találhatunk, ez pedig a megfelelő oktatás hiányának a következménye. Az életkörnyezet fejlesztésének kontextusában a fő tét az élet fennmaradása és az emberi közösség sértetlensége, ami községünk stratégiai célja is, csakúgy, mint további fejlesztése és összehangolása az emberi lét környezetének kapacitásaival.

Manapság minden sikeres tevékenységben fontos a csapatmunka. Ezért, a bácstopolyai községben is egyre nagyobb jelentőséget kap a tudatos irányítás – vezetés, csapatmunka és folyamatos tanulás – új tudományos és a gyakorlatban alkalmazható ismeretek elsajátítása az ökológiailag egészséges és biztonságos életkörnyezet védelmének és fejlesztésének hosszútávú jelentőségéről.

Bácstopolya Községnek a polgárok aktív közösségének kell lennie, akik életüket fejlett, virágzó, rendezett és sokoldalú környezetben élik. Fontos egyénileg és közösen is magasszintű figyelmet szentelni az egészséges életmódnak, a környezet védelmének és fejlesztésének, valamint a természet megőrzésének. Emellett, hangsúlyt kell fektetni a kulturális szükségletekre és kulturális felemelkedésre.

Bácstopolya Községben az életkörnyezettel és életminőség javításával kapcsolatos legjelentősebb problémákat és célokat hat szegmensre oszthatjuk:

- Ivóvíz minőség: az előregedett vízvezetékcsövek kicserélése, mikroközösségek, a vízminőség folyamatos ellenőrzése, projektek előkészítése, pályázatok figyelése;
- Hulladékkezelés: Bácstopolya Község egyike a Szabadkai Regionális Hulladéklerakó alapítóinak, Bácstopolyán pedig fel fog épülni egy hulladék transzfer állomás és elvégzik az illegális szemétkerakók szanálását;
- Szennyvizek: a már meglévő hálózat bővítése és korszerűsítése, újak kiépítése és összekötése, valamint szennyvíztisztító kiépítése;
- Zöld területek: a meglévők folyamatos karbantartása és új területek létrehozása, szélvédősávok kialakítása, a parlagfű irtása;
- Levegőminőség: a levegő minőségének javítása, a nagy szennyezők megszüntetése;
- Programok, rendezvények és oktatás az életminőség javításával és a környezetvédelemmel kapcsolatban.

JAVULÁS A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK TERÉN KISHEGYES KÖZSÉG KÖZSÉGBEN

Marko Rovčanin, Kishegyes község elnökének szavai

Globális szinten, és mi is, a kisebb településeken szembesülünk a közös felelősségvállalás igényével a fejlődés fenntarthatóságára, illetve igényeink természettel való összehangolására. A nehézségek ellenére is arra törekszünk, hogy a lakosságnak minél minőségesebb életteret és környezetet biztosítsunk.

Az ökológiai probléma megoldása, valamint a környezet minőségének javítása Kishegyes községben jelentős helyet foglal el az elsőbbségi ranglétrán, amelyeket számos tevékenység megvalósításán keresztül szeretnénk elérni. Előkészületi fázisban van egy községi szintű kommunális közzállalat megalakítása, amely feladata a hulladékkezelés, illetve a már meglévő hulladéktárolók rendezése és helyreállítása lesz. Mint egyik fél a községek együttműködéséről szóló megállapodásban, amely a szabadkai székhelyű, szilárd hulladék kezelésével foglalkozó regionális hulladéktároló megalakításáról szól, arra számítunk, hogy a lehető legrövidebb időn belül megkezdődik a hulladéktároló kiépítése, amely felgyorsítja ezen probléma megoldását, a lakosság egészségvédelme, a környezet megőrzése, víz-, talaj- és légvédelem céljából.

Tervben van egy központi üzem kiépítése, amely a szennyvíz, valamint a csatornahálózat tisztítására, szélvédősávok elhelyezésére, a parlagfű irtására szolgál.

Ami a levegő minőségét illeti, elmondható, hogy főleg a téli időszakban jelentkezik a szennyezőanyagok megnövekedése, amely a kemencéknek és szilárd tüzelőanyaggal működő kazánoknak köszönhető. Bár a gázosítás mindhárom településen megtörtént, igen kevés háztartás kapcsolódott a hálózatra, ezért megoldást kellene találni a helyzet megváltoztatására.

Mondhatjuk, hogy a talaj és a víz minőségét nagy mértékben aláásta a szennyvízcsatorna-hálózat, valamint a központi szennyvíztisztító-üzem hiánya, a nem megfelelően kiépített szennyvízgödrök használata, mint ahogy a mezőgazdaságban túlzottan használt permetszerek és műtrágya. A rendezetlen hulladéktárolók mindhárom településen, szintén rontják a talajminőséget.

Mint község, amely nem rendelkezik nagymértékű ipari szennyezőkkel, elmondhatjuk, hogy községünk környezete viszonylag megőrzött.

A környezetnevelésre és tájékoztatásra mindenképp nagyobb hangsúlyt fogunk fektetni, illetve a községközi összeköttetésre, különösen az Észak-bácskai körzetben.

1. LEVEGŐ

A 2012-ben, a levegő minőségének megfigyelését Szabadka területén azzal a céllal végzik, hogy adatokat kapjanak a város levegőminőségének meghatározására és a légszennyezettség szintjére vonatkozólag, melyek elengedhetetlenek a megfelelő megelőző intézkedések kiválasztásában, annak érdekében, hogy védjék és javítsák az emberek egészségét és óvják a környezetet. A levegő minőségének ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettségeket a Szabadkai Közegészségügyi Intézet Szabadka Várossal kötött Szerződése határozza meg, mely összhangban van a Közegészségügyi Törvény (SZK Hiv. Közlönye 72/09 sz.) és a Levegő védelméről szóló Törvény (SZK Hiv. Közlönye 36/09 sz.) rendeleteivel.

1.1. A LEVEGŐ MINŐSÉGE LÉGSZENNYEZŐDÉS ALAPVETŐ SZENNYEZŐANYAGOKKAL

A levegő alapvető szennyezői a:

1. A KÉN-DIOXID olyan gáz, mely az őt természetesen tartalmazó energensek égésével keletkezik, mint amilyenek a szén és a kőolaj. A legmagasabb szintet az erőművek, olajfinomítók, gázkazánok és hasonló közlemben feltételezik. A hosszabb ideig tartó kén-dioxid-al történő érintkezés káros hatást válthat ki az egészségre nézve.

2. A KOROM organikus anyagok égésével keletkezik (pl. a tüzelő a téli hónapok alatt). A korom összetételében levő különböző szénhidrogének a kancerogén anyagok

közé tartoznak. A téli hónapokban a korom kondenzálódhat a kén és nitrogén vegyületekkel, valamint a vízpárával, ily módon toxikus szmog keletkezik. Ha az időjárási viszonyok nem kedveznek, felgyülemlenek a káros anyagok a városi környezetben és káros hatással vannak az egészségre. Zárt helyiségben a cigarettafüst jelentős korom forrást képvisel.

3. NITROGÉN-DIOXID. A gépjárművek a fő nitrogén-oxid források, melyek közül a nitrogén-monoxid és a nitrogén-dioxid a legjelentősebbek, és részt vesznek a „fotokémiai szmog” képződésében.

4. A SZUSZPENDÁLT RÉSZECSEKÉK komplex részecske elegyek, melyek az általunk belélegzett levegőben szuszpendálódnak. Az organikus és nem organikus anyagok összetett keverékét képviselik, különböző vegyi összetételük lehet, ami az emisszió forrásától függ. A részecskék közvetlenül kerülnek a levegőbe számos álló és mobil forrásból.

A szuszpendált részecskéket nagyságuk szerint feloszthatjuk:

4.1. A 2,5 µm-nél nagyobb részecskék, melyek a közlekedéstől, surlódástól, nem aszfaltozott utaktól, felszámolatlan szemétkerakóktól, az építkezési munkálatok területeiről, mezőgazdasági területekről és hasonlóktól származnak.

4.2. 2,5 µm-nél kisebb, finom részecskék, melyek a diesel üzemanyagot használó motoros járművek üzemanyag égetésétől, a kazánoktól, ipartól és háztartásoktól származnak.

1.1.1. A LEVEGŐMINŐSÉG EREDMÉNYEI

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet a 01-054 akkreditációs számmal ellátott akkreditációs bizonylattal rendelkezik, mely igazolja, hogy az Intézet eleget tesz a SRPS ISO/IEC 17025:2006 szabvány követelményeinek azoknak a vizsgálatoknak az elvégzését illetően melyek az akkreditáció terjedelmének meghatározásáról szóló Döntésben vannak felsorolva.

A gáznemű szennyező anyagok mintavételezését levegőminta vételére szolgáló berendezésekkel végzik, a szennyező abszorbeálásával az ismert levegő térfogatból megfelelő abszorpciós oldatban. A korom mintát az ismert levegő térfogat szűrőpapíron keresztül történő szűrésével kapják. A PM2.5 és PM10 szuszpendált részecskék mintavétele ambientális levegőminta vevő készülékkel történik, az össz üledék anyagot pedig egy hónapon keresztül gyűjtik tölcéses üledékgyűjtők segítségével.

Az összegyűjtött adatokat a Megfigyelés feltételeiről és a levegő minőségének követelményéről szóló Rendelettel (SZK Hiv. Közlönye 11/10 és 75/10 sz.) összhangban rendszerezik, dolgozzák fel, elemzik és értelmezik.

1. Táblázat Mérőállomások helyszínei és a vizsgálatok paraméterei

Helység	MÉRŐÁLLOMÁS		Vizsgálatok paraméterei
	Elnevezés	Koordináták	
SZABADKA	Építészeti Kar	46.111594, 19.650914	SO2, korom, NO2, üledék anyagok
	Kórház	46.082414, 19.672381	SO2, korom, NO2, üledék anyagok
	Tűzoltó állomás	46.094554, 19.660725	SO2, korom, NO2
	“Matijević” Húsbolt	46.092646, 19.661675	üledék anyagok
	Hotel “Patria”	46.099542, 19.669603	SO2, korom, NO2, üledék anyagok
	SZKI	46.104495, 19.669006	Szuszpendált részecskék
PALICS	Halász barakk	46.082047, 19.761694	üledék anyagok és szuszpendált részecskék
	Palics központ	46.102703, 19.761717	SO2, korom, NO2, üledék anyagok
	AÚ, északi kijárat	46.106085, 19.793010	üledék anyagok
BAJMOK	Bajmok központ	45.967533, 19.423969	SO2, korom, NO2, üledék anyagok
KELEBIA	Kelebia központ	46.167007, 19.561325	üledék anyagok
CSANTAVÉR	Csantavér	45.92002, 19.765581	üledék anyagok

2. Táblázat A SO₂, korom és NO₂ eredmények a levegőben g/m³ - ben Szabadkán 2012-ben

Paraméter	Mérő áll.	Építészeti Kar	Kórház	Hotel Pátria	Tűzoltó állomás	Bajmók HK	Palics központ	ÁTLAG
	Stat. feldolg.							
SO ₂	n	315	320	323	322	320	314	1914
	középké.	1.5	1.6	2.2	1.2	0.9	0.8	1.4
	min.	0	0	0	0	0	0	0
	maks.	23	20	158	20	13	27	158
	>HE	0	0	1	0	0	0	1
KOROM	n	328	320	305	332	321	307	1913
	középké.	8.0	9.0	15.2	28.1	10.0	8.6	13.2
	min.	0	0	0	0	0	0	0
	maks.	68	89	132	299	89	66	299
	>HE	1	5	14	50	5	1	76
NO ₂	n	331	319	308	334	318	309	1919
	középké.	7.2	14.7	16.8	34.6	9.7	7.7	15.1
	min.	0	0	0	0	0	0	0
	maks.	36	78	86	332	48	145	332
	>HE	0	0	1	8	0	1	10

A levegő minősége a SAQI 11 szerint:	Kitűnő	Jó	Elfogadható	Szennyezett	Nagyon szennyezett
--------------------------------------	--------	----	-------------	-------------	--------------------

A szuszpendált részecskék megfigyelése most van kialakulóban Szabadkán, így egyelőre csak időszakos vizsgálatokon alapul. A belélegezhető részecskék mintavétele két frakcióban történt (PM_{2.5} és PM₁₀) városi és vidéki körzetben, ahol felváltva helyezték el a szuszpendált részecskék mintavételére szolgáló berendezést.

1.1.2. KÖVETKEZTETÉS

A feldolgozott adatok a napi mintákra vonatkoznak, ami azt jelenti, hogy a nap folyamán előfordulhatnak rövid, epizodikus szennyezések jelentősen magasabb koncentrációkkal. Az ilyen állapot irritálólag hathat, különösen ha az időjárási viszonyok nem kedveznek.

Szabadka város területe levegőminőségének vizsgálati eredményeit elemezve, a következő következtetések vonhatóak le:

1. A kén-dioxid koncentrációk magasabbak a téli periódusban a tüzelés időszaka alatt (január, március, december). 2012-ben, az 1914 minta közül egy mintában (0,05%) állapították meg a kén-dioxid határ- és toleráns értékének (125 µg/m₃) túllépését a 24 órás levegőmintákban, mégpedig szeptemberben a Hotel Pátria mérőállomáson (158 µg/m³). Ezen a mérőállomáson jegyezték fel ennek a paraméternek a legmagasabb havi átlagértékeit is.
2. A korom koncentrációk szintén magasabbak a téli periódusban a tüzelés időszaka alatt (október, november, december). 2012-ben, az 1913 minta közül 76 mintánál (3,97%) állapították meg a maximális megengedett érték túllépését a korom esetében a 24-órás levegőmintákban (od 50 µg/m³).
3. 2012-ben, az 1919 mintából 10-nél (0,52%) jegyezték fel határérték túllépést a nitrogén-dioxid esetében a 24-órás levegőmintákban (85 µg/m³).
4. Mivel időszakosan történik a PM₁₀ határérték meghaladását értékelő minták vétele, a meghaladási szám helyett 90,4 percentil értékre becsülték. Így, a PM₁₀ évi közép koncentrációjának a 90,4 percentil értéke 45 µg/m₃ volt, ami alacsonyabb az 50 µg/m³ megengedett értéknél.

2011-hez viszonyítva 2012 során megfigyelték:

- A kén-dioxid azonos évi koncentrációját (2011-ben egyetlen nap sem haladta meg a HÉ-et, 2012-ben 1 nap volt a HÉ felett).
- A korom évi koncentrációjának a megnövekedését és a HÉ feletti napok számának csökkenését (2011-ben 93 nap, 2012-ben 76 nap).
- A nitrogén-dioxid évi koncentrációjának és a HÉ feletti napok számának növekedését (2011-ben 1 nap, 2012-ben 10 nap).
- Az össz üledék anyag évi koncentrációjának növekedését 2011-hez viszonyítva, viszont 2012-ben a 200 µg/m²/nap határértéket (HÉ) nem haladta meg.

A fent említettek értelmében leszögezhető, hogy Szabadka város területén a légszennyezés egész évben elsősorban a közlekedéstől származik, továbbá a diffúz pontszerű forrásoktól (a háztartások fűtésétől) a téli időszakban.

1.1.3. A LEVEGŐMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRA JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

A közlekedés okozta légszennyezés csökkentése céljából elengedhetetlen:

- Szabadka és Palics körül kerülőutakat kiépíteni a tranzit forgalom számára,
- biztosítani a járművek magasabb szintű műszaki kifogástalanságát,
- jó minőségű üzemanyagot biztosítani és megakadályozni a rossz minőségű üzemanyag árusítását,
- minőséges és biztonságos kerékpárutakat és gyalogjárdákat kiépíteni,
- a benzinkutak szigorú ellenőrzésével a lehető legkisebb mértékre csökkenteni a levegő kőolajszármazékokkal történő szennyezését.

A fennálló légszennyezés csökkentése céljából szükséges több figyelmet fordítani a diffúz szennyezés ellenőrzésére is:

- az egyéni tüzelőhelyek égési rendszere kifogástalan működésének ellenőrzésével,
- a város gázhálózata kiépítésének folytatásával,
- a távfűtési rendszer bővítésével.

Az üledék anyagok és szuszpendált részecskék okozta légszennyezés csökkentése céljából elengedhetetlen több figyelmet fordítani az:

- utcák tisztítására és mosására,
- zöld területek ápolására és bővítésére,
- zöld védőövezetek létesítésére az utak mentén,
- elhanyagolt és gyommal benőtt parcellák parkokká és játszótéreké váló átalakítására,
- illegális szemétkukák felszámolására.

Elengedhetetlen megmozdulásokat szervezni a lakosság, helyi önkormányzat és felügyelő szervek aktív bevonásával. A lakosság ökológiai tudatosságának növelése céljából szervezett oktatások mellett elengedhetetlen a tisztább levegőért szervezett akciókról és azok eredményeiről időben és objektíven tájékoztatni.

1.2. A PARLAGFŰ POLLEN MEGFIGYELÉSÉNEK EREDMÉNYEI

Szabadka város területén a gyomnövények pollen emissziója jelentős időszakot ölel fel az évből, melyet dominanciájuk miatt a gyomnövények virágzási szezonjaként jelölnek. Ebben az időszakban a levegőben a parlagfű pollen dominál. A 30 növényfaj közül, melyeknek pollenje meghatározható régiókban, a parlagfű tartozik abba a csoportba mely erős allergén tulajdonságú pollent bocsájt ki.

A parlagfű pollen egyike a legagresszívebb aeroallergéneknek, melyek komplex protein elegyet szabadítanak fel és a legerősebb ismert allergének közé sorolják őket. Ezek az egész pollen szemcsében jelen vannak, de a szubmikron frakciók aeroszoljában is. A pollináció periódusa előtt, közben és a virágzási szezon után képződnek, a növény különböző részeiből, de különösen a virágból.

A pollent alapfunkciója miatt nem lehet szennyező anyagként jellemezni. Ugyanakkor, az Ambrosia invazív fajtáinak pollenjét Európában légszennyezőként jellemzik, míg magát a növényt talajszennyezőként tartják számon. Szabadkán Hirst-típusú pollen és spóra gyűjtő berendezéssel, ún. pollencsapdával gyűjtik az aeroallergén polleneiket. Egy háttér mérőhely megközelítőleg 2500 km² területet reprezentál. A napi preparátumokat laboratóriumban alakítják ki, mikroszkópos eljárással pedig a meghatározást és kvantitatív elemzést végzik. Az eredményeket az egy köbméterben található pollen szemcsék számában (pz/m³) mutatják ki.

Régiókban a mintavétel időszaka februártól novemberig tart, amit a Nemzetközi Aerobiológiai Egyesület (IAA) határoz meg. Ebben az intervallumban az összes aeroallergén növény faj éves pollen emissziója fel van ölelve.

1.2.1. AZ EREDMÉNYEK ELEMZÉSE

Szerbiában 3 Ambrosia fajt tartanak számon: *A. artemisiifolia*, *A. tenuifolia* és *A. trifida*.

A parlagfű pollen megjelenése júliushoz kötődik és novemberig marad meg a levegőben. A főszezon augusztusban kezdődik és szeptember végén ér véget. Az évi ciklus végén, csakúgy mint az elején, ez a pollen típus található meg leggyakrabban a levegőben és másodlagos eredetű, illetve a pollen szemcsék a természetes lerakódási helyükről felemeléssel jutnak a levegőbe.

Mivel az elemzések során nem lehetséges a növény különböző fajainak pollenjét külön választani, az egyes szezonok során feljegyzett több maximum Szabadkán az *Ambrosia artemisiifolia* populáció nagyságának és állapotának, környezetének, az időjárási viszonyoknak, valamint a növény különböző fajai populációja jelenlétének a következménye.

1. Táblázat A parlagfű alapvető aerobiológiai paramétereinek összehasonlító kimutatása

	2009.	2010.	2011.	2012.
Napok száma amikor a pollen jelen volt a levegőben	93	99	82	95
A legmagasabb maximális napi cc napja	aug. 26.	aug. 27.	aug. 27.	szept. 5.
A maximális napi pollen cc pz/m ³ -ben	521	481	352	572
A össz évi pollen cc pz/m ³ -ben	6 545	8 255	4 407	9 005
Kritikus pollen cc napok száma	38	41	34	44

A 2012-ben mért legmagasabb napi parlagfű pollen koncentráció egyben az elmúlt négy év legmagasabb értéke is. Továbbá, a 2012-ben mért éves parlagfű pollen koncentráció a legmagasabb az elmúlt négy évhez viszonyítva.

1.2.2. KÖVETKEZTETÉS

A pollen allergia egyre nagyobb közegészségügyi probléma. A légutak allergiás betegségeiben szenvedők számának növekedése magyarázható a diagnosztika javulásával, a különböző allergének számának és mennyiségének növekedésével, gyakoribb légúti fertőzésekkel és a levegő szennyezettségével. Nem fertőző betegség, melynek tünetei bármelyik életkorban jelentkezhetnek, nemtől, fajtól és szociális helyzetétől függetlenül, miközben az életminőség csökkenéséhez és az egészségvédelem költségeinek növekedéséhez vezetnek.

Az aerobiológiai mutatók mindegyik növényfajnál specifikusak, viszont a pollen megmaradása és mozgása a szemcsék jellegzetességei mellett közvetlen korrelációt mutat az időjárási viszonyokkal. A pollen mennyisége a levegőben akkor a legmagasabb amikor meleg és száraz idő van, enyhe széllel, a legalacsonyabb pedig a nedves és hideg időszakokban. A napi pollen emisszióra hatással van a hőmérséklet, nedvességtartalom, a nap radiációja.

A parlagfű pollen jelenléte és koncentrációja az emberi tevékenységtől is függ (pl. időben történő kaszálás és a gyomirtás egyéb módjai), melyek a levegő pollen koncentrációját mérsékelt koncentrációkra csökkenthetik. A fent említettekből következik, hogy elengedhetetlen létrehozni az aeropalinológiai állomások hálózatát, melyek figyelemmel kísérik az össz pollen típust függetlenül azok emberi egészségre gyakorolt hatásától.

Annak érdekében, hogy megállapítsák a pollen hatását a levegőminőségre, a törvényrendeletek és az Észak-bácskai Körzet (Bácsopolya, Kishegyes) pollen megfigyelő rendszerének fejlesztése mellett, a Körzetben elengedhetetlen a pollen koncentráció mérése nem csak a városi, de a védett természeti egységekben is.

2. VÍZ

2.1. AZ IVÓVÍZ HIGIÉNAI KIFOGÁSTALANSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE AZ ÉSZAK-BÁCSKAI KÖRZET TERÜLETÉN

Az egészségileg kifogástalan ivóvíz, valamint a szennyvizek higiéniai szempontból megfelelő elvezetése az egészség egyik alapvető előfeltétele. A fogyasztók egészségileg kifogástalan és elegendő mennyiségű ivóvízzel való ellátása, magasabb szintre emeli a lakosság egészségi állapotát, javítja az életkörülményeket és az életkörülményeket általában. Az Egészségügyi Világszervezet kritériuma szerint az ivóvíz ellátottság, valamint az ivóvízminőség a lakosság egészségi állapotát jelző 12 alapmutató közé tartozik.

A lakosság közellátására vagy az értékesítésre szánt élelmiszerek gyártására szolgáló víznek meg kell felelnie az előírt szabványoknak, a megelőzés és az emberek egészségének megóvása érdekében. Az ivóvíz egészségügyi biztonsága alatt értjük: az ivóvíz mikrobiológiai és fizikai-vegyi kifogástalanságát, a vízforrások védelmét, a biztonságos ivóvíz ellátást és kezelést, mely megakadályozza a vízforrás, a sanitáris védelmi körzet és a tisztított ivóvíz másodlagos szennyezését.

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet szisztematikusan végzi a vízvezeték rendszerből származó ivóvíz higiéniai kifogástalanságának ellenőrzését az Észak-bácskai Körzetben: Szabadka Város és külvárosi településein, valamint Bácsstopolya és Kishegyes községekben.

A mintavételezés, laboratóriumi vizsgálat és a vizsgálati eredmények értelmezése az érvényben levő jogszabályok alapján történik:

1. Környezetvédelmi Törvény, SZK Hiv. Közlönye 135/04 és 6/09 sz.;
2. Fertőző betegségek megelőzéséről szóló Törvény, SZK Hiv. Közlönye 125/04 sz.;
3. Élelmiszerbiztonsági Törvény, SZK Hiv. Közlönye 41/09 sz.;
4. Közegészségügyi Törvény, SZK. Hiv. Közlönye 72/09 sz.;
5. Vízügyi Törvény, SZK Hiv. Közlönye 30/2010 sz.;
6. Az ivóvíz higiéniai kifogástalanságáról szóló Szabályzat, a JSZK Hiv. Közlönye 42/98 és 44/99 sz..

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet Vízvizsgáló Laboratóriuma a SRPS ISO/IEC17025:2006 szabvány szerint lett akkreditálva.

A szisztematikus ellenőrzés keretében nyers, kezeletlen vízmintákat vesznek mindegyik vízforrásból, alap és időszakos vizsgálat céljából. A víztárolóból és vízelosztó hálózatból származó kezelt vízből, a vízbázis meghatározott pontjain az előírt rendszerességgel vesznek mintát alapelemzés céljából. A Szabályzattal összhangban ellenőrzik a közegészségügyi szempontból jelentős létesítmények (oktatási-nevelési, egészségügyi, turisztikai-vendéglátóipari, közlekedési) ivóvizének higiéniai kifogástalanságát is.

A mintavétel éves tervével összhangban, a levett ivóvízmintákban alap, időszakos vagy átfogó jelleggel végzik a bakteriológiai és fizikai-vegyi mutatók figyelemmel kísérését.

2.1.1. VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Az Észak-bácskai Körzet területén a folyamatos ellenőrzés 29 közzvízvezetékét, 2 városi és 27 falusi vízvezetékét foglal magába. 2012-ben, a Szabadkai Közegészségügyi Intézet Higiéniai és Környezetvédelmi Szolgálatának laboratóriumaiban 2648, az Észak-bácskai Körzet területén levő központi vízvezeték rendszerből származó ivóvíz mintát elemeztek (nyers víz, víztároló és vízellátó hálózatból származó víz). Ezek közül 2619 vízmintánál végeztek mikrobiológiai elemzést, 1901 vízmintánál pedig fizikai-vegyi elemzést.

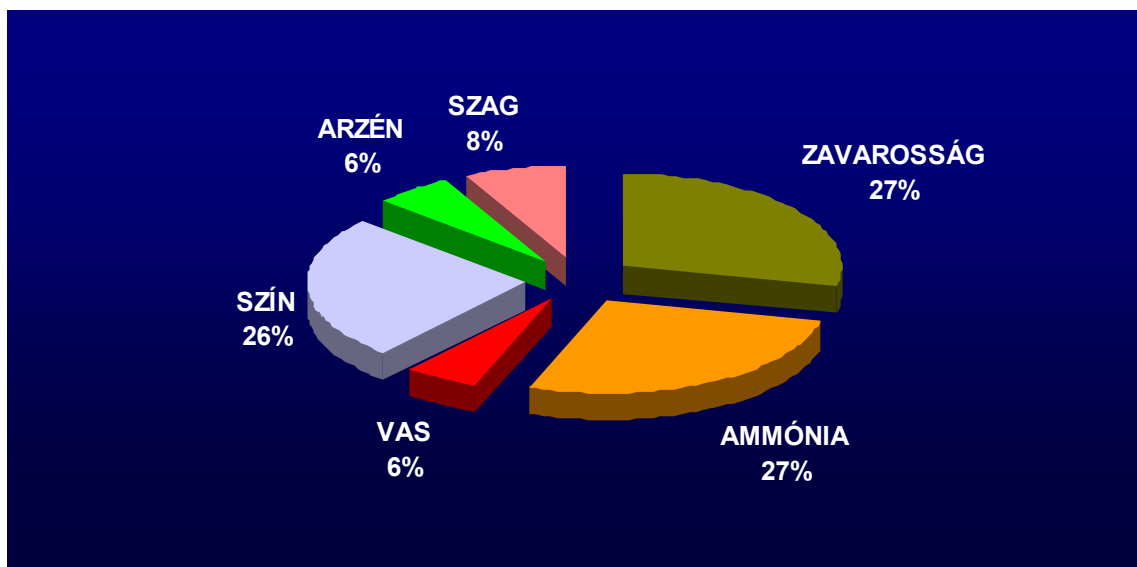
Az ivóvíz bakteriológiai és fizikai-vegyi elemzéseinek eredményei az 1-12 táblázatokban és az 1-12 grafikonokon láthatóak.

1. Táblázat Az ivóvíz fizikai-vegyi vizsgálatának eredményei 2012-ben

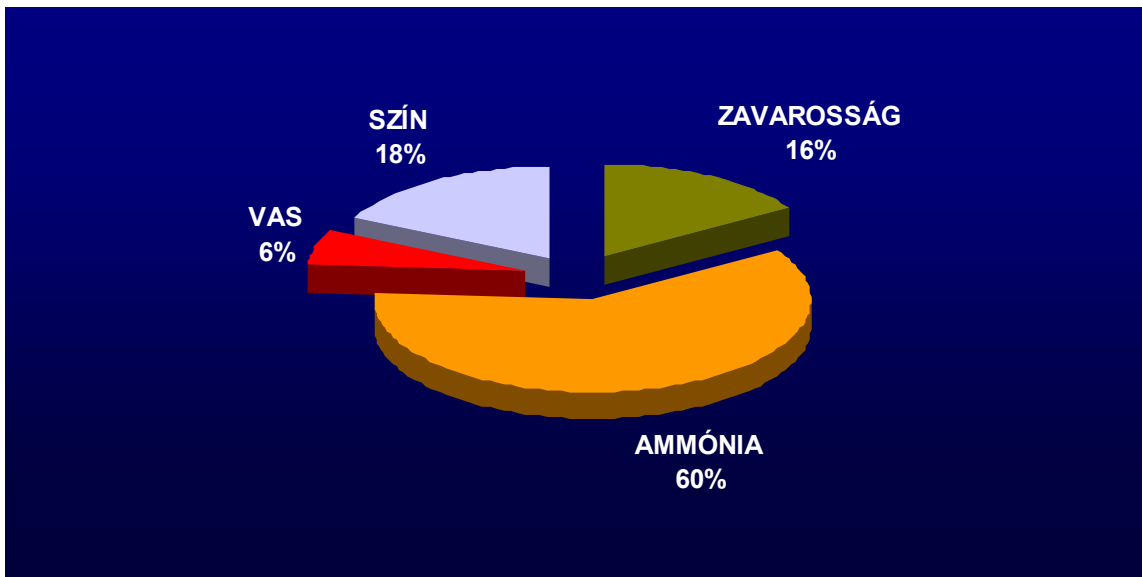
SZABADKA Város

A vízminta vételének helye	Az össz vizsgált minták száma	Fizikailag-vegyileg kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt /nyersvíz	77	77	100
Víztároló	38	13	34.2
Vízelosztó hálózat	708	184	26

1. Grafikon A szabadkai városi vízvezetékéből származó nyersvíz fizikai-vegyi kifogásoltsága okainak szerkezete

2. Grafikon A szabadkai vízelosztó hálózathoz tartozó víz fizikai-vegyszeres kifogásoltsága okainak szerkezete

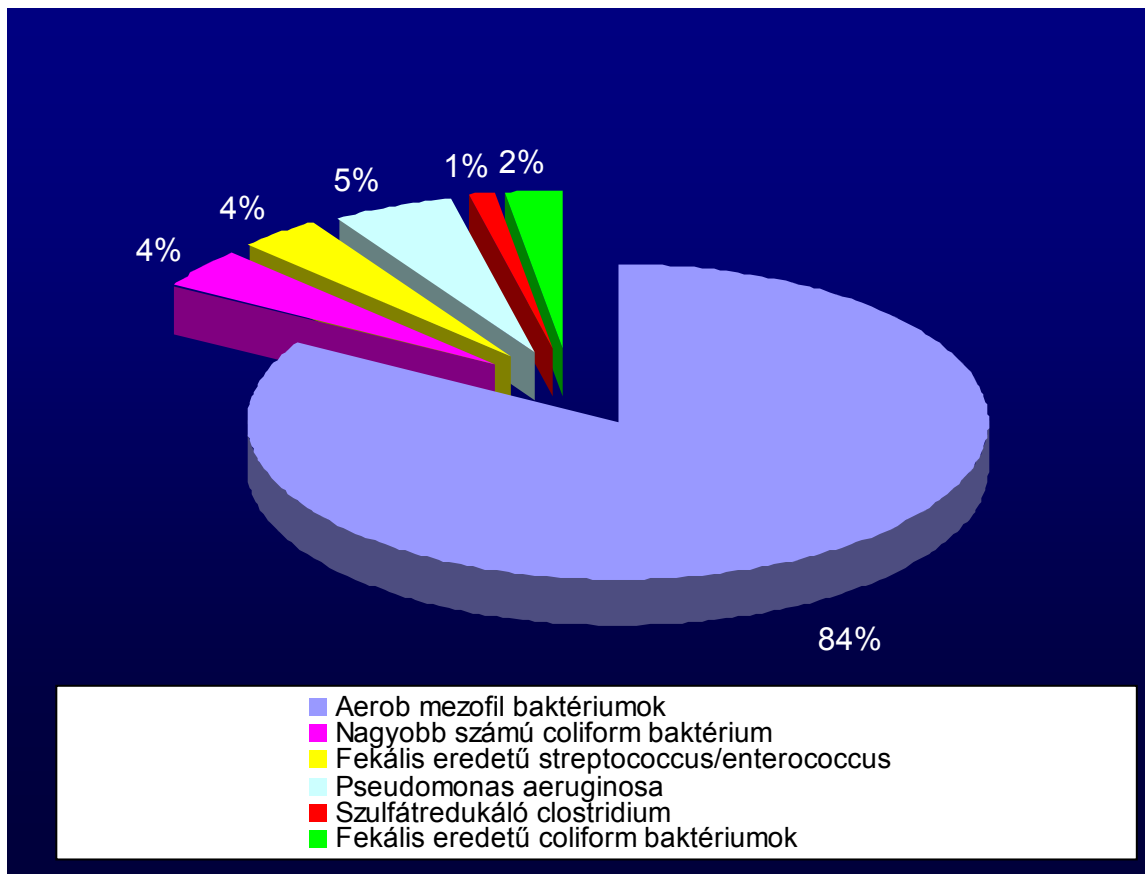
* Az egyes okok százalékaránya látható a kifogásolható okok össz számához viszonyítva.

Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

2. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben
SZABADKA Város

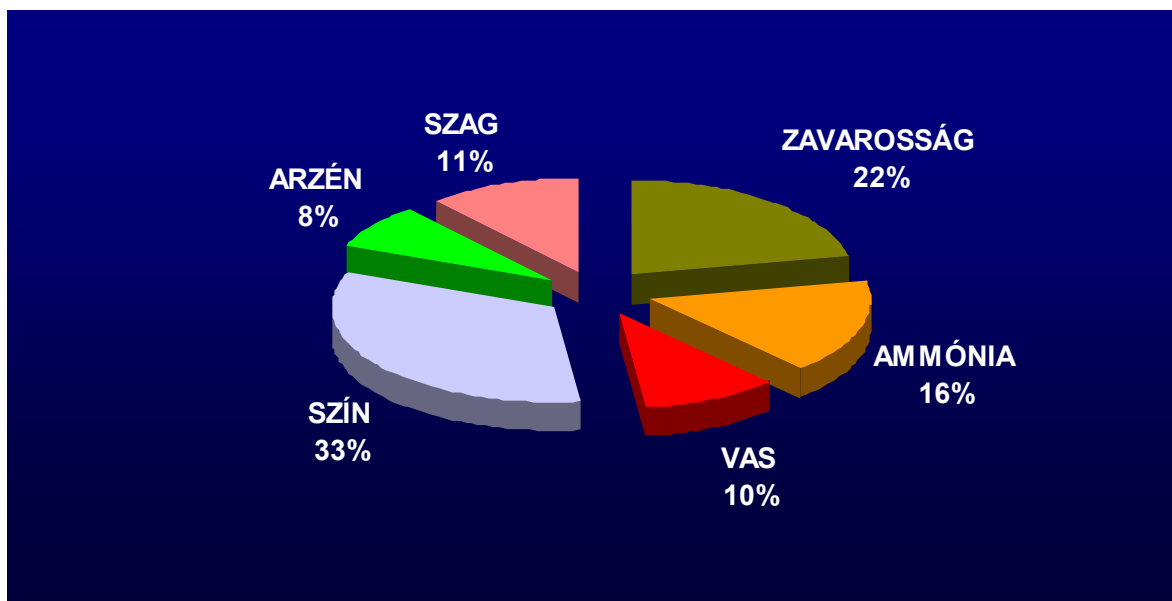
A vízminta vételének helye	Az össz vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt /nyersvíz	77	2	2.6
Víztároló	38	0	0
Vízelosztó hálózat	1158	231	19.9

3. Grafikon A szabadkai vízelosztó hálózathoz tartozó víz bakteriológiai kifogásoltsága okainak szerkezete

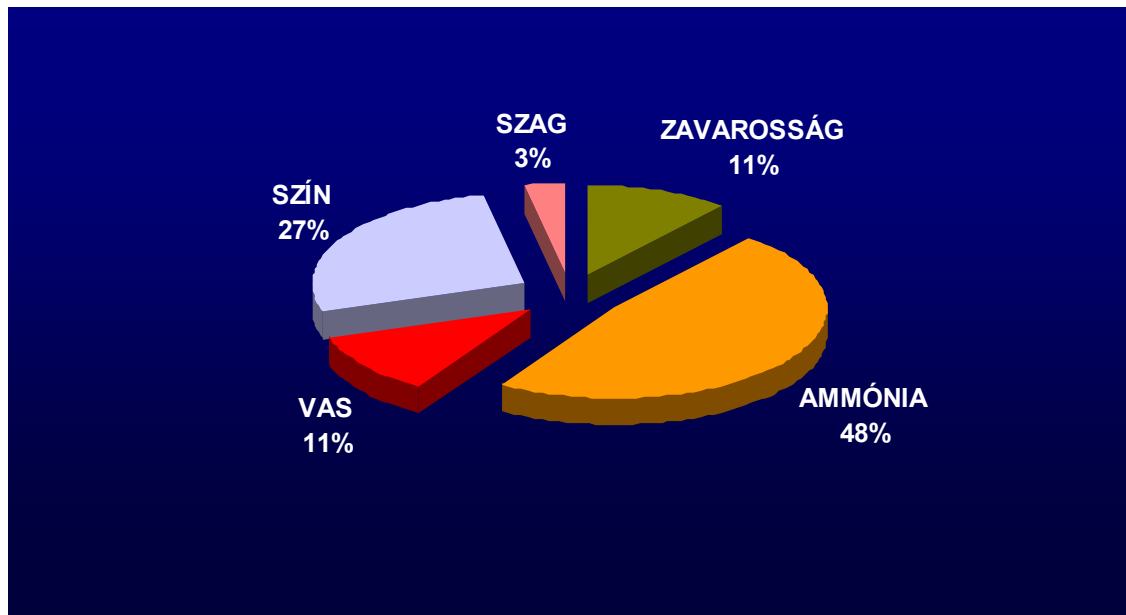

* Az egyes okok százalékaránya látható a bakteriológiailag kifogásolható okok össz számához viszonyítva. Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

4. Grafikon Szabadka külvárosi településeinek városi vízvezetékéből származó nyersvíz fizikai-vegyszeres kifogásoltsága okainak szerkezete

5. Grafikon Szabadka külvárosi településeinek vízelosztó hálózatából származó víz fizikai-vegyszeri kifogásoltsága okainak szerkezete

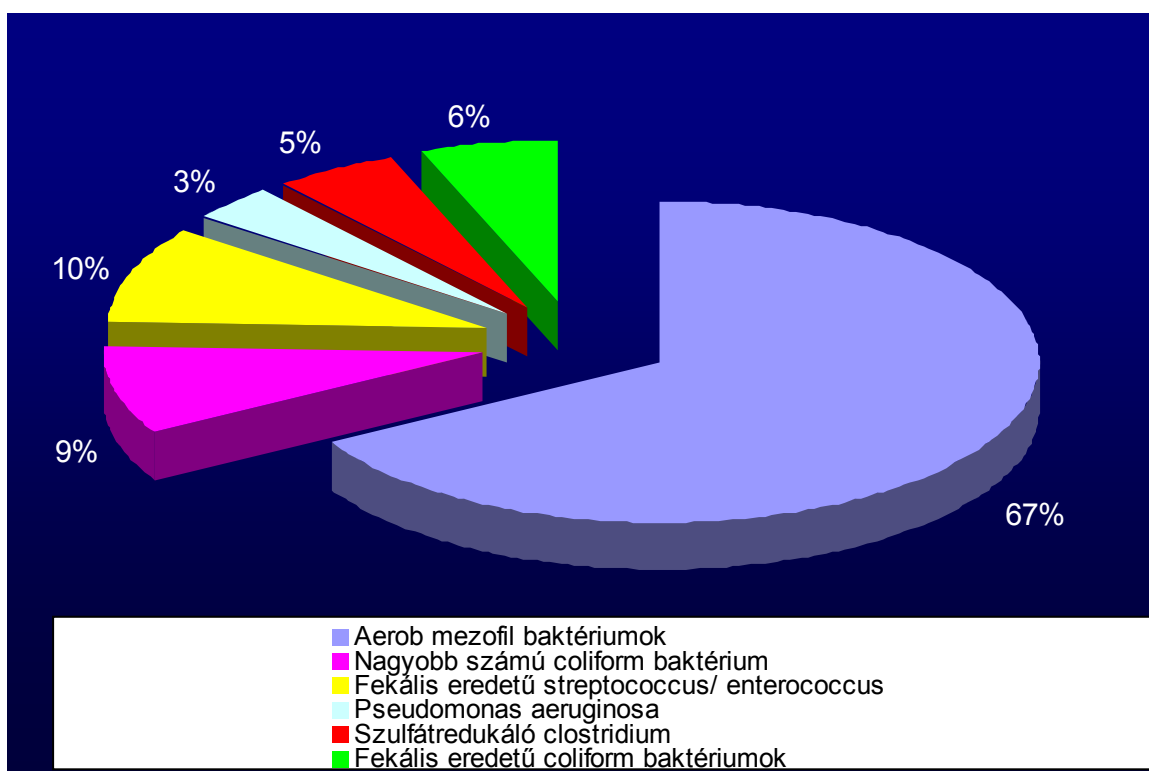
4. Táblázat Az ivóvíz fizikai-vegyszeri vizsgálatának eredményei 2012-ben
Szabadka külvárosi települései

A vízminta vételének helye	Az össz vizsgált minták száma	Fizikailag-vegyszerileg kifogásolt	
		Szám	%
BAJMOK			
Kezelés előtt / nyersvíz	24	24	100
Víztároló	23	23	100
Vízelosztó hálózat	59	58	98.3
CSANTAVÉR			
Kezelés előtt / nyersvíz	21	21	100
Víztároló	21	20	95.2
Vízelosztó hálózat	51	49	96
PALICS			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	12	100
Vízelosztó hálózat	68	65	95.6
KIRÁLYHALOM			
Kezelés előtt / nyersvíz	14	13	92.8
Vízelosztó hálózat	29	8	27.6
BÉKOVA			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	12	100
Vízelosztó hálózat	14	1	7.1
KELEBIA			
Kezelés előtt / nyersvíz	11	11	100
Vízelosztó hálózat	17	8	47
KISBOSZNIA			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	12	100
Vízelosztó hálózat	32	18	56.2
MIŠIĆEVO			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	12	100
Vízelosztó hálózat	26	21	80.7
ÚJZSEDNIK			
Kezelés előtt / nyersvíz	11	11	100
Vízelosztó hálózat	29	20	68.9
NAGYFÉNY			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	13	100
Vízelosztó hálózat	31	13	41.9
GYÖRGYÉN			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	13	100
Vízelosztó hálózat	28	19	67.8
VISNYEVÁC			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	10	83.3
Vízelosztó hálózat	30	12	40

5. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben
Szabadka külvárosi települései

A vízminta vételének helye	Az össz vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt / nyersvíz	177	22	12.4
Víztároló	47	4	8.5
Vízelosztó hálózat	495	96	19.4

6. Grafikon Szabadka külvárosi településeinek vízelosztó hálózatából származó víz bakteriológiai kifogásoltsága okainak szerkezete

* Az egyes okok százalékaránya látható a mikrobiológiailag kifogásolható okok össz számához viszonyítva.
Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

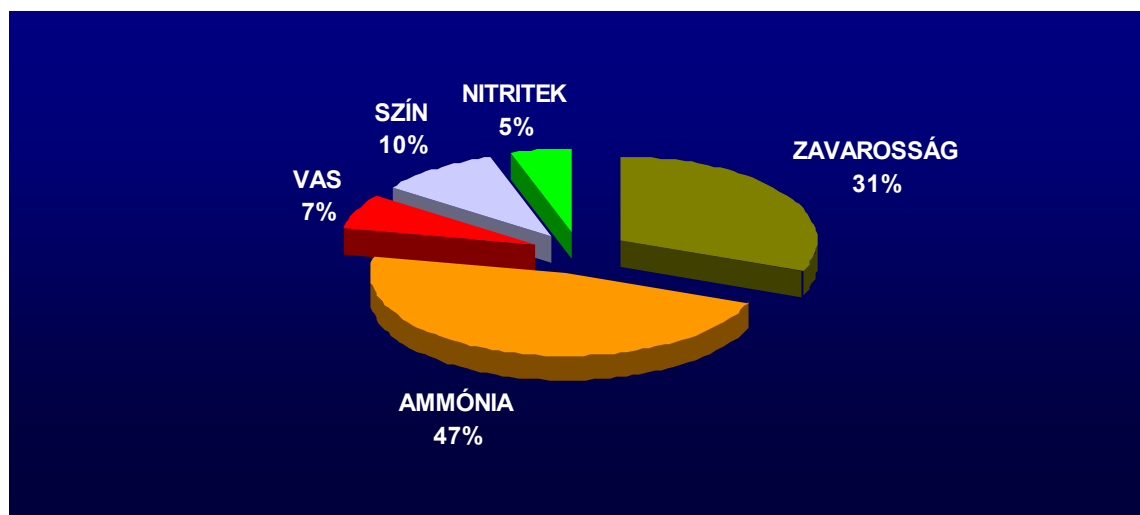
6. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben
Szabadka külvárosi települései

A vízmintha vételének helye	Az össz vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
BAJMOK			
Kezelés előtt / nyersvíz	24	1	4.1
Víztároló	23	0	0
Vízelosztó hálózat	75	15	20
CSANTAVÉR			
Kezelés előtt / nyersvíz	22	3	13.6
Víztároló	24	4	16.6
Vízelosztó hálózat	55	12	21.8
PALICS			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	1	7.6
Vízelosztó hálózat	88	18	20.4
KIRÁLYHALOM			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	1	7.6
Vízelosztó hálózat	36	5	13.8
BÉKOVA			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	1	7.6
Vízelosztó hálózat	16	5	31.2
KELEBIA			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	4	30.7
Vízelosztó hálózat	19	1	5.2
KISBOSZNIA			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	0	0
Vízelosztó hálózat	33	6	18.1
MIŠIĆEVO			
Kezelés előtt / nyersvíz	16	5	31.2
Vízelosztó hálózat	31	10	32.2
ÚJZSEDNİK			
Kezelés előtt / nyersvíz	11	0	0
Vízelosztó hálózat	29	4	13.7
NAGYFÉNY			
Kezelés előtt / nyersvíz	13	2	15.3
Vízelosztó hálózat	32	5	15.6
GYÖRGYÉN			
Kezelés előtt / nyersvíz	14	1	7.1
Vízelosztó hálózat	41	10	24.3
VISNYEVÁC			
Kezelés előtt / nyersvíz	12	2	16.6
Vízelosztó hálózat	30	4	13.3

7. Táblázat Az ivóvíz fizikai-vegyszeri vizsgálatának eredményei 2012-ben Bácsstopolyai Vízvezeték

A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Fizikailag-vegyszerileg kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	12	3	25
Víztároló	13	6	46.1
Vízelosztó hálózat	137	37	27

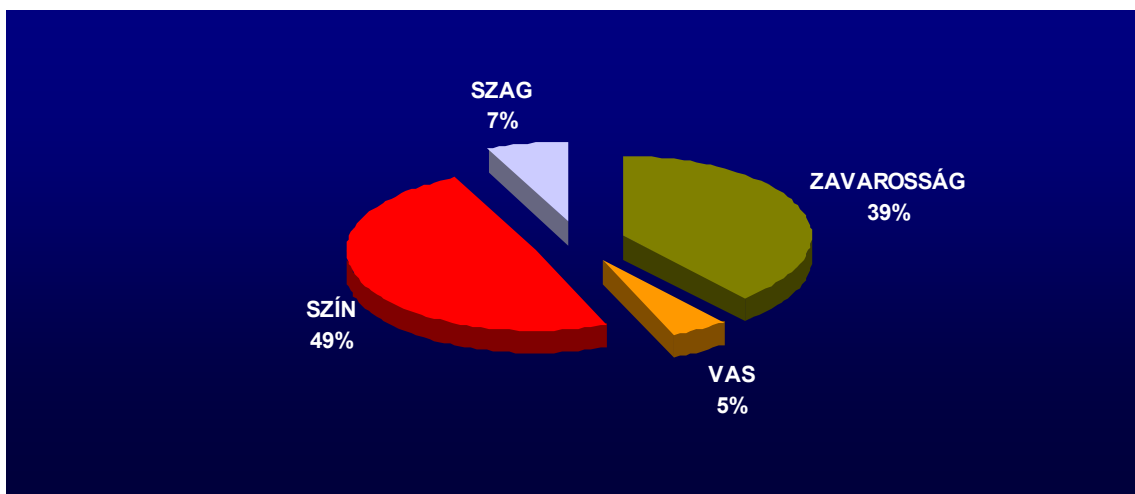
7. Grafikon Bácsstopolya vízvezeték hálózatából származó víz fizikai-vegyszeri kifogásoltsága okainak szerkezete

8. Táblázat Az ivóvíz fizikai-vegyszeri vizsgálatának eredményei 2012-ben Bácsstopolya külvárosi települései

A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Fizikailag-vegyszerileg kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	27	26	96.3
Vízelosztó hálózat	97	89	92

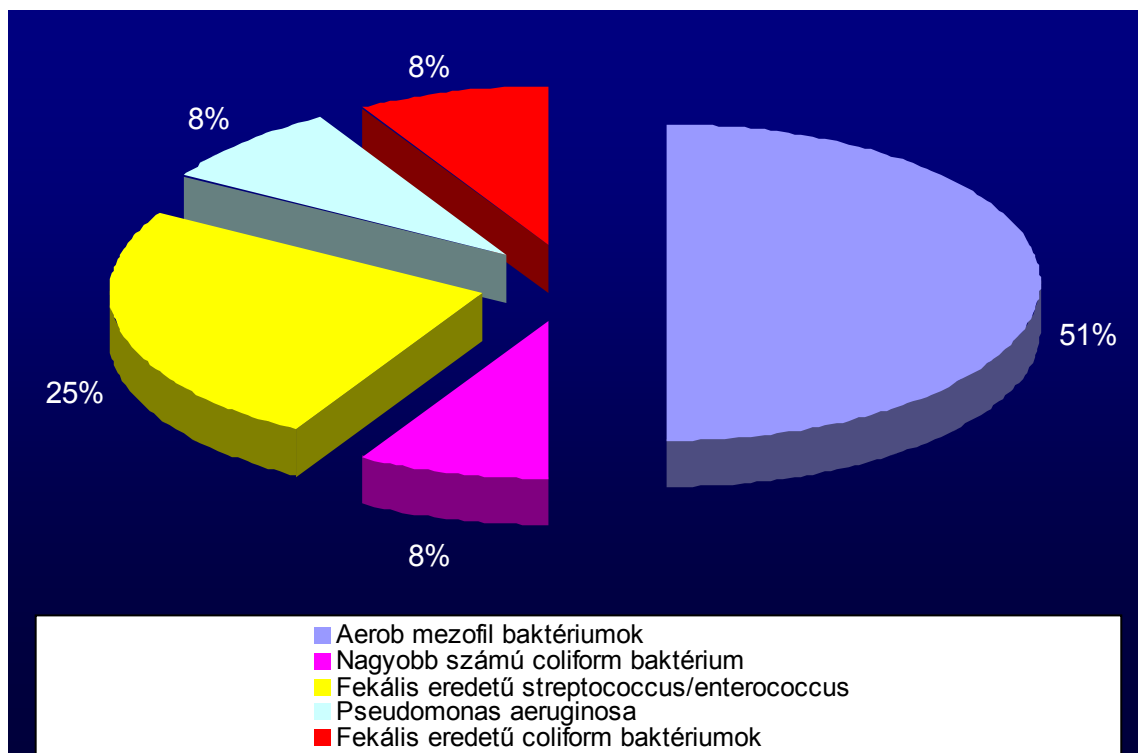
8. Grafikon Bácsstopolya külvárosi településeinek vízelosztó hálózatából származó víz fizikai-vegyszeri kifogásoltsága okainak szerkezete

9. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben Bácsstopolyai Vízvezeték

A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	12	4	33.3
Víztorló	13	0	0
Vízelosztó hálózat	166	8	4.8
Közkutak	16	3	18.7

9. Grafikon Bácsstopolya vízvezeték hálózatából származó víz bakteriológiai kifogásoltsága okainak szerkezete

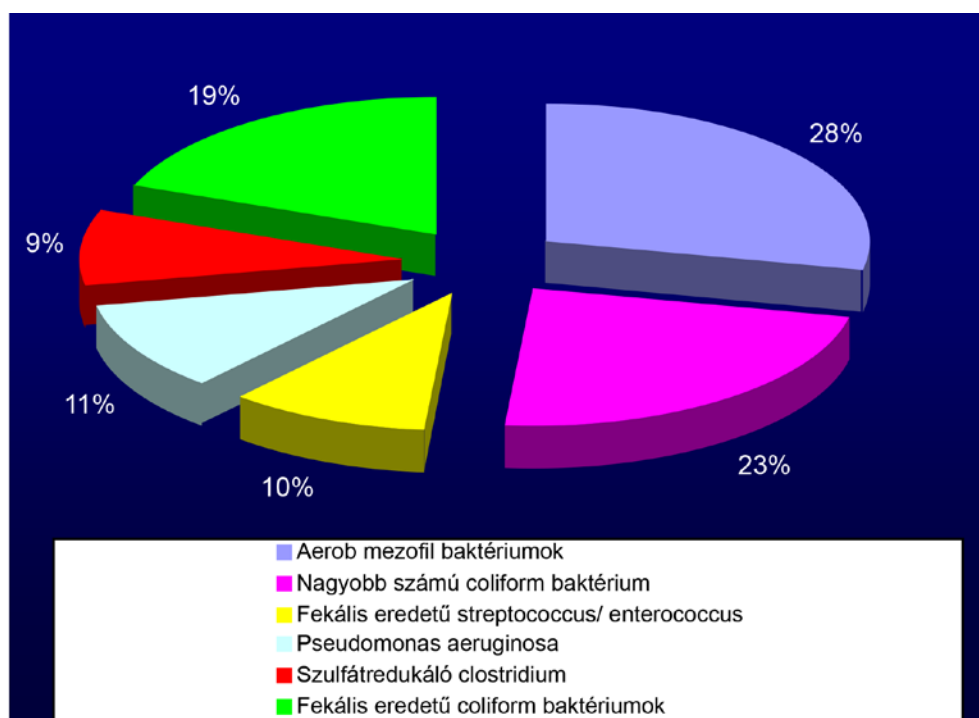

* Az egyes okok százalékaránya látható a mikrobiológiailag kifogásolható okok össz. számához viszonyítva. Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

10. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben
Bácstopolya külvárosi települései

A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	31	2	6.5
Vízelosztó hálózat	187	28	15
Közkutak	30	11	36.6

10. Grafikon Bácsstopolya külvárosi településeinek vízelosztó hálózatából származó víz bakteriológiai kifogásoltsága okainak szerkezete

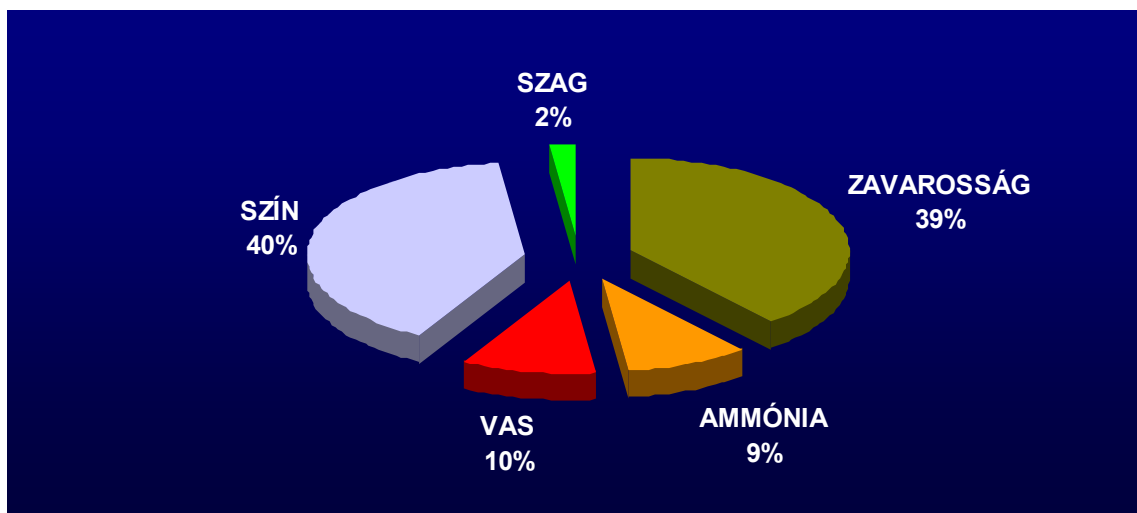

* Az egyes okok százalékaránya látható a mikrobiológiailag kifogásolható okok össz számához viszonyítva.
Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

11. Táblázat Az ivóvíz fizikai-vegyi vizsgálatának eredményei 2012-ben
Kishegyes Község

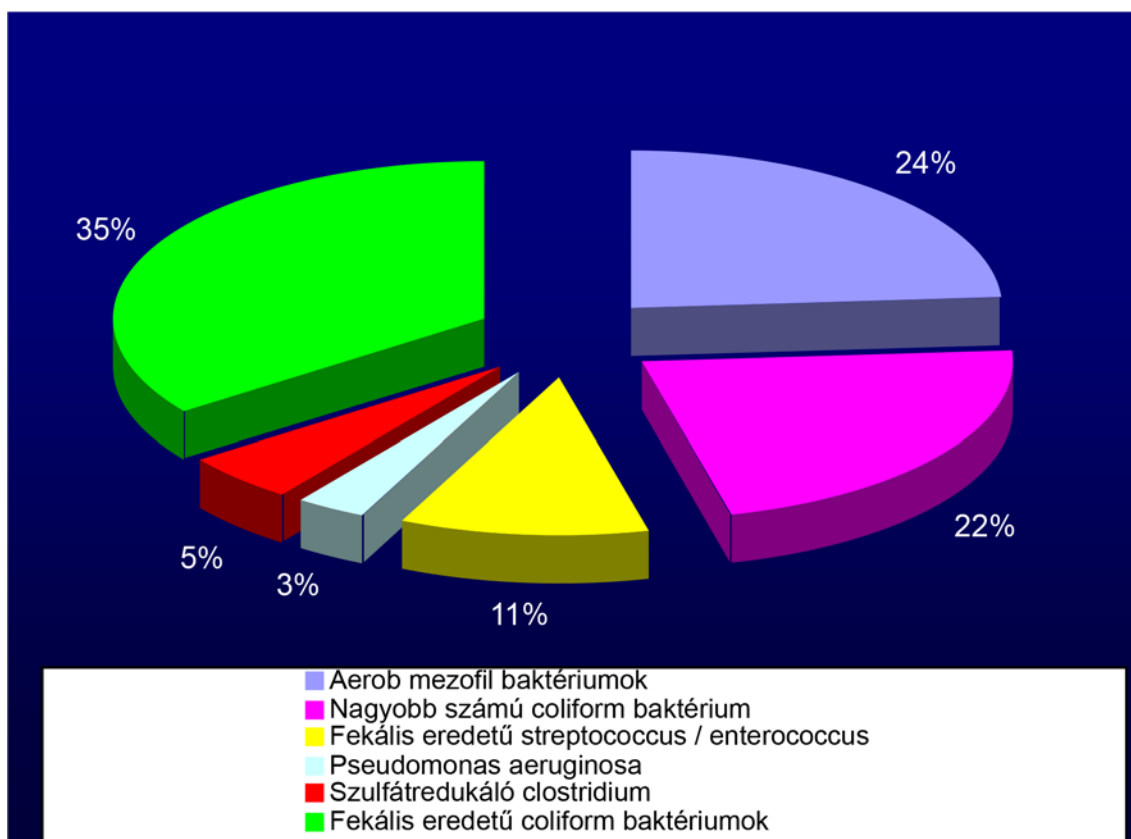
A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Fizikailag-vegyileg kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	43	43	100
Vízelosztó hálózat	88	87	98.8
Közkutak	27	4	14.8

11. Grafikon Kishegyes Község vízelosztó hálózatából származó víz fizikai-vegyszeri kifogásoltsága okainak szerkezete

12. Táblázat Az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatának eredményei 2012-ben
Kishegyes Község

A vízminta vételének helye	A vizsgált minták száma	Bakteriológiailag kifogásolt	
		Szám	%
Kezelés előtt/ nyersvíz	47	2	4.3
Vízelosztó hálózat	108	20	18.5
Közkutak	27	1	3.7

12. Grafikon Kishegyes Község vízelosztó hálózatából származó víz bakteriológiai kifogásoltsága okainak szerkezete

* Az egyes okok százalékaránya látható a mikrobiológiailag kifogásolható okok össz számához viszonyítva.

Egy mintában egyidejűleg több kifogásolható ok is feljegyezhető.

2.1.2. A FIZIKAI-VEGYI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEIHEZ FÜZÖTT MAGYARÁZAT

A fizikai-vegyi vizsgálatok eredményei alapján, csak úgy mint az előző években, az előírt normáktól való leggyakoribb eltérést a következő paraméterek tekintetében jegyezték fel: szín és szag előfordulása, fokozott zavarosság, megnövekedett vas, ammónia és arzén koncentráció. Az ivóvíz mintákban vizsgált egyéb fizikai-vegyi paraméterek a maximálisan megengedett értékek (MMÉ) határain belül voltak.

A fent említett paraméterek miatt a szabadkai városi vízvezetékéből származó nyersvíz az elemzések 100%-nál mutatott fizikai-vegyi kifogásoltságot (1. Táblázat – 1. Grafikon).

A városi vízvezeték vízelosztó hálózatában (kezelt víz, vegyes víz és kezeletlen víz) a vizsgált minták 26%-ánál fedeztek fel eltérést, mégpedig a szín és szag előfordulása, fokozott zavarosság, megnövekedett vas és ammónia koncentráció miatt. Az eltérések a kezeletlen és vegyes víz esetében voltak megfigyelhetők (1. Táblázat – 2. Grafikon).

A vizsgált időszakban, Szabadka Város falusi vízvezetékének vízellátó hálózatából származó víz fizikai-vegyi kifogásoltsága 7-98%-ig terjed (átlagosan 70.8%), ami várható is volt tekintettel arra, hogy kezeletlen vívről van szó melyet csak fertőtlenítenek. A felsorolt eltérések megközelítőleg azonos szinten vannak, mint az előző években.

A bácstopolyai városi vízvezetékéből származó nyersvíz a minták 25%-nál mutatott fizikai-vegyi kifogásoltságot, míg a vízellátó hálózat (kezelt víz) vizsgált mintáinak 27%-nál jegyezték fel eltérést, mégpedig szín előfordulása, fokozott zavarosság, megnövekedett vas, ammónia és nitrit koncentráció miatt (7. Táblázat – 7. Grafikon).

Bácstopolya Község külvárosi településeinek vízvezetékai a vizsgált időszakban hasonló fizikai-vegyi kifogásoltságot mutatnak a vizsgált nyersvíz (96.3%) és vízellátó hálózatból származó (átlagosan 92%) mintáknál, melyek a 8. Táblázatban – 8. Grafikonon láthatóak.

Kishegyes Község városi vízvezetékének ivóvize, a fizikai-vegyi paraméterek tekintetében, a vizsgált nyersvíz minták 100%-nál, a vízelosztó hálózatból származó

minták átlagosan megközelítőleg 99%-nál mutatott ki rendellenességet. Olyan nem tisztított vízről van szó melyet klór készítményekkel fertőtlenítenek. A közoktatóból származó vízminták 15%-a volt fizikailag-vegyileg kifogásolható (11. Táblázat – 11. Grafikon).

A vas megnövekedett koncentrációja a mély vízadó rétegek geológiai összetétele miatt jelentkezik, melyeket az Észak-bácskai Körzet területén vízellátásra használnak. Az elévült vízelosztó hálózat kedvez a korrózió megjelenésének, mely szintén hozzájárul az ivóvíz vastartalmának megnövekedéséhez. A vas-hidroxid (rozsdá) üledék alkalmas táptalajt biztosít a mikroorganizmusok megmaradásához és szaporodásához, a mangán, arzén és más elemek felszívódásához. A megnövekedett vastartalmú víz sárga színű, beszínezi a ruhákat és fürdőszobai berendezéseket, így jogos panaszokat vált ki a fogyasztóknál.

Az ammónia-nitrogén jelenléte gyakori jellemzője a felszín alatti vizeknek melyeket vízellátásra használnak. Abban a koncentrációban, melyben megtalálható ennek a területnek a vizeiben, negatívan befolyásolhatja a víz érzékszervi jellemzőit (íz, szag), valamint melléktermékek is létre jöhetnek a klór termékekkel történő fertőtlenítés során.

Az elvégzett laboratóriumi vizsgálatok eredményei a megengedett koncentrációnál magasabb arzén mennyiség jelenlétét mutatják a szabadkai külvárosi települések kutainak nyersvizében, kivéve Csantavér és Visnyevác településeket, melynek értékei 0,02-0,2 mg/l között mozognak. A Vízművek az I VB-on biztosítja, hogy a Szabadka város vízelosztó hálózatába bekerülő arzén koncentrációk a 0.01mg/l maximális megengedett koncentráció alatt legyenek. Ez az az érték, amely alatt nem várható negatív hatások megnyilvánulása az egészségre hosszú időszakon keresztül történő fogyasztás során

A kezeletlen vízzel ellátott városrészekben, valamint külvárosi településeken (Csantavért és Visnyevácot kivéve) elengedhetetlen a víz kondicionálása annak érdekében, hogy az arzén koncentráció a megengedett határ alá csökkenjen.

2.1.3. A BAKTERIOLÓGIAI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEIHEZ FÜZÖTT MAGYARÁZAT

A leggyakoribb, ivóvízből származó, egészségügyi kockázatot a mikrobiológiai szennyezettség jelenti, ezért ezeknek a paramétereknek a folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen. A rutin ellenőrzések során meghatározzák az indikátor mikroorganizmusokat, melyek az alapvető mutatókat és a fekális szennyezés mutatóit foglalják magukba. Az aerob mezofil baktériumok össz száma az alapvető mikrobiológiai mutatók közé tartozik, amely rámutat a nyersvíz-kezelés és alkalmazott fertőtlenítési eljárások hatékonyságára. Ha a vízben fekális szennyezést jelző indikátor baktériumokat találnak, akkor feltételezhető, hogy patogén mikroorganizmusok jelenléte lehetséges, így az ilyen vizet fogyasztásra nem ajánlják az alkalmazott fertőtlenítési intézkedések hatékonyságának ellenőrzéséig.

Az Észak-bácskai Körzet városi vízvezeték rendszereiből vett ivóvízminták bakteriológiai elemzéseinek eredményei azt mutatják, hogy az összesen 2619 vizsgált mintából a minták 17%-a tért el bakteriológiai szempontból a hatályban levő Szabályzat követelményeitől.

A leggyakoribb eltéréseket az aerob mezofil baktériumok számának növekedése esetében jegyzik, ami önmagában nem bír egészségügyi jelentőséggel, hacsak nem kíséri más bakteriológiai mutató jelenléte is. Jogszabályaink szerint az 1 ml vízben előforduló baktériumok megengedett száma 10, míg az európai jogszabályok szerint ez a paraméter az alapvető - vízelosztó hálózat minőségét és integritását, valamint a fertőtlenítés sikerességét értékelő - mutatók paraméterei közé sorolható.

Szabadka város területén levő központi vízvezeték rendszerből származó víz bakteriológiai vizsgálatának eredményei azt mutatják, hogy kezelés előtt a víz mindössze 2 mintánál mutatott ki rendellenességet, míg a kezelés után az I Vízbázis víztárolójából származó víz minden ellenőrzött mintában kifogástalan volt. A vízellátó hálózat vizében bakteriológiai kifogásolhatóságot jegyeztek fel (a minták majdnem 20%-ában), ami azt mutatja, hogy a víz az elosztás során szennyeződik meg (2. Táblázat).

A víz bakteriológiai kifogásoltságának szerkezetében dominál az aerob mezofil baktériumok számára megnövekedése (84%-ban ez okozza a kifogásoltságot), míg a többi mikrobiológiai paraméter közül a bakteriológiailag vizsgált mintákban jelen volt a *Pseudomonas aeruginosa* 1%-ban, coliform baktériumok 0.8%-ban, fekális eredetű coliform baktériumok 0.5%-ban és fekális eredetű enterococcus 0.7%-ban.

A felsorolt eltérések megközelítőleg ugyanazon a szinten voltak, mint az előző évben. Az említett mikroorganizmusok jelenlétét a nem eléggé sikeres tisztítás és fertőtlenítés, illetve vízvezeték rendszer karbantartás mutatójaként lehet értelmezni.

Szabadka külvárosi településeit illetően a bakteriológiai kifogásoltság százaléka 19.4, az okok szerkezetében pedig némileg alacsonyabb az aerob mezofil baktériumok megnövekedésének száma (67%-os részvétel) a szabadkai városi vízvezetékhez viszonyítva (5. Táblázat – 6. Grafikon).

A legalacsonyabb biológiai kifogásoltságot Kelebia településen jegyezték fel (5.2%), a legmagasabbat pedig Mišičevo és Békova településeken 31 – 32 % (6. Táblázat).

A Bácsstopolyai városi vízvezeték vízelosztó hálózatának vize kisebb arányú bakteriológiai kifogásolhatóságot mutat (4.8%), de Szabadkához képest lényegesen kevesebb számú mintát vizsgáltak meg (9. Táblázat – 9. Grafikon). Bácsstopolya község külvárosi települése a hálózatból vett minták 15%-a tér el a szabványtól. Ezekben a településeken a közutak vizeit is ellenőrizték, melyek esetében a minták több mint egy harmada volt bakteriológiailag kifogásolható (10. Táblázat – 10. Grafikon).

A nyilvános ún. „öko-kutak“ a vízellátás alternatív forrásai az olyan településeken ahol nem lehetséges biztosítani az egészségileg kifogástalan ivóvizet. Az eredmények azt mutatják, hogy ha műszakilag rendszeresen karbantartják őket, akkor ezek a kutak biztonságos vízellátó forrásokat jelenthetnek.

Kishegyes község városi vízvezetékéből származó ivóvíz bakteriológiai kifogástalanság szempontjából a vízellátó hálózatból vett vízminták 18.5%-ánál mutatott eltérést, míg a nyilvános „öko-kutak“ vize a 2012-ben vizsgált 27 minta közül csak egy mintánál volt bakteriológiailag kifogásolható (12. Táblázat).

Kishegyes község városi vízvezeték hálózata vízének szerkezete bakteriológiai kifogásolhatóság okainak szempontjából lényegesen eltér Szabadkától és Bácsstopolyától tekintve, hogy dominál a fekális eredetű coliform baktériumokat tartalmazó eredmény (az össz kifogásolhatósági ok 35%-a), ezért elengedhetetlen folyamatos megfigyelést végezni, valamint víztisztító és fertőtlenítő intézkedéseket foganatosítani (12. Grafikon).

Az Észak-bácskai Körzet területén a vizsgálat időszakban nem jegyeztek fel hidrikus járványt.

2.1.4. KÖVETKEZTETÉS ÉS JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEKRE TETT JAVASLATOK

Az Észak-bácskai Körzet területén levő városi vízvezeték rendszerek vizének 2012-es vizsgálati eredményeit áttekintve az alábbiakat állapíthatjuk meg:

A Körzet központi vízvezeték rendszerei az együttes kifogásoltságuk közé tartoznak, mert évi szinten több mint 5% bakteriológiai kifogásoltságot és több mint 20% fizikai-vegyszeres kifogásoltságot jegyeznek a vizsgált mintáknál.

A kezelt és fertőtlenített vízzel ellátott, városi vízvezeték rendszerből származó víz minősége, mind bakteriológiai, mind fizikai-vegyszeres szempontból olyan eltéréseket mutatott, melyek nem jelentősek a fogyasztók egészségére gyakorolt hatásuk szempontjából.

A Szabályzat követelményeitől való jelentős eltérés, csak úgy mint a korábbi években, általában a nem kezelt és vegyes vizek esetében fordul elő, melyeket csak fertőtlenítenek és előzőleg nem tisztítanak. Ilyen vízzel látják el Szabadka városi lakosságának 20%-át, valamint Szabadka külvárosi településeinek, Bácsstopolyának és Kishegyesnek a lakosait.

A higiéniai és egészségi szempontból kifogástalan ivóvíz biztosítása, és ezzel együtt a fogyasztók egészségét érintő kockázatok csökkentése céljából, a következő időszakra javasoljuk:

- A víz egészségi minőségének további folyamatos figyelemmel kísérését, összhangban a hatályban levő előírásokkal;
- Megfelelő technikai-technológiai megoldások alkalmazását az emberi használatra szánt vizek hatékony tisztítása érdekében;
- A víz ellenőrzött fertőtlenítését a vízforrástól a vízellátó hálózatokon keresztül egészen a végső felhasználókig;
- A vízvezeték hálózatok rendszeres műszaki karbantartását és a városi vízvezetékek vízelosztó hálózata minőségének javítását.

2.2. A FELSZÍNI VIZEK MEGFIGYELÉSE

A vízminőség irányítása megköveteli a felszíni vizek, mint befogadók, megfigyelését, a fizikai-vegyszeres, mikrobiológiai és biológiai paraméterek vizsgálatát.

A minőségi paraméterek szisztematikus megfigyelésének a célja, hogy leírja a környezet terén észlelt jelenségeket, beszámoljon a megfelelő irányzatokról, a mutatók értékének változása pedig összeköthető a megfigyelt jelenség javulásával, illetve rosszabbodásával.

A Környezetvédelmi mutatók nemzeti listájáról szóló Szabályzata (SZK Hiv. Közlönye 37/2011) előírja azokat a mutatókat melyek a legmérvadóbbak a megfigyelt környezeti jelenség okát, állapotát és következményeit illetően.

2012-ben, a Palicsi- és Ludasi-tó vízminőségének mintavételezését, valamint fizikai-vegyszeres és hidrobiológiai vizsgálatát négy-négy helyszínen végezték, havi rendszerességgel. A Palicsi-tó vízminőségét az I, II, III és IV szektoron vizsgálták, a Ludasi-tóét pedig a tó kiöntésénél, valamint az északi, közép és déli részén.

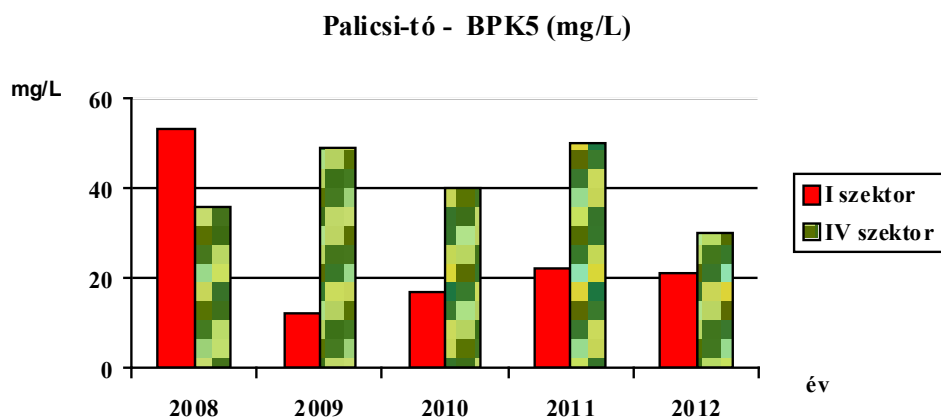
2.2.1. PALICSI-TÓ

A Palicsi-tó geológiai, ökológiai jellegének köszönhetően védett természeti terület, Természeti Park. A tó vizét magas pH érték, zöld szín, alacsony áttetszőség, nagy mennyiségű szuszpendált, ásványi és szerves anyag, a nitrogén és foszfor minden formájának magas koncentrációja, valamint egyenetlen és kedvezőtlen oxigén ellátás jellemzi egész évben. A tó turisztikai részének vízminőségére jelentős kihatással van a diffúz szennyezés, a pontszerű szennyezési források mennyisége és jellemzői pedig továbbra sem ismertek. A település szennyvizének elvezetésével és tisztításával kapcsolatos megoldatlan problémák csak méginkább terhelik a tó vizét..

A tó turisztikai részének vízminőségére jelentős kihatással van a diffúz szennyezés, a pontszerű szennyezési források mennyisége és jellemzői pedig továbbra sem ismertek. A település szennyvizének elvezetésével és tisztításával kapcsolatos megoldatlan problémák csak méginkább terhelik a tó vizét..

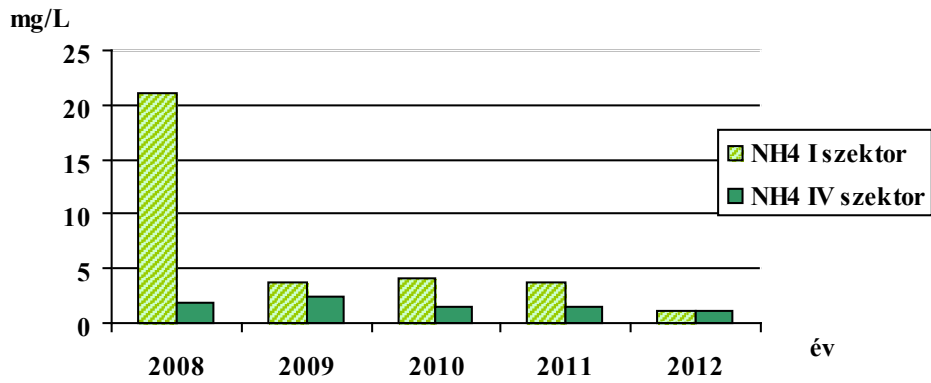
A **felszíni vizek oxigén felhasználását követő mutató**, a Szabályzat alapján, követi a **BPK5** és ammónium-nitrogén koncentrációját. A diagrammokon láthatóak a tó I és IV szektorának vizében 5 nap utáni oxigén biokémiai felhasználásának öt éves középértékei.

2009 májusában megkezdte működését a felújított szennyvíztisztító berendezés (SZB) harmadik fokozatú tisztítással – nutriensek eltávolításával a szennyvízből. Azóta jelentős csökkenés vehető észre mindkét paraméter koncentrációjában, ami a jó minőségű tisztított szennyvíz a tó első szektorába történő bevezetésének eredménye.

Ugyanakkor, a negyedik szektor vizében az organikus anyagok koncentrációja továbbra is nagyon magas, ezek felbomlásával keletkezik a toxikus ammóniák és hidrogén-szulfát, a víz színe intenzív zöldről sötétre változik és kellemetlenné válik a szaga.

Palicsi-tó - NH₄-N (mg/L)

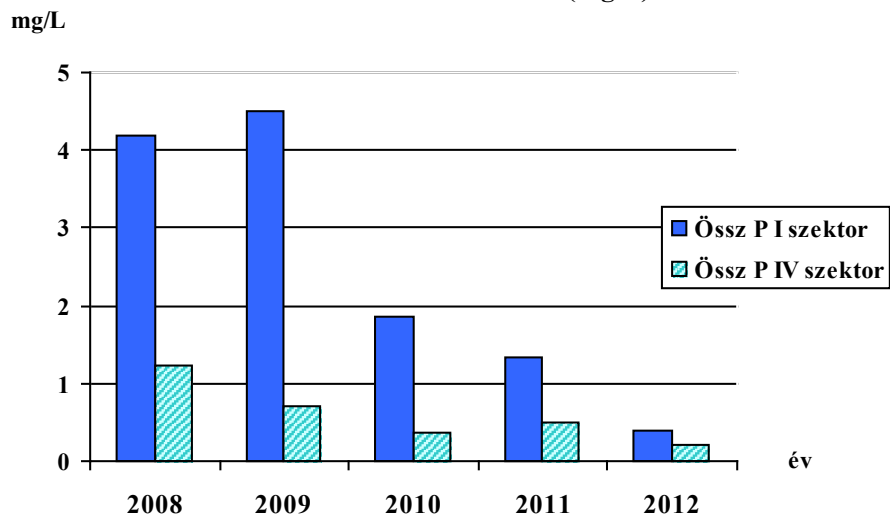

Az ammónium-nitrogén értékei a tó első szektorában jelentős minőség javulást mutat. A negyedik szektor vízében az átlagértékek csökkenései jelentéktelenek.

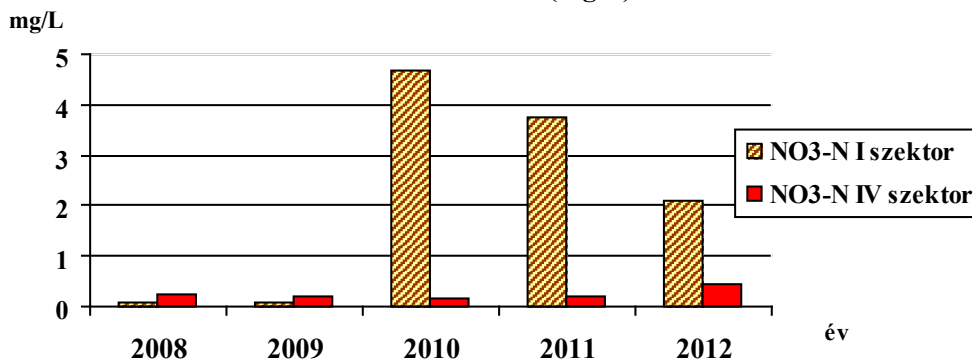
A felszíni vizek nutrienseinek állapotára utaló mutató (Szabályzat, SZK Hiv. Közlönye 37/2011) a tavakban az össz foszfor és nitrát-nitrogén koncentrációk.

A SZB felújítása és 2009-ben megkezdett működése után az össz foszfor koncentrációk permanens vízminőség javulást mutatnak. Éppen az ortofoszfát és össz foszfor koncentrációk a legjelentősebb mutatói a felszíni vizek minőségének.

Palicsi-tó - össz foszfor (mg/L)

Palicsi-tó - NO₃-N (mg/L)

Ugyanebben az időszakban, a nitrát-nitrogén koncentráció növekedése a szennyvíztisztító berendezés denitrifikációs eljárásával kapcsolatos problémákra mutat rá. Azonban, a NO₃-N átlagértékeinek csökkenése folyamatos javulásra utal, az optimális értékek megteremtésének irányába.

A felszíni vizek minőségének kompozit mutatója, Serbian Water Quality Index (SWQI) tíz minőségi paramétert kísér rendeltetésük és tisztasági fokuk szerint és kategorizálja őket mint kitűnő, nagyon jó, jó, rossz és nagyon rossz.

A felszíni vizek minőségének mutatói színekkel az alábbi módon kerülnek bemutatásra:

SERBIAN WATER QUALITY INDEX	MUTATÓSZÁM	LEÍRÓ MUTATÓ	SZÍN
	100 - 90	Kitűnő	
	84 - 89	Nagyon jó	
	72 - 83	Jó	
	39 - 71	Rossz	
	0 - 38	Nagyon rossz	

Ez a mutató alapján, a Palicsi-tó negyedik szektora vizének minőségét, 2012 március-november időszakban úgy lehet leírón jellemezni, hogy "rossz".

A Palicsi-tó turisztikai része									
2012-es év hónapja	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
mutatószám SWQI	51	52	62	63	46	49	54	50	53

A Palicsi-tó turisztikai részén a vegyi és fizikai-vegyi paraméterek értékei, valamint a nutriensek koncentrációi meghaladják azokat az értékeket melyek kihatnak az ökoszisztéma funkcionalitására.

A 2011-es évhez viszonyítva, a SWQI alapján bizonyos javulás figyelhető meg a víz minőségét illetően 2012-ben. Tekintettel arra, hogy a Palicsi-tó Szabadka város tisztított szennyvizének befogadója, így nagy mennyiségű organikus anyaggal és nutriensekkel van leterhelve, a vízminőség javítása, valamint a fürdésre és rekreációra alkalmas víz minőségének elérése és megőrzése céljából meghatározott intézkedéseket és tevékenységeket javasoltak:

- A szennyvíztisztító berendezés működése hatékonyságának növelése a digesztált iszap tárolási problémájának megoldásával;
- A szennyezők jegyzékbe vétele a védett területen, azzal a céllal, hogy meghatározzák a diffúz szennyezés jelentőségét;
- Védőövezet létrehozása a nutriensek és káros anyagok toba történő diffúz beömlésének csökkentésére;
- Csatornahálózat kiépítése és csatlakoztatása a szennyvíztisztító berendezésre, a tó torkolatánál levő objektum rácsatlakoztatásának biztosításával;
- Individuális biológiai tisztítók kiépítése és megfelelő karbantartása azok az objektumok számára melyek nem tudnak rácsatlakozni a csatornahálózatra;
- A tó körüli területek rendszeres karbantartásának javítása, a nád és sás ellenőrzött vágása és kiszedése, a halálmány összetételének meghatározása és szanációs lehalászása a tóból, valamint a vízre sim fenntartása összhangban a védelem fokozatával;
- A vízminőség és iszap paraméterei megfigyelésének javítása, annak érdekében, hogy követhessék a sürgős és további eszközölt intézkedések hatását a tó vizének minőségére.

A fent említett tevékenységek után vagy azokkal párhuzamosan, a tó turisztikai részének iszapmentesítése és „nedves mezők” rendszerének kialakítása a II szektorban, összhangban a „Jaroslav Černi Intézet” projektjével hozzájárulna a vízminőség javulásához és a nutriensek bevitelének csökkenéséhez.

2.2.2. LUDASI-TÓ

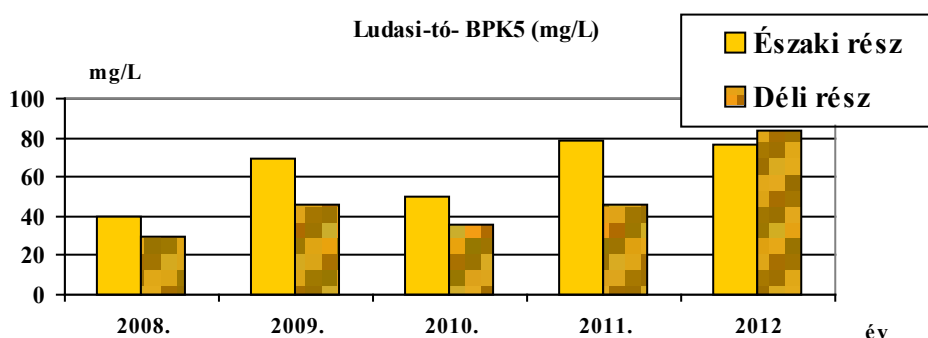
Az antropogén hatásra kiváltott eutrofizációs folyamat felgyorsulása a Ludasi-tó elmocsarasodásához vezet, melyet 1997-ben a Ramsari Egyezmény alapján a nemzetközileg jelentős mocsarak közé soroltak. A Ludasi-tó vízének minősége nagy ökológiai jelentőséggel bír a gazdag vegetáció és a vízhez kötött élőközösségek megőrzésében.

A tó északi részébe folyik bele a víz a Palics-Ludas csatornából, mely Palics település szennyvizének befogadója. Palics település szennyvizének elvezetéséhez és tisztításához szükséges rendszer hiánya, valamint a tisztítatlan víz ellenőrizetlen és közvetlen beömlése a Ludasba, hozzájárul a tó vízminőségének romlásához és az iszap mennyiségének növekedéséhez.

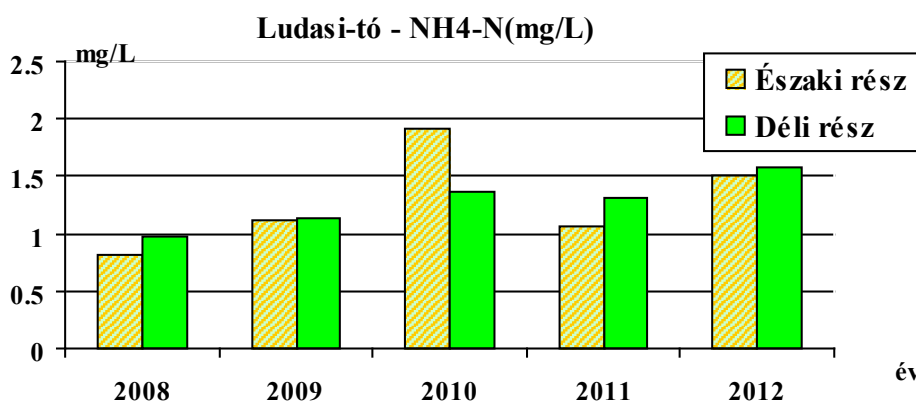

A felszíni vizek oxigén felhasználását követő mutató, a Szabályzat alapján, követi a BPK5 és ammónium-nitrogén koncentrációját. A diagrammokon láthatóak a BPK5 öt éves középértékei a Ludasi-tó északi és középső részén.

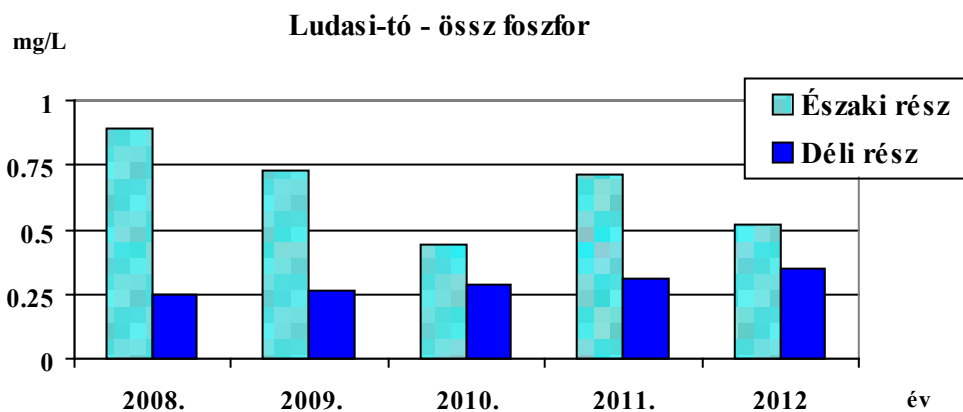
A BPK5 által kifejezett organikus anyag tartalom nagyon magas, az éves átlagértékek pedig a kommunális szennyvizek organikus anyag tartalmának szintjén vannak.

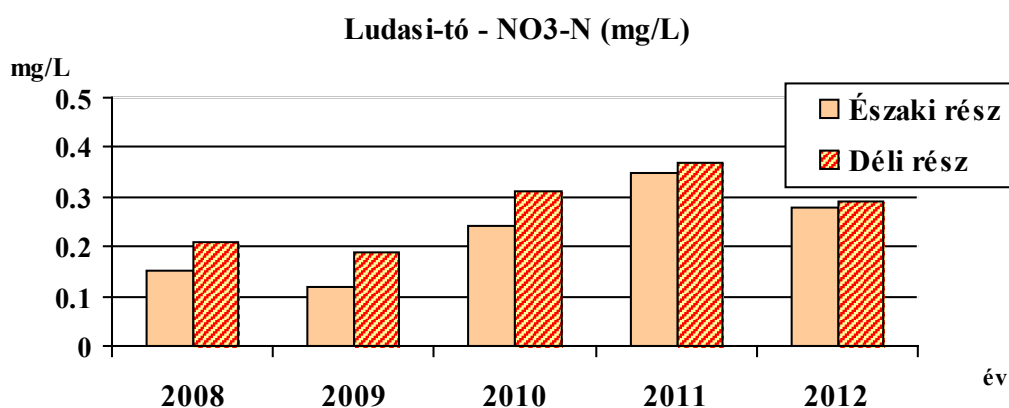
Az ammónium-nitrogén átlagos koncentrációja mindkét helyszínen magasabb mint a tavalyi évben. Ez a paraméter alapján, a tó vize gyenge és rossz ökológiai státusznak felel meg, a szabad ammóniák koncentrációk a toxikus tartományban vannak a tó vízének élővilága számára.

A felszíni vizek nutrienseinek állapotára utaló mutató (Szabályzat, SZK Hiv. Közlönye 37/2011) a tavakban az össz foszfor és nitrát-nitrogén koncentrációk.

Látható az össz foszfor koncentráció alakulása az elmúlt öt évben a tó északi és déli részén. A foszfor koncentráció, mint az eutrofizáció mutatója, nagyon magas a felszíni vizekhez képest. Az össz foszfor átlagértékei alapján a Ludasi-tó vize minőségileg nem felel meg az előírt besorolásnak és előrelátott rendeltetésének.

A nitrátok természetesen jelentkeznek, a nitrogén-ciklus részeként, a nitrogén-vegyületek oxidációjának végtermékeit képviselik és jelenlétük a vizekben régi szennyező forrásra utal.

A nutriensek magas értékei mutatják az organikus anyagok lebomlásának jelentős hatását a vízminőségre.

A felszíni vizek minőségének kompozit mutatója, Serbian Water Quality Index (SWQI) 2012 március-november időszakban, azt mutatja, hogy a Ludasi-tó északi és déli részének vízminőségét úgy lehet leírón jellemezni, mint „rossz” és „nagyon rossz”.

Északi Ludas									
2012-es év hónapja	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
mutatószám	48	51	51	42	34	35	44	47	52
SWQI									

Déli Ludas									
2012-es év hónapja	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
mutatószám	55	42	47	58	48	45	30	27	43
SWQI									

A Ludasi-tó, mint speciális természeti rezervátum és védett természeti terület, számos relikv és endemikus faj, mint a nádi madarak, élőhelye szempontjából fontos szerepe miatt, valamint szépsége és a térségben betöltött jelentősége miatt is, jobb hozzáállást és sürgős helyreállító intézkedéseket érdemel.

3. ZAJ

Környezeti zaj alatt az összes olyan zajt értjük mely a munkahelyen kívül jelentkezik. A zajt a hangok kaotikus összessége képezi, melyek különböző és nagyszámú forrásból származnak, továbbá egymás közt különböznek magasságuk, intenzitásuk és időtartamuk szempontjából. A zaj legnagyobb okozója a közlekedés (80%), a többi forrás, mint amilyenek az ipar, vendéglátóipari létesítmények, utcai zaj és háztartási zaj kevésbé jelentősek.

3.1. A KÖRNYEZETI ZAJ MEGFIGYELÉSÉNEK ALAPJAI

Azajvédelemről szóló 2002/49/EC Irányelvnek és a Zajmutatókról, határértékekről, a zajmutatók értékelésének módszereiről, a környezetben zaj által kiváltott zavaró és káros hatásokról szóló Rendeletnek (SZK Hiv.

Közlönye 75/2010 sz.) az a célja, hogy megakadályozza vagy csökkentse a zaj lakosságra gyakorolt káros hatásait, valamint hogy megfelelő adatbázist hozzanak létre, melynek alapján fogantatosítják a zaj csökkentésére irányuló intézkedéseket.

A zaj szintjének szisztematikus mérését és időtől való függésének meghatározását 1999-től végzik, azzal a céllal, hogy megtervezhessék a hangvédelmet és felmérhessék a zajterhelést városi környezetben Szabadka város te-

rületén. A kiválasztott helyek szerkezetük alapján reprezentatív helyet képviselnek az individuális és kollektív lakásra szánt lakóövezetekben.

A zajszint ellenőrzése városi környezetben megköveteli a zajszint folyamatos megfigyelését az alábbi célokból:

- a legveszélyeztetettebb városrészek feltárása,
- a zajszint csökkenési/növekedési tendencióira való rámutatás, hosszabb időtartam alatt,
- a veszélyeztetett emberek számának felbecslése,
- valamint a környezet akusztikus terhelési szintjének csökkentési lehetőségeinek áttekintése.

A meghatározott helyeken a mérést napi és havi rendszerességgel végzik, a nappali és éjszakai időszak jellemző időintervallumaiban. A mérés havi rendszeressége alatt értjük a zajszint meglevő helyzete időfüggőségének meghatározását 10 mérési ponton, ami az ekvivalens zajszint összesen 50 mérését jelenti öt különböző időintervallumban a közlekedés paramétereinek meghatározásával. A mérési intervallumokat úgy választották ki, hogy azok magukba foglalják a megfigyelt zaj szintváltozásának teljes ciklusát a nappali és éjjeli mérési periódusok alatt.

Minden mérési ponton a zajszint mérési folyamatának célja meghatározni az ekvivalens zajszintet a 15 perces mérési időtartamra. A mérési eredményeket decibelekben (dB) mutatják ki az ekvivalens zajszint (LAeq) mérése alapján. Az ekvivalens zajszint a zajnyomás konstans szintjét jelöli a mérési időtartamban és megegyezik káros hatása szempontjából a megfigyelt, időben változó zajszinttel az azonos intervallumban. Ez írja le leghitelesebben az ember hallószervének szubjektív reakcióját a zajnyomásra.

3.2. A ZAJMÉRÉS EREDMÉNYEI

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet meghatalmazott és akkreditált szakintézet, mely a környezeti zaj mérését a Zajmérés módszereiről, zajméréssel kapcsolatos jelentések tartalmáról és terjedelméről szóló Szabályzattal (SZK Hiv. Közlönye, 72/2010 sz.) és a Zajmutatókról, határértékekről, a zajmutatók értékelésének módszereiről, a környezetben zaj által kiváltott zavaró és káros hatásokról szóló Rendelettel (SZK Hiv. Közlönye, 75/2010 sz.) összhangban végzi.

A zaj szintjének ellenőrzése a városi környezetben megköveteli a zajszint állapotának folyamatos figyelemmel kísérését, a legveszélyeztetettebb városrészek azonosítása, a veszélyeztetett emberek számának felbecslése és az akusztikus terhelés szintjének csökkentése érdekében. A zajszint követési program alapvető célja adatokat kapni a nappali és éjszakai zaj mutatóinak értékéről a lakóövezetben és legfrekvensebb forgalmi pontokon levő mérőhelyeken.

A zaj mérését tíz mérési ponton végezték lakóövezetekben található utcák kereszteződésénél. Az akusztikus terhelést minden mérési ponton 2 nappali, 1 esti és 2 éjszakai mérési intervallumban ellenőrizték. A méréseket az említett kereszteződések tengelyének szélétől mért 6-10 m távolságban és a mérőeszközök 1,5 méter magasságban történő elhelyezésével végezték.

Az első mérési ciklus a június 29.- július 18. periódust ölelte fel, kivéve a 2. mérési pontot (Ivan Antunović és Dinko Šimunović), ahol a körforgalom építése miatt a közlekedés szünetelt, így a méréseket annak megnyitása, 2012. augusztus 31.-e után végezték.

A második mérési ciklusban a méréseket 2012 december 19.-e és 2013 január 16.-a között végezték, amikor esti méréseket is végeztek.

A zajszint mérési folyamatának célja meghatározni az ekvivalens zajszintet a 15 perces mérési időtartamra, a maximális, minimális, százalékos zajszintet, valamint a járművek számát az adott időszakban.

1. Táblázat A zaj nappali mérése a 2002/49/EC Irányelv által meghatározott terjedelemben

A zaj terjedelme dB (A)	MÉRÉSI PONTOK SZABADKA VÁROSBAN – TISZTÁN LAKÓÖVEZET max. megengedett zajszint nappal 55 dB(A)
55-59	10. Aksentije Marodić és Starina Novak, "Sándor" HK
60-64	1. Szép Ferenc és Szarajevói, "Sétaerdő" HK 2. Ivan Antunović és Dinko Šimunović, "Kér" HK 4. Veselin Masleša Tér, "Újfalu" HK 6. Szekeres László és Kozarai, "Sétaerdő" HK 7. Nada Dimić és Pazini, "Harcosok sorakozója" HK 8. Partizán bázis és Sántity, "Kertváros" HK
65-69	3. Jovan Mikić és Teszla, "Kertváros" HK 5. Majsai út és 51. divízió, "Zorka" HK 9. Mayer fivérek és Stipe Grgić, "Központ II" HK
70-74	-
>75	-

2. Táblázat A zaj éjszakai mérése a 2002/49/EC Irányelv által meghatározott terjedelemben

A zaj terjedelme dB (A)	Mérési pontok Szabadka városban – tisztán lakóövezet max. megengedett zajszint éjszaka 45 dB (A)
50-54	10. Aksentije Marodić és Starina Novak, "Sándor" HK
55-59	2. Ivan Antunović és Dinko Šimunović, "Kér" HK 6. Szekeres László és Kozarai, "Sétaerdő" HK 7. Nada Dimić és Pazini, "Harcosok sorakozója" HK 8. Partizán bázis és Sántity, "Kertváros" HK
60-64	1. Szép Ferenc és Szarajevói, "Sétaerdő" HK 4. Veselin Masleša Tér, "Újfalu" HK 5. Majsai út és 51. divízió, "Zorka" HK 9. Mayer fivérek és Stipe Grgić, "Központ II" HK
65-69	-
>70	-

3.3. KÖVETKEZTETÉS

Mind a 10 mérési ponton a mérvadó szintként megadott mért zajszintek nem tesznek eleget a Zajmutatókról, határértékekről, a zajmutatók értékelésének módszereiről, a környezetben zaj által kiváltott zavaró és káros hatásokról szóló Rendeletben (SZK Hiv. Közlönye, 75/2010 sz.) meghatározott határértékek követelményeinek.

Szabadkán a környezeti zaj elsősorban a közlekedéstől származik, míg a vendéglátóipari létesítményekből kiszűrődő zene, az ipari és építőipari tevékenységek kevésbé jelentősek. A zaj nagyrészt a főbb városi útvonalak helyzetének és kapacitásának következménye. A mérések során feljegyzett zajszint a magas frekvenciájú forgalom, keskeny utcák és egyéb kommunális tevékenységek következménye (a vendéglátóipari létesítményekből származó zene, beszéd, munkagépek, stb.).

A legmagasabb mérvadó zajszintet nappali és éjszakai időszakban, a Jovan Mikić és Tesla utca kereszteződésénél („Kertváros” HK), a Veselin Masleša Térenél („Újfalú” HK), valamint a Majsai út és 51. divízió utca sarkán („Zorka” HK) levő mérési ponton mérték. A nappali és éjszakai zaj legalacsonyabb mérvadó szintjét a „Sándori” HK és „Kér” HK-ben mérték.

2011-hez viszonyítva, az össz zajmutatót tekintve lényeges csökkenés történt az Ivan Antunović és Dinko Šimunović utcák sarkán levő mérőhelyen („Kér” HK).

4. TALAJ

4.1. A TALAJVIZSGÁLATA SZABADKA VÁROS TERÜLETÉN

A talaj minőségének ellenőrzése céljából, a vizsgálatokat a szabadkai Városi Közigazgatás, Helyi Gazdaság Fejlesztési, Gazdasági, Mezőgazdasági, Kommunális-ügyi és Környezetvédelmi Titkársága 2012-es talaj monitoring programja alapján végezték.

A talajminőség vizsgálatának programa 10 talajmintát tartalmazott az alábbi helyszínekről:

1. Táblázat A talajminták vételének helyszínei

A helyszín jelzése	Mintavétel helye	Koordináták
1.	I Vízbázis	46°07'04" N 19°38'00" E
2.	II Vízbázis	46°05'52" N 19°41'59" E
3.	Sándori kutak környéke	46°02'12" N 19°41'04" E
4.	Az egykori bőrgyár előtt, Zentai út 150	46°05'08" N 19°41'14" E
5.	Kisbajmoki ipari övezet	46°04'53" N 19°38'26" E
6.	Sándori ipari övezet	46°03'51" N 19°41'14" E
7.	Palicsi-tó nyugati partja, rét	46°05'39" N 19°45'03" E
8.	Csantavéri ipari övezet	45°55'44" N 19°45'21" E
9.	Azotara környéke	45°59'57" N 19°40'49" E
10.	Azotara környéke	46°07'36" N 19°40'44" E

A talajmintákat 30 cm mélységig vették, és egy minta nagyobb számú egyéni minták átlagát képviseli, arányban a kiválasztott helyszín területének nagyságával.

A talaj intenzív használatával változnak annak jellemzői és összetevői. A talajszennyezés történhet helyi forrásokból, valamint diffúz forrásokból – a légköri és felszín alatti vizeken keresztül. A helyi szennyezés intenzív ipari tevékenységek területén, a nem megfelelő hulladéklerakók területén és a vegyi balesetek helyszínein fordul elő. A talajminőség fenntartásával kapcsolatos intézkedések közé tartozik a szennyező anyagok jelenlétének megfigyelése és a szennyező anyagokkal terhelt helyszínek feltérképezése, mindez megfelelő védő intézkedések foganatosítása céljából.

A talajminták vételeinek és vizsgálatainak helyszínei a különböző rendeltetésű talajokat, rekreációs területeket, érzékeny területek környékét, valamint az ipari létesítményekhez közel eső területeket foglalják magukba.

A vizsgálati eredmények elemzése a hatályban levő törvényrendeletekkel, valamint elfogadott és hitelesített vizsgálati módszerekkel összhangban történik.

4.1.1. A FIZIKAI-VEGYI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEINEK ELEMZÉSEI, KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

A 10 talajminta vizsgálati eredményei a 2. táblázatban vannak bemutatva.

Az adatok elemzése összhangban történt a:

- A talajminőség szisztematikus ellenőrzésének programjáról, a talajdegradáció kockázatának értékelésére szolgáló mutatókról és a remediációs programok kidolgozásának módszertanáról szóló Rendelettel (a SZK Hiv. Közlönye 88/2010 sz.) és
- A talajban és öntözésre szolgáló vízben előforduló veszélyes és káros anyagok megengedett mennyiségéről és azok kivizsgálásának módszertanáról szóló Szabályzattal (a SZK Hiv. Közlönye 23/94 sz.).

A vizsgálati eredmények alapján leszögezhető, hogy a kiválasztott helyszíneken a talajok enyhén alkálisak.

Három talajminta magasabb fémtartalmat mutatott. Az I Vízbázisnál és az egykori bőrgyár előtt vett talajminta vizsgálati eredményei lényegesen nem térnek el a tavalyi vizsgálati eredményektől.

Az I Vízbázisnál vett talajmintában, a magasabb réz koncentráció és króm tartalom ipari szennyezés eredménye, ami a közvetlenül az I Vízbázis közelében található „Zorka” V.Ü. sok éves szerves réz-só gyártásának következménye. A magasabb arzén koncentrációk (melyek nem haladják meg az előírt határértékeket) valószínűleg az ivóvíz tisztítás – előkészítés és az arzén vízből történő eltávolításának következménye és geológiai eredetű.

Az egykori bőrgyár előtt vett talajminta elemzése magas réz, króm, nikkel és cink koncentrációt mutatott. Sok éven keresztül itt volt a „Pannónia” bőrgyár üzeme, ahol a bőr vegyi feldolgozását, cserzését és festését végezték. A nyersanyagokat teherautókkal szállították, így a talajszennyezés valószínűleg a porszerű vegyszerek szóródásának, és a bőr vegyi kezeléséből származó oldatoknak és szennyvizeknek az eredménye.

A Palicsi-tó nyugati partján levő, rekreációs övezetként kiválasztott, antropogén hatásoktól és szennyezéstől védett rét talajmintájának magas a higanytartalma. A magas higany koncentráció jelenléte valószínűleg a növényvédő szerek (fungicidok) és gyomirtó szerek használatának következménye.

Az összes említett helyszínen észlelt koncentrációk nem teszik szükségessé szanációs és remediációs intézkedések fogantatását. Nem állapítottak meg savasságot a talajmintáknál, ebből kifolyólag csökken ezeknek az elemeknek a mobilitása és a felszín alatti vizek szennyezésének kockázata.

A talajszennyezést megelőző intézkedéseket át kell irányítani a légköri és szennyvíz emisszió ellenőrzésére és csökkentésére. Különös figyelmet kell fordítani a legnagyobb szennyezés kibocsájtók környékén található területek parkosítására, zöld övezetek létrehozására.

A talaj minőségének megőrzése megköveteli a hulladék megfelelő gyűjtését, szállítását, újrahasznosítását és tárolását, az illegális személtarakók felszámolását, de különösen a veszélyes hulladék kezelésére és védelmére meghozott program végrehajtását.

Elengedhetetlen folyamatosan tevékenykedni a környezet és egészség védelme és javítása előfeltételeinek megteremtése érdekében, valamint felhívni a figyelmet az életkörülmények feltételei megőrzésének és javításának fontosságára.

A 10 TALAJMINTA VIZSGÁLATI EREDMÉNYEI A 2. TÁBLÁZATBAN VANNAK BEMUTATVA.

A helyszín jelzése	A minta jelzése	pH	pH u 1N KC-ban	Pb mg/kg	Cd mg/kg	Cu mg/kg	Zn mg/kg	Cr mg/kg	Ni mg/kg	Hg mg/kg	As mg/kg	B mg/kg	F mg/kg
*MMÉ			85/530	8/12	36/190	140/720	100/380	35/210	0.3/10	29/55			500
**MMÉ			100	3.0	50	300	100	100	2.0	25	50		300
1	ZEV01312	8.01	7.64	15.18	<0.02	44.84	38.09	47.71	7.41	<0.07	21.38	27.11	55.6
2	ZEV01412	8.31	7.67	6.58	<0.02	11.79	32.62	14.53	14.21	<0.07	4.75	6.11	17.7
3	ZEV01512	8.17	7.56	11.16	<0.02	17.53	47.14	17.28	16.54	<0.07	7.81	7.77	15.8
4	ZEV01612	8.01	7.60	57.81	<0.02	84.99	183.3	243.2	50.24	<0.07	10.74	8.68	26.6
5	ZEV01712	8.35	7.64	6.14	<0.02	12.12	31.27	16.23	15.40	<0.07	5.29	6.11	15.1
6	ZEV01812	8.17	7.59	33.41	<0.02	25.14	71.44	24.97	29.93	<0.07	8.49	18.41	20.0
7	ZEV01912	8.32	7.89	9.99	<0.02	16.87	38.18	16.92	16.27	1.29	21.90	17.26	213.6
8	ZEV02012	8.15	7.63	6.86	<0.02	14.00	35.65	18.32	17.17	<0.07	5.59	8.80	18.4
9	ZEV02112	8.13	7.56	7.35	<0.02	13.94	37.90	18.05	16.21	<0.07	6.11	8.17	57.2
10	ZEV02212	8.46	7.99	8.22	<0.02	25.26	29.22	8.27	6.71	<0.07	9.05	10.34	29.7

*MMÉ : „A veszélyes és káros anyagok koncentrációjának határ- és remediációs értékei és azok az értékek, melyek jelentős talajszennyezésre utalhatnak“ – A talajminőség szisztematikus ellenőrzésének programjáról, a talajdegradáció kockázatának értékelésére szolgáló mutatókról és a remediációs programok kidolgozásának módszertanáról szóló Rendelet (a SZK Hiv. Közlönye 88/2010 sz.)

**MMÉ : A talajban és öntözésre szolgáló vízben előforduló veszélyes és káros anyagok megengedett mennyiségéről és azok kivizsgálásának módszertanáról szóló Szabályzat (a SZK Hivatalos Közlönye 23/1994 sz.)

4.2. AZ INTERCORD VÁLLALAT ÉS AZ ÚJRAHASZNOSÍTÓ KÖZPONTTAL HATÁROS LAGÚNÁK TALAJÁNAK VIZSGÁLATA

2012 augusztus 21.-én, 14 óra körül tűz ütött ki a szabadkai Intercord vállalat épületének azon részében ahol a másodlagos nyersanyagok újrahasznosítását végzik, valamint azokban a lagúnákban melyekben a szennyvíztisztító berendezésből származó iszapot tárolják. Egy épület kisebb része leégett, de megakadályozták, hogy a tűz átterjedjen a környező épületekre.

Több mint egy hónapig parázslott és füst szállt fel a lagúnákból a tűz helyszínén.

Szabadka Város Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálatának kérésére szeptember 17.-én négy talajmintát vettek a tűz helyszínén. A vizsgálatokat a Szabadkai Közegészségügyi Intézet (SZKI) laboratóriumaiban végezték, a specifikus organikus szennyezőkét pedig a belgrádi Városi Közegészségügyi Intézetben.

Az eredményeket bemutatták a Szabadka Város rendkívüli helyzetek stábjának ülésén, ahol következtetéseket hoztak a szennyvíztisztító és városi személtérakónál levő lagúnák füstölésével kapcsolatos problémák rövid- és hosszútávú megoldásaira vonatkozólag.

A SZKI által végzett tevékenységekről és a vizsgálatok eredményeiről időben és folyamatosan értesítették a tájékoztatási eszközöket.

A vizsgálatok eredményeinek elemzése alapján lezögezték, hogy a talajmintáknál jelentős szennyezés észlelhető. Ezen a helyen működött a bőrcserző és feldolgozó vállalat, ma pedig az egykori bőrgyár lagúnái a városi szennyvíztisztító berendezésből származó iszap tárolására szolgálnak.

A cink és össz króm koncentráció mind a négy talajmintában a megengedett felett van, ezért összhangban „A talajminőség szisztematikus ellenőrzésének programjáról, a talajdegradáció kockázatának értékelésére szolgáló mutatókról és a remediációs programok kidolgozásának módszertanáról szóló Rendelettel, a SZK Hiv. Közlönye 88/2010 sz.“, a jelentős szennyezésre való tekintettel el kell végezni ezek remediációját. Az ólom és arzén egy-egy, a réz koncentráció pedig két talajmintában haladja meg a remediációs értékeket.

A határértékeket meghaladó, magas ólom, kadmium, réz, nikkel, arzén, higany, kobalt, bárium, phenol index koncentrációt állapítottak meg.

A talajmintában kimutatott rendkívül magas össz foszfor koncentráció negatív hatással van a vizsgált lagúnák közvetlen közelében található Palicsi-tó eutrofizációs folyamatára.

AZ INTERCORD VÁLLALATNÁL ÉS AZ ÚJRAHASZNOSÍTÓ KÖZPONTTAL HATÁROS LAGÚNÁKNÁL VETT TALAJMINTÁK VIZSGÁLATÁNAK EREDMÉNYEI, mintavétel dátuma 2012.09.17.

Magyarázat:

Határérték feletti,

Remediációs érték feletti

MMÉ 1* A talajban és öntözésre szolgáló vízben előforduló veszélyes és káros anyagok megengedett mennyiségéről és azok kivizsgálásának módszertanáról szóló Szabályzat, a SZK Hiv. Közlönye 23/1994 sz.

MMÉ 2* „A veszélyes és káros anyagok koncentrációjának határ- és remediációs értékei (határ/remediációs) és azok az értékek, melyek jelentős talajszennyezésre utalhatnak“ – A talajminőség szisztematikus ellenőrzésének programjáról, a talajdegradáció kockázatának értékelésére szolgáló mutatókról és a remediációs programok kidolgozásának módszertanáról szóló Rendelet (a SZK Hiv. Közlönye 88/2010 sz.)

Sor- szám	VIZSGÁLT PARAMÉTEREK	mértékegység	Eredmények			MMÉ 1* mg/kg	MMÉ 2* mg/kg
			Intercord	Lagúna 1	Lagúna 2		
1.	Levegő hőmérséklete	°C	18.8	19.7	19.5	19.5	
2.	Talaj hőmérséklete	°C	17.1	19.5	20.9	20.7	
3.	pH a H ₂ O-ban (1:2.5; m/V)		7.67	6.54	7.78	6.70	
4.	pH az 1MKCl-ban (1:2.5; m/V)		7.61	6.53	7.57	6.60	
5.	Szárazanyag (105 °C)	g/kg	948	949	982	974	
6.	Phenol index	mg/kg	0.20	1.06	1.08	1.17	0.05/40
7.	Szulfidok desztillálás után	mg/kg	16.44	12.55	21.05	9.19	
8.	Éterkivonat	mg/kg	507	2843	1237	1887	
9.	Össz cianidok (pH<5)	mg/kg	0.24	0.12	0.68	1.36	5/650
10.	Fluoridok	mg/kg	8.08	13.69	12.33	8.34	300
11.	Ólom (Pb)	mg/kg	49.60	161.10	910.26	149.94	100
12.	Kadmium (Cd)	mg/kg	1.73	2.15	0.73	2.11	3.0
13.	Réz (Cu)	mg/kg	74.40	598.08	126.27	473.92	100
14.	Cink (Zn)	mg/kg	208.69	1062.8	231.39	1431.6	300
15.	Össz króm (Cr)	mg/kg	1447	343.95	438.40	8792.5	100
16.	Nikkel (Ni)	mg/kg	37.33	127.37	52.93	110.55	50
17.	Arzén (As)	mg/kg	15.74	38.01	18.03	102.73	25
18.	Higany (Hg)	mg/kg	0.38	1.62	<0.07	1.36	2.0
19.	Kobalt (Co)	mg/kg	14.63	12.59	9.07	12.05	9/240
20.	Bárium (Ba)	mg/kg	128.77	388.45	196.03	523.78	160/625
21.	Berillium (Be)	mg/kg	0.16	0.22	0.20	0.42	1.1/30
22.	Molibdén (Mo)	mg/kg	0.91	12.30	9.14	4.45	3/200
23.	Össz foszfor (P)	mg/kg	883.2	10559	1261.3	26733	
24.	Össz kén (S)	mg/kg	861.68	2056	581.72	4988	
25.	Antimon (Sb)	mg/kg	8.31	5.86	8.72	<0.32	3/15
26.	Szelén (Se)	mg/kg	<0.12	<0.12	<0.12	0.58	0.7/100
27.	Ón (Sn) Sn)	mg/kg	2.99	20.00	16.64	15.27	-/900
28.	Tallium (Tl)	mg/kg	<0.11	<0.10	<0.11	1.46	1/15
29.	Vanádium (V)	mg/kg	25.29	41.92	23.94	43.46	42/250
30.	Bór (B)	mg/kg	30.30	24.78	15.37	45.32	50

5. VÉDETT TERÜLETEK

5.1. VÉDETT TERÜLETEK SZABADKA KÖRNYÉKÉN 2012-BEN

5.1.1. „LUDASI-TÓ” SPECIÁLIS TERMÉSZETI REZERVÁTUM

A 2012-es évben folytatódtak az aktivitások a nedves rétek revitalizációján a „Ludasi-tó” Speciális Természeti Rezervátumban – a rétek többszöri kaszálásával az év során, a szekundáris nádasok kaszálásával télen és a vegetáció ideje alatt. Aktív védelmi intézkedéseket fogantatosítottak a sztyeppés élőhelyen is – reliktumos sztyeppés közösség (a Ludasi-tó magas keleti partján), ahol kaszálással, valamint a bodza és akác fás aljnövényzetének kivágásával és benövésének megakadályozásával folyt a sztyepp fragmens vegetációval rendelkező élőhely karbantartása.

Kaszálással tartották karban a homokos rétek vegetációjának élőhelyét, valamint gondozták a zöld védősávot az őshonos fajtákkal. Az aktivitások összesen 17 ha folytak. Minden aktivitás a „Ludasi-tó és a Szelevényi puszta Speciális Természeti Rezervátumok állapotának javítása és bemutatása” projekt keretén belül valósult meg, amelyet a Szerbiai Környezetvédelmi Alap elfogadott, de végül anyagilag nem támogatott.

A part menti nádasok egy részét a III, kisebb részben a II fokozatban vágják a téli időszakban a védett területek nádasai felhasználásának Programja keretén belül. Ez hagyományos módja a nád felhasználásának és a helyi lakossággal együttműködve valósul meg. 2011/12 telén csak a nádasok egy részét vágták a rossz időjárási viszonyok miatt (rövid időszak és nem kellő vastagságú jég).

A kutatások és a megfigyelés kontinuáltn folyt a Rezervátumban a „Ripária” Természetbarátok Egyesületével együttműködve. Folytatódtak a többéves közös projektek és programok:

- A „Ludasi-tó” Speciális Természeti Rezervátum recens ornitofaunája populációjának dinamikája és struktúrája;
- A madarak Rezervátumon át történő tavaszi és őszi vonulásának megfigyelése;
- „A csérek visszatérése a Palicsi- és a Ludasi-tóra”;
- „A fiatalok bevonása a mocsári teknős aktív védelmébe és monitoringjába a Ludasi-tavon”;
- Folytatódtak az aktivitások a „Szalakóta aktív védelme fészkelőoduk kihelyezésével Vajdaságban” programban is“.

Oktató – kutatótábor

A nyári időszakban a Rezervátum területén megrendezésre került egy nemzetközi jellegű oktató – kutatótábor. A tábor a kezelő „Palics – Ludas” Közvállalat és a „Ripária” Természetbarátok Egyesületének együttműködésével került megszervezésre Szabadka Város anyagi támogatásával. A tábor hat hete során a természetvédelem területébe tartozó témákat dolgozták fel. Az előadások mellett a résztvevők (127 résztvevő, 6 váltásban, 12-61 éves korosztályig) alapszintű tudást szereztek a madarak jelöléséről és megfigyeléséről, a mocsári teknős védelméről, a Rezervátum és környéke egyéb védett területeinek természeti értékeiről. A résztvevők madárházakat – mesterséges fészkelőodukat – madáretetőket barkácsoltak és elhelyezték őket a szabadkai körzet valamennyi védett területén.

5.1.2. „SZELEVÉNYI PUSZTÁK” SPECIÁLIS TERMÉSZETI REZERVÁTUM

Védelemről szóló törvény: A „Szelevényi puszták” Speciális Természeti Rezervátum védelméről szóló rendelet (SZK Hiv. Közlönye 37/97. sz.)

A 2012-es évben az aktív védelmi intézkedéseken keresztül folytatódott a vaddohány (*Asclepias syriaca*) irtása, amely a Rezervátum nyolc helyszínén veszélyezteti a nyílt homokpusztai vegetációt és az ott található védett fajok élőhelyeit.

Tovább folytatódik az a trend amely ennek az invazív faj populációjának jelentős csökkenését eredményezi a Szelevényi erdő tisztásain, ez a többéves irtási munka eredménye.

Ugyanakkor sor került a következő invazív fajták aljnövényzetének eltávolítására: bálványfa (*Ailanthus altissima*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), akác (*Robinia pseudoacacia*) és kanadai nyár (*Populus canadensis*), a Szelevényi erdő faállományából és a homokpusztai tisztásokról, mivel közvetlenül veszélyeztetik a ritka és védett fajok állományának fennmaradását. A tevékenységek a helyi lakosokkal együttműködve valósultak meg.

A revitalizáció folyamatosan zajlott a nedves rétek élőhelyeinek helyszínein - a rétek és a nád kaszálásával a tél idején és a vegetáció időszakában.

Folytatódott a „Szalakóta aktív védelme fészkelőoduk kihelyezésével Vajdaságban” Program, amely a szabadkai „Ripária” Természetbarátok Egyesületével együttműködve kerül megvalósításra. Az év során 10 új mesterséges fészkelőodut helyeztek ki és a „Szelevényi puszták” STR területén 19 fészkelő szalakóta párt vettek nyilvántartásba. Ugyanezzel az egyesülettel együttműködve folytatódtak az aktivitások a madarak téli etetésének és az iskoláskorú fiatalok ezzel kapcsolatos oktatásának megszervezésében (előadások, promóciós anyag szétosztása, etetők készítése), továbbá a rezervátum területén található odulakó és egyéb madarak megfigyelésére irányuló programok (baglyok, énekesmadarak, ragadozók). A Rezervátum néhány alegységében fészkelőoduk és platformok kerültek kihelyezésre.

ÚJ LEPKEFAJ SZERBIÁBAN

A nappali lepkék kutatása során a „Ludasi-tó” Speciális Természeti Rezervátumban szervezett oktató-kutató tábor keretén belül, a „Szelevényi puszták” Speciális Természeti Rezervátumban és a „Szabadkai homokpuszta” Különleges értékekkel rendelkező tájegységben, a szerbiai entomofauna számára új lepkefajt jegyeztek fel. A *Phengaris (Maculinea) telefus* (Bergsträsser, 1779) lepkéről van szó a *Lycaenidae* családból.

A Taxon az IUCN Vörös listáján található, mégpedig a VU (sebezhető faj) kategóriában, szerepel az Élőhelyvédelmi irányelvben és a Berni Egyezmény listáján mint az egyik, az Emerald és a Natura 2000 terület státusz elnyeréséhez a szükséges fajok közül.

Hogy megismerjék ennek a fajnak a helyzetét Szerbiában, alapos kutatásokat végeztek a „Szelevényi puszták” Speciális Természeti Rezervátum területén is. A Taxon ökológiájával kötődik a *Sanguisorba officinalis* (vérfű) növényhez, amely a nedves rétek edificálója. Ennek a kutatásnak a célja mindenképp az élőhelyek feltérképezése volt ahol ez a faj fellelhető, állományának felbecslése és megfelelő védelmi intézkedések javaslata élőhelyének megóvására.

5.1.3. „SZABADKAI HOMOKPUSZTA” KÜLÖNLEGES ÉRTÉKEKKEL RENDELKEZŐ TÁJEGYSÉG

Védelemről szóló törvény: A „Szabadkai homokpuszta” Különleges Értékekkel Rendelkező Tájegység védelméről szóló rendelet (SZK Hiv. Közlönye 127/03 és 113/04. sz.)

A kutatások és a védett, szigorúan védett fajok valamint a jelentős élőhelyek állapotának ellenőrzése kontinuálisan folyt a 2012-es évben a „Riparia” Természetbarátok Egyesületével együttműködve. Közös projektek, programok és aktivitások valósultak meg:

- „Szalakóta aktív védelme fészkelőoduk kihelyezésével Vajdaságban” Program – az év folyamán 4 új mesterséges fészkelőodu (madárház) került kihelyezésre, a „Szabadkai homokpuszta” KTÉRT területén nyilvántartásba vettek 3 mesterséges és 1 természetes oduban fészkelő szalakótapárt;
- Az odulakó és egyéb madarak megfigyelési programja a rezervátum területén (baglyok, énekesmadarak, ragadozók);
- Aktivitások a madarak téli etetésének és az iskoláskorú fiatalok ezzel kapcsolatos oktatásának megszervezése (előadások, promóciós anyag szétosztása, etetők készítése).
- A Ludasi-tavon megrendezett oktató-kutató táborban végzett kutatások időtartama alatt lepkékutatást is végeztek, a „Szabadkai homokpuszta” KTÉRT és a „Szelevényi puszták” STR területén, a védett területen belül több helyen is beazonosítottak és lefényképeztek egy Szerbiában új lepkefajtát - Phengaris (Maculinea) teleius (Bergsträsser, 1779).

KI LETT ALAKÍTVÁ A RAGADOZÓMADARAK ETETŐHELYE

A többéves projekt során melynek célja a nyílt zöld területek felújítása volt, javultak az élőhelyek sajátosságai és megteremtődtek a feltételek a ragadozómadarak etetőhelyének kialakítására a „Szabadkai homokpuszta“ KTÉRT területén. Az etető célja a ragadozómadarak fennmaradásához szükséges feltételek javítása ezeken a területeken és odaszoktatni őket a védett területre, ahol óvják őket a lehetséges veszélyektől (mérgezés, elpusztítás). Az etető kilátóval is rendelkezik, tehát szerepe van a kutatói és oktatói tevékenységekben.

A 2012 októberében végzett kialakítás után november 5.-én kihelyezték az első vágóhidakról és farmokról származó állati eredetű hulladékot (az étel állatorvosi ellenőrzésnek van alávetve és kihelyezési engedéllyel rendelkezik). Már november 7.-én az említett helyen nagyszámban észlelhetőek voltak a várt madárfajok – parlagi sas (*Aquila heliaca*), héja (*Accipiter gentilis*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), egerészölyv (*Buteo buteo*), gatyászölyv (*Buteo lagopus*), varjú (*Corvus cornix*), szarka (*Pica pica*), dolmányos varjú (*Corvus corone cornix*), az emlősök közül – vadmacska (*Felis silvestris*), sakál (*Canis aureus*) és róka (*Vulpes vulpes*).

Az aktivitások az „Aktív védelmi intézkedések a ritka fajok és ragadozómadarak megőrzésére a „Szabadkai homokpuszta KTÉRT területén“ projekt által valósultak meg, melyet a Tartományi Településrendezési, Építkezési és Környezetvédelmi Titkárság társfinanszírozott.

5.1.4. „PALICS“ TERMÉSZETI PARK

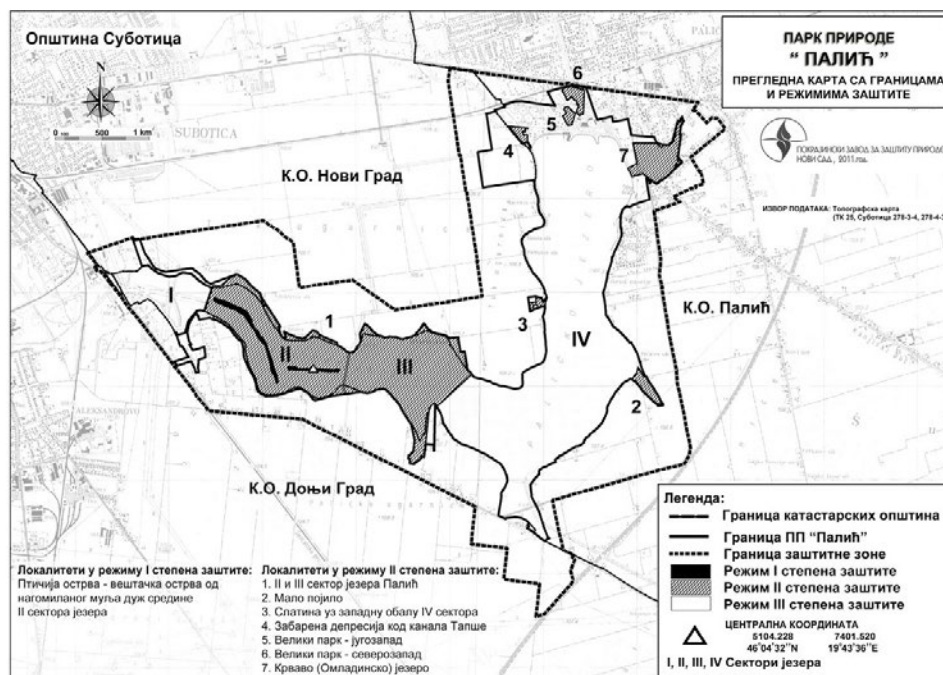
Védelemről szóló törvény (elfogadva 2013-ban): Határozat a „Palics“ Természeti Park védett területté nyilvánításáról (Szabadka Város Hivatalos Lapja 15/13. sz. és 17/13-helyesb.)

A 2012-es évben folytatódott a munka a védett területek védelméről szóló aktus revízióján, alapul véve a Javaslattal a Palics Természeti Park, mint III kategóriájú védett terület védelem alá helyezéséről, a védelmi Tanulmányt, melyet 2011-ben dolgozott ki a Tartományi Természetvédelmi Intézet.

E kiadvány megjelenése napjáig, Szabadka Város Képviselő-testülete a lezajlott nyilvános betekintés, közvita és a törvény által előrelátott beleegyezések biztosítása után, 2013.05.03.-án megtartott ülésén elfogadta a Határozatot mellyel a „Palics“ Természeti Parkot védett területté nyilvánítja („Szabadka Város Hiv. Lapja“ 15/13. sz. és 17/13-helyesb.). Ezzel megszűnt az érvényessége a Határozatnak „Palics“ Természeti Park és a benne levő természeti emlékművek védelmébe helyezéséről („Szabadka Város Hiv. Lapja“ 8/96, 43/02, 16/03. sz.).

Mit jelent az új Határozat a „Palics“ Természeti Park védett területté nyilvánításáról?

- Összehangolást az érvényes előírásokkal a természetvédelem hatásköréből;
- A védelem fokának összehangolását a természetvédelem szükségleteivel:
 - a fokozat szigorúbb azokon a helyeken ahol szigorúan védett és védett fajok élőhelyei találhatóak és azokon a helyeken melyek az ökológiai korridor részét képezik (a Tápsó-csatorna, a Kis itató a Vértó és a Nagy park a III fokú védelemből átkerülnek a II fokú védelembe);
 - megszűnik az Első szektor nagy részének védelme, csakúgy mint annak a résznek ahol a városi szennyvíztisztító berendezés található;
 - a második szektor az I fokúból a II fokú védelembe kerül, mert az I fokú védelemre vonatkozó törvény a látogatók számára tartózkodási és egyéb aktivitásokra vonatkozó tilalmat ír elő, ez ebben a szektorban szükséges, kivételt képeznek a „Madárszigetek“, melyek I fokú védelem alatt maradnak;
 - úgyszintén, a fokozatok megváltoztatásával lehetővé válik az elengedhetetlen beavatkozási intézkedések fogantatása, valamint a fenntartási intézkedések a védett területen.

Az új Határozat által meghatározott védelem céljai:

- Megőrizni a „Nagy Parkot“, szerepét a biológiai sokszínűség megőrzésében, kerti architektúrájának egyediségét, gazdagságát az erdei élőhely fajaiban, melyek közül jelentőségük tekintetében kiválnak a homokpuszta mezofil tölgyerdeinek fajtái;
- A növényzet felépítésének és összetételének megóvása a kedvező öklóklíma biztosításának érdekében a fürdő területén, úgyszintén a növényzet külön elemeinek megóvása melyek között 250 évesnél is idősebb kocsányos tölgyek (*Quercus robur*) található, az Állatkert növényzetének megóvása, melyben több mint 250 fajta fa és bokor található, beleértve a fennmaradt egyéb elsődleges vegetációt;
- A vízimadarak kelet-európai vonulóján található telelő és pihenő élőhelyek megőrzése és állapotának javítása, a szigorúan védett madarak élőhelyeinek megóvása melyek közül kiemelten veszélyeztetett a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) és a cigányréce (*Aythya nyorca*), a szarcsensirály költőhelyeinek megóvása és állapotuk javítása, a Palicsi-tó észak-nyugati részén található megmaradt elpocsolyásodott kőrisedő védelme amely költőhelye a védett fajoknak mint pl. a rozsdás csaláncsúcs (*Saxicola rubetra*), kerti geze (*Hipolais icterina*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*) és a zöld küllő (*Picus viridis*);
- Az ökológiai korridorok állapotának javítása, a tó és egyéb part menti vizes élőhelyek védelme, melyek a védett és szigorúan védett hulló, kétéltű és emlős fajok fennmaradását biztosítják, valamint az ökológiai komplexum védelme, amely kulcsfontosságú szerepet játszik a vidra (*Lutra lutra*) metapopulációjának fennmaradásában a Kőrös torkolatában;
- A nádasok, egyéb védett fajok élőhelyeinek illetve a jelentős élőhely típusoknak a fenntartása és revitalizálása;
- Multifunkcionális part menti védőövezet létrehozása a védett körzetben, összhangban a terület biodiverzitása megóvásának érdekeivel és a tó vízminőségének javításával.

6. BALESETEK 2012-BEN – SZABADKA FÜSTBEN

A legnagyobb baleset amely tavaly Szabadkán történt, az az „Intercord” vállalat területén keletkezett tűz volt. A vállalat a másodlagos nyersanyagok, de különösen a műanyag hulladék összegyűjtésével, tárolásával és elsődleges újrahasznosításával foglalkozik. Az alábbi szövegben az események időrendi történetét mutatjuk be, azokból a jelentésekből tallózva melyek a napilapokban, HORIZONTOK Ökológiai Hírlevélben, valamint a www.subotica.rs honlapon jelentek meg.

Az augusztus 21.-én, az Intercordban keletkezett nagy tüzet még aznap eloltották, a tűz okait pedig még vizsgálják. Azonban, Szabadka legnagyobb lakótelepének a Harcosok Sorakozójának lakói továbbra is nagy intenzitású füstnek vannak kitéve, különösen éjszaka. A tűzoltók nem tudták eloltani az „Intercord” melletti telken mintegy nyolcezer négyzetméteren parázsló parazsat. A lakosok panaszaira reagáltak az illetékesek, kezdve a környezetvédelmi felügyelőtől az ökológiával megbízott vezetőig, azonban a szanálást csak több mint egy hónappal az eset után kezdték meg.

Az egyetlen amit a tűzoltók tettek, az a mindennapos locsolás, hogy a tűz ne lobbanjon fel. A Harcosok Sorakozója település lakóinak, akiket ellepett a füst, azt javasolták, hogy ne nyissák ki ablakaikat. A Politika napilap leközölte Dragan Sekulić köztársasági környezetvédelmi felügyelő nyilatkozatát is, miszerint szabadságon volt és még nem végezte el az elemzéseket. A városi Felügyelőségi Szolgálatban azt mondták, hogy nem adhatnak tájékoztatást, mert ez a probléma meghaladja a felügyeleti megoldásokat és szükséges a helyi önkormányzat részvétele.

A polgárok, környezetvédelmi szervezetek és újságírók a Szabadkai Regionális Aarhus Központot is megkeresték, de a Központ is ugyan azzal a problémával szembesült: különböző ajtókon kopogtatott, de választ nem kapott arra, hogy mikor szűnik meg a szennyezés. Csak közvetlenül a polgármester, Modest Dulic megkeresése után,

szeptember 20. -án hívtak össze értekezletet a helyi önkormányzatban, majd sajtótájékoztatót tartottak a Városháza Média Központjában, melyen részt vett Snježana Mitrović is az Aarhus Központból. Az Aarhusi Egyezmény alkalmazásáról szóló Törvényre hivatkozva emlékeztetett, hogy ez az eset egy tipikus példája a dokumentum első pillére alkalmazásának - ami a tájékoztatásra való jog.

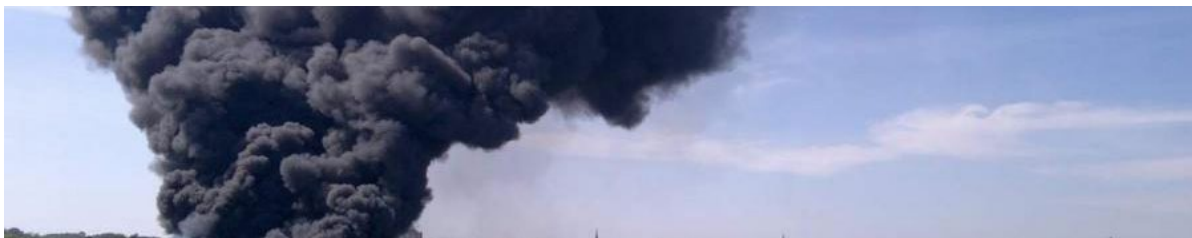
Anélkül, hogy csökkenteni akarná az egyes médiákban adott nyilatkozatok jelentőségét javasolta, hogy az ilyen helyzetekben gyorsabban reagáljonak, a foganatosított intézkedésekről pedig folyamatosan tájékoztassák a nyilvánosságot hivatalos közlemények formájában. Annál is inkább, mivel az egy hónap hosszú idő és már jelentek a pánik és félretájékoztatás jelei.

Kritikusan nyilatkozott a 024 Ügyfélkapcsolati Központ munkájáról, mely nem adott megfelelő válaszokat, de azokról az emberekről is, akik már évek óta a Városi Közigazgatásban dolgoznak és tapasztalataikkal segíteniük kellett volna a döntéshozókat, akik csak nemrég óta vannak a város élén. Egyébként továbbra is nyitott a kérdés, hogy volt-e alapja a rendkívüli helyzetekről szóló Törvény alkalmazásának és a rendkívüli helyzetek városi stábjá beavatkozásának? Megjegyezte, hogy a tervezettel ellentétben a BM képviselői nem voltak jelen a sajtótájékoztatón.

- Arról, hogy augusztus 21.-én, a szabadkai "Intercord" újrahasznosító üzem területén keletkezett tűzben milyen anyagok égtek csak a feltételezés szintjén beszélhetünk. Szóba jöhet a szintetikus anyagok égésének több mellékterméke, melyek közül mind toxikus, néhány pedig rákkeltő is. Tekintettel arra, hogy a tüzet gyorsan lokalizálták, ezek hatásának leginkább azok az emberek voltak kitéve akik a tüzet oltották és addig amíg ez az anyag égett. Szerencsére nem rendelkezünk olyan adattal, hogy közülük bárki orvosi segítséget kért volna a gázok toxikus hatása miatt a tűz oltása során. Jelenleg a legfontosabb, hogy minél előbb megszüntessük a kibocsátás forrását, hogy megakadályozzuk a további szennyezést, mondta dr Zorica Mamuzić Kukić a Szabadkai Közegészségügyi Intézet Higiéniai és Humán Ökológiai Központjának vezetője.

Elmondása szerint, múlt hétfőn négy ponton végezték el a talajmintavételt, ebből egy az "Intercord" központjában van, három pedig a hulladéklerakó és a Víztisztító között.

- Enyhe füstölgés továbbra is észlelhető, de tűz nincs, legalább is a múlt héten nem volt. Valószínűleg ez a füst miatt érzik a lakosok azt a kellemetlen szagot ami a területről jön. A talajmintákban harminc paramétert fognak

vizsgálni, melyek nagyrészt a SZKI végzi, egy részét pedig a Belgrádi Városi Közegészségügyi Intézet és ezek azok az anyagok, melyek specifikus állandók. Kértünk egy szűrővizsgálatot amely kimutat mindent ami az adott pillanatban abban a taljban található, mondta Zorica Mamuzić Kukić és hozzátette, hogy jogszabályunk még nem vezette be és nem szabványosította a kellemetlen szagokat, mint szennyező anyagot és nem is rangsorolta azokat.

Dr. Csengeri Attila, a Városi Tanács egészségügyi, szociális- és környezetvédelemmel megbízott tagja elmondta, hogy a polgárokat leginkább a füst aggasztja, mely a részben városi, tehát köztulajdonban levő, részben az "Intercord" tulajdonában levő területen észlelhető és már konkrét lépéseket tettek azért, hogy ezt a területet mielőbb szanálják.

Elmondta, hogy a Város rendelkezik a terület szanálásához szükséges eszközökkel, de bizonyos lépéseket tiszteletben kell tartani annak érdekében, hogy a területet teljesen megoldják, mivel ennek a problémának a megoldása időszerűvé tette a valamikori „Tuš“ bevásárlóközponttól a Víztisztítóig húzódó nyitott kanális szanálását is, amelynek betemetéséhez tartományi eszközökre terveznek pályázni.

- A költségvetés átütemezésével becslésem szerint mintegy öt millió dinárt fordíthatunk az "Intercord" körüli terület szanálására. A valamikor „Tuš“-tól a Víztisztítóig húzódó nyitott kanális betemetése, amely tele van szeméttel és lehetséges újabb tűzforrást jelent, meghaladja a Város lehetőségeit, ezért miután elkészítjük és átadjuk a tervet

erre a tartományi Nagybefektetési Alaptól kérünk eszközöket. Ebből a tűzből bizonyos tanulságokat is levontunk, ezért, valószínűleg a környező községekkel közösen kezdeményezzük egy mobil toxikológiai egység beszerzését, mondta Dr. Csengeri Attila.

A korom és nitrogén-oxidok a MMK felett

Az "Intercord"-ban keletkezett tüzet követő napon Szabadkán a levegő korom és nitrogén-oxid tartalma meghaladta az előírt maximális megengedett koncentrációt (MMK), de ezek a koncentrációk az emberi egészségre nem veszélyesek, jelentette ki dr Zorica Mamučić Kukić, a Közegészségügyi Intézet Higiéniai és Humán Ökológiai Osztályának vezetője. Azonban a tűz során káros anyagok is égtek és ezek levegőben való jelenlétére vonatkozó méréseket nem végeznek városunkban, mivel csak Belgrádnak van mobil mérő állomása.

Ezért jó a szabadkai helyi önkormányzat kezdeményezése, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a környező községekkel és városokkal közösen beszerezzenek egy ilyet.

Megnövekedett króm és cink

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet közzé tette az "Intercord" körüli terület talajvizsgálatának eredményeit. A mintavételt több mint 40 helyen végezték, mind három lagúna területén. Ebből az alkalomból Dr. Csengeri Attila, a Városi Tanács egészségügyi, szociális- és környezetvédelemmel megbízott tagja közleményt adott ki szeptember 27.-én.

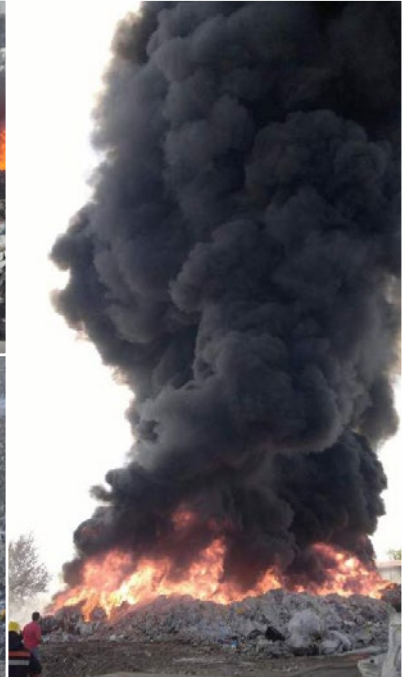
Az elemzések megnövekedett króm és cink koncentrációt mutattak ki a harmadik lagúna területén, míg ezen elemek koncentrációja lényegesen alacsonyabb a másik két lagúnában, de meghaladják a veszélyes és káros anyagok talajban és vízben megengedett mennyiségéről szóló Szabályzat által előírt megengedett koncentrációt. Ezeknek az elemeknek a megnövekedett koncentrációja összefüggésben állhat a bőrcserzés technológiai folyamatával, melyet ezen a területen tizenöt évvel ezelőtt végeztek, állt a közleményben.

A talaj szanálása

A Szabadkai Polgármesteri Hivatal szeptember 27.-én közleményt adott ki, miszerint a helyi önkormányzat rendeletére a "Köztisztasági és Parkosítási" KKV megkezdte az "Intercord" mögötti terület szanálását. A munkálatokat két markolóval, négy kamionnal és egy ciszternával végzik. A területet ezidáig összesen 40 köbméter vízzel locsolták le, valamint 360 köbméter homokkal és földdel takarták be.

Bővebb jelentést táblázatos adatbemutatóval a kiadvány 4.2. AZ INTERCORD VÁLLALAT ÉS AZ ÚJRAHASZNOSÍTÓ KÖZPONTTAL HATÁROS LAGÚNÁK TALAJÁNAK VIZSGÁLATA című fejezetében olvashatnak.

Fényképek: www.subotica.info

7. INTÉZMÉNYEK

7.1. ÉSZAK-BÁCSKAI KÖZIGAZGATÁSI KÖRZET

ÉSZAK-BÁCSKAI KÖZIGAZGATÁSI KÖRZET

Cím: Lazar Nešić tér 1, 24000 Szabadka

Telefon: +391 24 556 014

E-mail: sbo1@open.telekom.rs

Honlap: www.severnobacki.okrug.gov.rs

A körzeteket annak idején a minisztériumok és különleges szervezetek tevékenységei székhelyükön kívül törvényes végzésének módját szabályzó Rendelet ("SZK Hivatalos Közlönye", 36/92, 52/92, 3/93, 60/93 és 5/95) alapján hozták létre, melyet a Szerb Köztársaság Kormánya hozott meg a SZK Alkotmánya 90. cikkének 5. pontja és a SZK Kormányáról szóló Törvény 2. cikkének 5. pontja ("SZK Hivatalos Közlönye", 5/91 sz.) alapján. Az Állami Közigazgatásról szóló Törvény ("SZK Hivatalos Közlönye", 79/05 és 101/07 sz.) meghatározza a közigazgatási körzetek kialakításának módját, a körzet vezetőjének hatáskörét, valamint a szakszolgálatok és a közigazgatási körzet Tanácsának tevékenységét. A közigazgatási körzeteket létrehozó kormányrendelettel ("SZK Hivatalos Közlönye", 15/06 sz.) határozzák meg azok elnevezését, területét és székhelyét.

A Közigazgatási körzetet azzal a céllal hozzák létre, hogy elvégezze az állami közigazgatás feladatait az állami közigazgatás székhelyén kívül, és az alábbi tevékenységek közül egyet vagy többet láthatnak el:

- Hogy elsőfokon eljárjanak közigazgatási ügyekben, illetve fellebbezésekben, amennyiben az elsőfokon a közmeghatalmazás viselői jártak el;
- Hogy felügyeljék a közmeghatalmazás viselőinek tevékenységét;
- Hogy felügyeletet lássanak el.

Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet Szabadka város, valamint Bácsstopolya és Kishegyes községek területére hozták létre, székhelyül pedig Szabadkát jelölték ki.

Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet Vajdaság északi területén helyezkedik el, megközelítőleg 1800 km² területen. Össz területének 89%-át mezőgazdasági területek teszik ki, nagyrészt termékeny szántóföldek. A Körzetben 45 nagyobb és kisebb település van. A települések lakosságának átlagos száma 5.000. A területet egy város és két község alkotja: Szabadka, Bácsstopolya és Kishegyes. A Körzet központja Szabadka. A 2001-es népszámlálási adatok szerint a Körzet területén 200.140 lakos él.

Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet Magyarország államhatárának, illetve a kelebiai és horgosi határátkelőknél közvetlen közelében van. A Körzet jó földrajzi helyzete a fő európai közlekedési korridorok főútvonalán, a többéves gazdasági tapasztalat, valamint a megfelelő építkezési helyek nagy előnyök, melyeket a befektetőknek fel tudnak kínálni, és ez teszi a területet vonzóvá a hazai és külföldi befektetések számára. Az a tény, hogy a terület majdnem 90%-a mezőgazdasági földterület, sokban meghatározza a Körzet gazdasági struktúráját is.

Végül meg kell említeni a régió hatalmas idegenforgalmi lehetőségeit is. A kínálat legatraktívabb részét Palics jelenti, mely európai vonzerejű gyógyfürdővé és luxus pihenőhelyé fejlődött, minőséges hotelekkel, csodálatos vilákkal, gyönyörű állatkerttel és érdekes kávézókkal. Egyszerűen kitűnő hangulattal és természeti értékek sokaságával rendelkező hely. Továbbá attrakciónak számít a Ludasi-tó is, számos veszélyeztetett állatfaj (főleg madarak) természetes élőhelye, a zobnaticai ménes jelentős vadászturizmus lehetőségeivel, a tanyák specifikus kínálataikkal, stb.

7.1.1. TÁJÉKOZTATÓ A TEVÉKENYSÉGRŐL

Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet tevékenységét bemutató tájékoztatót a Nyilvános jelentőséggel bíró információkhoz való szabad hozzáférésről szóló Törvénnyel („SZK Hiv. Közlönye” 120/04, 54/07, 104/09 és 36/2010 sz.), valamint az Állami szervek munkáját bemutató tájékoztató kidolgozásáról és megjelentetéséről szóló Útmutatóval ("SZK Hiv. Közlönye" 68/2010 sz.) összhangban jelentetik meg.

A tájékoztatót 2008-ban jelentették meg először „Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet tevékenységéről szóló tájékoztató” címmel, amit folyamatosan frissítenek minden hónap végén.

A tájékoztató célja a nyilvános jelentőséggel bíró információk iránt érdeklődők tájékoztatása az Észak-bácskai Közigazgatási Körzet berendezésével és tevékenységével kapcsolatos alapvető adatokkal, továbbá más fontos adatokkal mely ezen jog megvalósításának tartalmára, terjedelmére és módjára vonatkozik.

A Tájékoztatóba a Körzet hivatalos helységében, a 8-as számú irodában nyerhetnek betekintést az érdeklődők munkanapokon 7.30-15 óra között. A Tájékoztató úgy készült, hogy egyes részei lemásolhatóak, illetve a dokumentum teljes terjedelemben letölthető a Körzet honlapjáról www.severnobacki.okrug.gov.rs.

A Körzet honlapján keresztül a polgároknak lehetőségük van elektronikus úton kérdéseket feltenni, valamint válaszokat kapnak a Körzet hatáskörébe tartozó kérdésekre, továbbá a Nyilvános jelentőséggel

bíró információkhoz való szabad hozzáféréstől szóló Törvénnyel összhangban kérvényeket nyújthatnak be, melyekre a törvény által meghatározott határidőn belül kapnak választ.

7.1.2. TARTOMÁNYI VÁROSRENDEZÉSI, ÉPÍTÉSZETI ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI TITKÁRSÁG – SZABADKAI TERÜLETI EGYSÉG

A Közigazgatási Körzet az állami közigazgatás területi központja, mely magába foglalja a területén kialakított összes állami közigazgatási szerv területi egységét. Az Észak-bácskai Közigazgatási Körzetben a Tartományi Városrendezési, Építészeti és Környezetvédelmi Titkárságon belül működik a szabadkai Területi Egység, melyben az alábbiak dolgoznak:

- **Tartományi környezetvédelmi felügyelő – Felügyeleti részleg – iparra vonatkozólag (1 végrehajtó)**
- **Tartományi környezetvédelmi felügyelők a természeti javak és források védelmére és felhasználására vonatkozólag (3 végrehajtó)**
- **Tartományi környezetvédelmi felügyelők a halászatra vonatkozólag (2 végrehajtó)**

A tavalyi tevékenységükről szóló tájékoztatót a Tartományi Városrendezési, Építészeti és Környezetvédelmi Titkárságon belül működő Tartományi Környezetvédelmi Felügyelőség Felügyeleti Részlegének 2012-es Jelentésében jelentették meg.

Ami az Ipari létesítmények ellenőrzését illeti, a tartományi felügyelőség illetősége általában (de nem kizárólagosan) azokra a létesítményekre terjed ki melyek építési engedélyt az illetékes tartományi szerv adja ki. Tavaly, a Tartományban összesen 710 ellenőrzést végeztek, melynek 57%-a tervezett volt. Ebből a Szabadkai Területi Egység 131-et végzett el, melyből 113 tervezett volt, 10 bejelentés alapján, 8 pedig az ügyfél kérésére történt. A büntetési intézkedések közül egyet foganatosítottak gazdasági kihágás miatt.

Az építkezési engedély kiadásának illetékességéhez viszonyítva az ellenőrzések eloszlását tekintve, az elmúlt évben Vajdaságban a legtöbb ellenőrzést (31%) olyan létesítményekben végeztek melyek építési engedélyt a helyi önkormányzati szerv adja ki (kivéve az olyan létesítményeket, melyeknek engedélyt kell szerezniük a szennyezés integrált megakadályozására és ellenőrzésére – IPPC létesítmények), és amelyekben ellenőrzik a szennyvizek primáris kibocsátását, mivel hatályba lépett a Vízügyi Törvény azon szabályzata mely a szennyvizek

átfolyásának folyamatos mérésére vonatkozik. Az ilyen, Vajdaságban végzett, 267 ellenőrzés közül 58-at végeztek a Szabadkai Területi Egység területén, mely arról tájékoztatót, hogy 2012-ben összesen 181 ellenőrzést végeztek az építési engedély kiadásának illetékessége szerint.

A törvényességi alapot tekintve, a Szabadkai Területi Egység 203 ellenőrzést végzett, melyekből legtöbbet, 70-et, a Hulladékkezelési Törvény alapján végeztek, ezt követi 64 a Vízügyi Törvény alapján, 50 a Levegővédelmi Törvény alapján, 10 a Csomagolás és Csomagolási Hulladékról szóló Törvény alapján, 6 a Környezetvédelmi Törvény alapján és 2 ellenőrzés melyet az egyéb kategóriába soroltak. Egy olyan ellenőrzést sem végeztek mely a környezeti hatás, zaj és IPPC területére vonatkozott.

A megvalósított ellenőrzések területi eloszlása összhangban áll Vajdaság AT területén folyó ipari tevékenységek megközelítő eloszlásával és eloszlási sűrűségével, várható eltérések mellett, melyek az egyes területeken történő fokozott aktivitás miatt következtek be, így a legtöbb ellenőrzést a legnagyobb városok területén végeztek. Az Észak-bácskai Körzetet tekintve, Szabadkán 45, Bácsstopolyán 19, Kishegyesen pedig 3 ellenőrzést végeztek.

A Védett területek ellenőrzése terén Vajdaság területén 2012-ben 145 felügyeleti ellenőrzést végeztek, ebből 105 volt tervezett. Ebből 4-4-et a "Szelevényi puszták" STR és "Ludasi-tó", 2-t pedig a "Szabadkai homokpuszta" KÉRT területén. Az ellenőrzést az elfogadott Védett területek ellenőrzésére vonatkozó felügyeleti ellenőrzés Stratégiájával összhangban végeztek.

Tavaly, a Tartomány területén 743 ellenőrzést végeztek (643 tervezett) a Halálomány védelme és fenntartható használata ellenőrzésének terén. Ebből a Szabadkai Területi Egység felügyelői 391 ellenőrzést végeztek, melyből 306 tervezett volt, a büntetési intézkedések közül pedig 3-at foganatosítottak gazdasági kihágásért.

A Szabadkai Területi Egység felügyelői 2012-ben összesen 268 dokumentumot adtak ki, melyek közül 213 jegyzőkönyv, 41 feljegyzés, 5 végzés és 9 levél volt.

Tartományi Városrendezési, Építészeti és Környezetvédelmi Titkárság – Szabadkai Területi Egység

Cím: Lazar Nešić tér 1, 24000 Szabadka

Iroda: V emelet, 59 sz. iroda

Kontakt tel/ fax: + 381 24 641 153

E-mail: inspekcija.zastitasredine@vojvodina.gov.rs

7.2. SZABADKAI VÁROSI KÖZIGAZGATÁS

SZABADKAI VÁROSI KÖZIGAZGATÁS
KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS A FENNTARTHATÓ
FEJLŐDÉSEL KAPCSOLATOS ÜGYEKKEK
FOGLALKOZÓ SZOLGÁLAT

Szabadság tér 1, 24000 Szabadka
Tel. 024 626 789 / 626 761
e-mail: zivotnasredina@subotica.rs
www.subotica.rs

7.2.1. SZABADKAI VÁROSI KÖZIGAZGATÁS

A Szabadkai Városi Közigazgatás átszervezésével 2011 január 1.-től megalakult a különálló Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálat. Az adott területre vonatkozó törvények és előírások végrehajtását, valamint a közigazgatási eljárásban történő ügyintézését a Szolgálatnál a következő munkatársak végzik: Mgr. Gordana Gavrilović, okl. technológus, Mgr. Darko Plenk, okl. építészmérnök, Žika Reh, okl. biológus és Vesna Tulencić okl. közgazdász.

A Szolgálat egyik kötelező tevékenysége az illetékes minisztérium tájékoztatása a környezetvédelmi és fejlesztési programok megvalósításáról, összhangban a Környezetvédelmi Törvény (SZK Hivatalos Közlönye 135/2004, 36/2009 sz.) 100. cikkével, melyben többek között az áll, hogy a költségvetési alap eszközeit a meghatározott felhasználási program alapján használhatják, melyre az illetékes szerv jóváhagyást kér a Minisztériumtól. Az eszközök felhasználásáról szóló jelentést az adott év március 31.-éig kell benyújtani az előző évre vonatkozólag.

Így, a Szabadkai Városi Közigazgatás Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálata benyújtotta az illetékes minisztériumnak a 2012-es Környezetvédelmi és fejlesztési program megvalósításáról szóló jelentést.

A 2012-es Környezetvédelmi és fejlesztési programra („Szabadka Város Hivatalos Lapja“, 3/12 sz) 104 millió dinár értékű eszközöket terveztek (a költségvetési eszközökből 62 millió dinárt és az előző évből áthozott 42 millió dinárt) mégpedig: környezetvédelmi és fejlesztési illeték 50 millió dinár értékben, továbbá illeték a környezetszennyezésből befolyt eszközökből 11 és fél millió dinár, áthozták az előző évből az eszközöket a szerződésekből adódó kötelezettségek alapján 30 millió 675 ezer dinár értékben, az egyéb áthozott eszközök pedig 11 millió 325 ezer dinárt tettek ki.

Szabadka Város Környezetvédelmi Alapja eszközeinek 2012-es felhasználási programjának módosításával a tervezett összeget 108 millió 185 ezer dinárra növelték. Csökkenés történt az Illeték a környezetszennyezésből befolyt eszközökből tételnél 11 és fél millió dinárról 8 és fél millió dinárra, mivel az említett illetéket megszüntette a Szerb Köztársaság Kormánya. Az áthozott összegek tételnél növekedés történt, mert belevették a 2013-as Költségvetésről szóló Döntés meghozatalától a 2012-es év végéig megvalósított bevételeket 7 millió 185 ezer dinár összegben. A 9 millió 894 ezer dinár értékű áthozott összeget a szerződésekből adódó kötelezettségekről átirányították az egyéb áthozott összegekre, mert a kosaras jármű vásárlásáról és a szabadkai III kollektor nyitott részének befedésével kapcsolatos műszaki dokumentáció kidolgozásáról szóló szerződéseket felbontották és az eszközöket más tevékenységekre irányították át.

Az eszközök biztosításának forrása	Pénzügyi eszközök
Környezetvédelmi és fejlesztési illeték	50.500.000,00
Illeték a környezetszennyezésből befolyt eszközökből	8.500.000,00
Összesen:	59.000.000,00
Előző évből áthozott eszközök szerződésekből adódó kötelezettségek alapján	20.781.000,00
Egyéb áthozott eszközök	28.404.000,00
Összesen:	49.185.000,00
Összesen:	108.185.000,00

7.2.2. A 2012-ES KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS FEJLESZTÉSI PROGRAM ESZKÖZEI

A 2012-es Környezetvédelmi és fejlesztési program eszközeit az alábbi programok megvalósítására használták fel:

I A környezet állapotának megfigyelésével (monitoring) kapcsolatos programok és projektek 11 millió dinár értékben történő támogatása

A környezeti levegő minőségének megfigyelési programja

A levegőminőség szisztematikus megfigyelése céljából a város területén összeállították a paraméterek szisztematikus vizsgálatának programját a szennyezők fajtája és beosztása, a lakosság sűrűsége, a terep specifikussága és az időjárási viszonyok alapján. 2012-ben a következő szennyező anyagok koncentrációit mérték: kén-dioxid, korom, nitrogén-dioxid, talajközeli ózon, szuszpendált részecskék (PM 2.5 és PM 10) és üledékanyagok (csapadék mennyisége, pH érték, oldott és nem oldódó anyagok, össz üledékanyagok, ammónium-nitrogén, nitritek, nitrátok, kloridok, szulfátok, ortofoszfátok, nátrium, kálium, magnézium, kalcium, ólom, kadmium, cink, nikkel, arzén és higany). Továbbá, megfigyelték a levegő aeroallergén pollen koncentrációját is.

2011-hez viszonyítva nem észleltek jelentősebb változásokat a levegő minőségében. 2012-ben megközelítőleg azonos évi kén-dioxid közép koncentrációt állapítottak meg. A korom mennyiség évi középértéke megnövekedett 2011-hez viszonyítva, viszont csökkent azoknak a napoknak a száma amelyen meghaladta a határértéket (2011 – 93 nap, 2012 – 76 nap). 2011-hez képest növekedett a nitrogén-dioxid évi közép koncentrációja és a határértéket meghaladó napok száma is (2011 – 1 nap, 2012 – 10 nap). Az össz üledékanyagok évi közép koncentrációja is növekedett 2011-hez képest, de az érték a kalendáris évben nem haladta meg a határértékeket (200 µg/m²/nap).

A fent említettek értelmében leszögezhető, hogy Szabadka város területén a légszennyezés egész évben elsősorban a közlekedéstől származik, továbbá a diffúz pontszerű forrásoktól (a háztartások fűtésétől) a téli időszakban.

A Palicsi- és Ludasi-tó vizének és iszapjának megfigyelési programja

A paramétereket 11 helyszínen követik, mégpedig: a Palicsi- és Ludasi-tó vizét 4-4 helyszínen, a Kőrös patak vizét 2 helyszínen és a Palics-Ludas csatornát egy helyszínen.

A vizsgálati paraméterek magukba foglalják a fizikai-vegyi, hidrobiológiai és mikrobiológiai vizsgálatokat olyan dinamikával, mely biztosítja az adatok kontinuitását és rendszerességét. A vizsgált paraméterek alapján meghatározták a Serbian Water Quality Index-et (SWQI) is, mint kompozit mutatót, összhangban a Mutatók nemzeti listájáról szóló Szabállyzattal.

A Palicsi-tó vizét a vizsgált időszakban magas pH-érték, zöld szín, gyenge átláthatóság, nagy mennyiségű szuszpendált ásványi és organikus anyagok, nutriensek magas koncentrációja, egyenetlen és előnytelen oxigén rendszer jellemezte az év során. A SZB rekonstrukciójával kapcsolatos intézkedések, valamint a lagúna rendszer tisztításának hatékonysága a tó első szektora vízminőségének több éves eredményein mutatkoznak meg, mindenek előtt az ammónium-nitrogén alacsony koncentrációiban. A nitrát-nitrogén öt éves átlag koncentrációinak elemzésével, jelentős értéknövekedés észlelhető a tó I szektorában a SZB üzembehelyezése után 2009-ben. Ez a szennyvíztisztítási eljárás denitrifikációs eljárásával kapcsolatos problémák következménye. A 2010-es maximális érték óta, csökkenési tendenciót mutatnak az évi átlagos koncentrációk és a tisztítási eljárás javulását. Tovább folytatódik az ortofoszfát és össz foszfor koncentráció csökkenése is az I szektorban.

A kiszámított SWQI index alapján, a Palicsi-tó IV szektora vizének minőségét egész évben leíróan úgy lehet jellemezni, mint „rossz”.

A Ludasi-tó vizét minden helyszínen nagyon magas pH-értékek jellemzik, jelentősen magasabbak, mint az előző évben, ami rossz ökológiai státusznak felel meg. Folytatódik az ásványi anyagok mennyiségének növekedése a tóban, az átlag mennyiség jóval magasabb a tavalyinál mindegyik helyszínen. A BPK5-ben kifejezett organikus anyag terhelési értékek magasabbak a tavalyi évhez képest a Ludasi-tó déli részén és torkolatánál, és állandó szennyezés jelenlétére utalnak. Az ezen a paraméteren keresztül kifejezett organikus anyag tartalom átlagos évi értékei alapján a tó vize rossz ökológiai státusznak felel meg és azon vizek közé sorolják melyeket „egyetlen célra sem lehet felhasználni“.

A SWQI alapján, a felszíni vizek általános minősége tekintetében a Ludasi-tó vizének állapota az északi és déli részen leírón úgy jellemezhető, mint „rossz” és „nagyon rossz”.

Zaj megfigyelési program Szabadkán

Magában foglalja tíz mérőhely megfigyelését a város lakóövezeteiben. A mérvadó szintként megadott mért zajszintek nem tesznek eleget a Zajmutatókról, határértékekről, a zajmutatók értékelésének módszereiről, a környezetben zaj által kiváltott zavaró és káros hatásokról szóló Rendeletben (SZK Hiv. Közlönye, 75/2010 sz.) meghatározott határértékek követelményeinek. Szabadkán a környezeti zaj elsősorban a közlekedéstől származik, míg a vendéglátóipari létesítményekből kiszűrődő zene, az ipari és építőipari tevékenységek kevésbé jelentősek. A zaj nagyrészt a főbb városi útvonalak helyzetének és kapacitásának a következménye. 2011-hez képest, ha az össz zajmutató Lden paramétert vesszük alapul, akkor jelentősebb, 3 dB (A) értékű csökkenés a 2. mérőhelyen történt az Ivan Antunović és Dinko Šimunović utcáknál a „Kér” HK-ben. Az össz zajmutató legnagyobb növekedését, 3 dB (A) értékben a 4. mérőhelyen jegyezték fel a Veselin Masleša Térnél az Újfalu” HK-ben.

Városi talaj megfigyelési program

Tíz helyszínt foglal magába. Vizsgálták a pH értéket, valamint az ólom, kadmium, réz, cink, ózsz króm, nikkel, arzén, higany, bór és fluor koncentrációt. Az összes helyszínen észlelt koncentrációk nem teszik szükségessé szanációs és remediációs intézkedések fogantatását. Nem állapítottak meg savasságot a talajmintáknál, ebből kifolyólag csökken ezeknek az elemeknek a mobilitása és a felszín alatti vizek szennyezésének kockázata.

II A védett természeti javak védelmének és fejlesztésének programai Szabadka város területén 6.442.000 dinár értékben támogatva:

A Palics Természeti Park védett természeti javaival kapcsolatos tevékenységi programok

Az aktivitások a kezelő „Palics – Ludas” KV-n keresztül valósultak meg, magukba foglalták a természeti értékek fejlesztését, állapotának megfigyelését, fenntartását, védelmi intézkedéseket és aktivitásokat. Mivel folyamatban van a védelem revíziója, a programban meghatározott aktivitások a szakértői alapú – Védelmi tanulmány által előrelátott új védelmi koncepció beépítésére irányultak, valamint a folyamatban levő, védett területek fenntartásának és megóvásának aktivitásaira (őrszolgálat szervezése, a védett és halászati terület programdokumentációjának kidolgozása, az őrszolgálat felszerelése és kiképzése, rend és a tisztaság fenntartása, a tájékoztatási rendszeren való munka, együttműködés a területek és források felhasználóival).

A Város a biológiai sokszínűség, természetvédelmi szempontból jelentős előhely típusok megóvásának tevékenységére szánt eszközökkel társfinanszírozta az Állatkertben a barna medve elhelyezésére szánt objektum rekonstrukcióját (a projekt a palicsi Állatkerten keresztül valósult meg, azzal a céllal, hogy fejlesszék a szigorúan védett fajokhoz és táji sokféleséghez kapcsolódó oktatói tartalmakat), a parlagfű irtását a védett területeken a „Palics-Ludas” KV, mint kezelő által, Multi 340 és SET 2 WTW multiparaméteres hordozható berendezés beszerzését, melyet a Palicsi-tó vize pH értékének és oxigénjének mérésére használnak, az „Újvidéki Tavasz” rendezvényen való részvételt a védett természeti területek bemutatása céljából, valamint nyári kutató-oktató táborok szervezési tevékenységeit a Ludasi-tavon.

III Ösztönző, megelőző, valamint szanációs programok és projektek (társ)finanszírozása 21.403.600 dinár értékben

Környezetvédelmi projektek társfinanszírozása

Társfinanszírozták az önkéntes öko-kamp szervezését, környezetvédelmi oktató műhelyeket a „Trenchtown 2012” regionális zenei fesztivál látogatói számára és népszerű- tudományos, interaktív, multimediális környezetvédelmi előadássorozat megvalósítását középiskolások számára. Továbbá, társfinanszírozták a műszaki-terv dokumentáció kidolgozását a szabadkai Egyetemista Központ épülete napenergiára működő vízmelegítő berendezéséhez, valamint a Tisza vízének Palicsi-tóba való átpumpálását – sürgősségi intézkedésként, csak úgy, mint a „Napenergia felhasználása a meleg használati víz (MHV) előkészítéséhez a Vajdaság AT területén levő Gerontológiai Központokban, melyek alapítója Vajdaság Autonóm Tartomány” projektet.

A környezet állapotának fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek társfinanszírozása a helyi közösségekben

Közpályázatokon keresztül társfinanszírozták a környezet állapotának fejlesztésével kapcsolatos tevékenységeket a helyi közösségekben Szabadka város területén, annak érdekében, hogy erősítsék a helyi közösségek kapacitását a helyi környezetvédelmi problémák megoldásában, önkéntes akciókon és képzési programokon keresztül.

A gyomnövények terjedésének megakadályozása a város lakott részén

A „Parlagfű irtás Szabadka város területén” projekt megvalósításának keretében, a „Köztisztasági és Parkosítási” KV-on keresztül elvégezték a parlagfűvel benőtt kategorizált területek kaszálását. Így az elmúlt év során 443.145 m² parlagfűvel benőtt területet tartottak karban, valamint benzínjegyeket osztottak ki a helyi irodáknak a lakott területek urbán részeinek kaszálására.

„Szabadka zöld jogszabálya” projekt II fázisa kidolgozásának társfinanszírozása

Szabadka zöld közterületei GIS-nek kialakítása céljából társfinanszírozták a „Szabadka zöld jogszabálya” projekt II fázisának kidolgozását. A projekt célja szabályozni Szabadka zöld területei rendszerének irányítási folyamatát, mint a város ökológiai infrastruktúráját, illetve meghatározni az intézkedéseket, szabványokat és feltételeket azok védelmére, tervezésére, létrehozására, rendezésére és fenntartására. A projekt jelentősége a Szabadka-Palics Generális Terve 2020-ig által felvetett probléma megoldásának lehetőségében rejlik, ez pedig, hogy a városnak településen belül nincs elegendő zöld területe, a meglévők pedig nagymértékben tönkrementek.

A közös megfizettetésről szóló Szerződésből adódó költségek

Ezek azok a költségek, melyek a „Köztisztasági és Parkosítási” KV és a „Vízmezők és Csatornázási” KV kommunális szolgáltatásainak (víz, építkezési hely, szemét szállítás, kéményseprési szolgáltatás és környezetvédelem) közös megfizetéséből adódik, és magába foglalja a szoftver megoldást, papírt, nyomtatást és a beszedők szolgáltatásainak költségét.

IV Hulladékkezelés - 9.923.000 dinár

Mivel a Hulladéklerakókban történő hulladéktárolásról szóló Rendelet (SZK Hivatalos Közlöny 92/2010 sz.) kötelezővé teszi a megfigyelést, társfinanszírozták a depónia gáz mérését a meglévő városi hulladéklerakóban.

Komposztálással kapcsolatos tevékenységek

A „Szabadka tudja mi a komposztálás“ projektet tavaly az „Adjuk vissza a természetnek, mert megjegyzi“ jelszó alatt valósították meg, és a közösség legfiatalabb tagjainak – a „Naša radost“ Iskoláskor Előtti Intézmény óvodásainak oktatásából, neveléséből állt. A projektet az óvónők képzésével (kézikönyveket, nyomtatott anyagokat és CD-t kaptak), az óvodák számára komposztálók és szerszámok beszerzésével (a 43 szükséges közül 25), előre elkészített komposzt masszával történő komposztálással kapcsolatos gyakorlati oktatással és tanácsadással valósították meg.

A projekt kezdetét június 5.-én, a Környezetvédelmi Világnapon ünnepelték, amikor összegyűltek az óvodásokkal óvodán kívül a palicsi Állatkertben. Az óvónők képzését június 15.-én és 16.-án tartották a ZOO Központban, ahol kiosztották számukra a kézikönyveket és szórólapokat.

Az első gyakorlati oktatást június 28.-án tartották a „Mandarin“ Óvodában. A szeptember 25.-én („Aranyhalacska“, Kisbajmok), október 9.-én („Šumice“) és október 16.-án („Sanda Marjanović“) tartott gyakorlati bemutatók házigazdái összegyűjtötték a gyerekeket, kik az előadókkal aktívan részt vettek a komposzt massa előállításában beszélgetésen és gyakorlati munkán keresztül.

A komposztálók, szerszámok megvásárlásának, kézikönyv kidolgozásának költségei mellett, az eszközöket a gyerekek autóbusszal történő Palicsra szállítására és 25 helyszínen felállított komposztálókra költöttek.

A Regionális Hulladéklerakó társfinanszírozása

Az eszközöket a szabadkai régió regionális hulladékkezelési terve kidolgozásának társfinanszírozására használták, valamint a regionális hulladékkezelési rendszer (hulladéklerakó, transzfer állomás és újrahasznosító udvar) környezeti hatástanulmányának kidolgozásakor keletkezett költségek társfinanszírozására.

Az illegális szemétkerakók felszámolása

Az illegális szemétkerakók felszámolása a „Tisztítsuk meg Szerbiát“ akció keretében valósult meg, a város hozzájárulásával a drótból készült, nyitott és műanyag konténerek beszerzéséhez és illegális szemétkerakók felszámolásának akciójához, mégpedig: a szemétkerakó külső részének rendezése a szemét gödörbe történő betolásával, a hulladéklerakó belső részének elenyegtetésével és a szemétkerakást tiltó tábla kihelyezésével.

A szelektív hulladékgyűjtés ösztönzése

A szelektív hulladékgyűjtés keretében finanszírozták a Város területén összegyűjtött és a hulladéklerakóban a kommunális hulladék közül kiválasztott elemek, elektromos és elektronikus hulladékok tárolási helyének felszerelését, valamint tájékoztató-oktató tevékenységeket a hulladékkezelés rendszerének javítása érdekében, ahogy az a Helyi Tervben előre van látva.

Mivel a Hulladékkezelési Törvénnyel („SZK Hiv. Közlönye 36/09 és 88/10 sz.) összhangban meghozott Helyi Hulladékkezelési Terv Szabadka Város Területére 2020-ig („Szabadka Város Hivatalos Lapja 10/11 sz.) előrelátta a helyi önkormányzat kötelezettségét, hogy eszközöket biztosítson a háztartások hulladékának összegyűjtésére alkalmas edények beszerzéséhez, a Város társfinanszírozta 720 darab, 120 liter űrtartalmú egységes szemeteskanna megvételét a kommunális hulladék kezelési rendszerének további fejlesztése céljából.

V Oktatási tevékenységek, valamint a környezet állapotával és minőségével kapcsolatos tájékoztatás és adatok megjelentetése - 2.366.000 dinár

Oktatási tevékenységek és a tudatosság növelése a környezetvédelem szükségességéről, csakúgy mint a környezet állapotával és minőségével kapcsolatos tájékoztatás és adatok megjelentetése olyan tevékenységeken keresztül valósult meg, mint kiadvány és a gymnövények írtásával és hulladékkezeléssel kapcsolatos szórólap megjelentetése, szolgáltatásra vonatkozó

beszerzés megjelentetése összhangban a Közbeszerzési Törvénnyel, szakirodalom biztosítása, szemináriumokon, tanácskozásokon és a jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos képzéseken való részvétel.

Népszerűsítő – oktató összejövetelek és előadások

A környezetvédelemmel kapcsolatos népszerűsítő – oktató összejövetelek és előadások olyan projektek társfinanszírozásával valósultak meg, mint a Szabadkai homokpuszta gyalogösvényeinek tisztítása a „Spartak“ Vasutas-hegymászó Klub szervezésében, mely a Szerb sortól a Deszkáserdőig húzódó erdei övezetet ölelte fel. Az eszközöket felszerelés (kesztyűk és zsákok) beszerzésére, fényképek kidolgozására és a hulladék tárolóba történő szállítására fordították. Az Európai Mobilitás Hete „Autómentes Nap 2012“ keretében társfinanszírozták II kerekasztal beszélgetés megszervezését az ökológia, városrendezés és közlekedés témájára.

„Szabadkai Regionális Aarhus Központ“ projekt

Az Aarhus Központ társfinanszírozásával megvalósult a projekt cél – a Központ munkájának folytonossága, melynek alaptevékenységei a különböző érdekszervezetek oktatására irányul az Aarhusi Egyezményrel kapcsolatos Törvény alkalmazását illetőleg, a hatékonyabb környezetvédelem érdekében, valamint környezettel kapcsolatos minőséges információk állandó jellegű biztosítása és azok nyilvánossággal való megosztása a felhasználók által befogadható módon. Társfinanszírozták az ökológiai hírlevél elkészítését, kiadványt, kérdőíves kutatást, szeminárium és kerekasztal beszélgetés szervezését.

A szabadkai ökológiai civil szervezetek tevékenységeinek társfinanszírozása

A Város pályázatot írt ki egy millió dinár értékben a civil szervezetek projektjeinek megvalósítása céljából 2012-ben. 18 projektet társfinanszíroztak, melyeknek célja a környezetvédelem és fenntartható fejlődés népszerűsítése volt konkrét tevékenységeken keresztül: a természeti értékek védelme, a biodiverzitás védelme és fejlesztése, a nyilvánosság ökológiai tudatosságának növelése, hálózatok kiépítése és oktatói programok (táborok, öko-iskolák, képzések, összejövetelek, kiadványok, népszerűsítő tevékenységek, közkampányok, stb.) terén.

VI Programok és projektek melyekre a 2011-es évben megkötött szerződések alapján vállaltak kötelezettséget 21.627.500 dinár értékben

VII „A műveletlen területek rekultivációja és parkosítása“ projekt társfinanszírozása 54.128.136 dinár értékben

A Környezetvédelmi és Területtervezési Minisztérium transzfer eszközeivel társfinanszírozták a „Műveletlen területek rekultivációja és parkosítása“ projektet 33.000.136 dinár értékben. A szabadkai régió hulladékkezelési regionális rendszerének projekt dokumentációjára és kiépítésére 20.204.000 dinárt fordítottak, a Regionális Hulladékkezelési Tervre pedig 924.000 dinárt.

2012-ben az össz költségek 126.890.236 dinárt tettek ki. A nem felhasznált eszközöket 40.500.000 dinár értékben átvitték a 2012-es évre és részben azokra a programokra és projektekre fordítják melyekre a tavalyi évben megkötött szerződések által vállaltak kötelezettséget (20.352.000 dinár), a Palicsi-tó szanálásának tevékenységeire (18.748.000 dinárt), valamint piezométer kihelyezésére a városi hulladéklerakó felszín alatti vizeinek és talajának megfigyelése céljából (1.400.000 dinár).

A 9.874.678 dinár különbséget az a bevétel alkotja amely a 2013-as Költségvetésről szóló Döntés előkészítése és elfogadása közötti időszakban keletkezett.

7.3. BÁCSTOPOLYA KÖZSÉG

BÁCSTOPOLYA KÖZSÉG

Építési, Lakáskezelő-kommunális, Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Vagyonjogi Ügyosztály

Cím: Tito Marsall 30, 24300 Bácsstopolya

Telefon: +381 024 715 899 és 715 059

Fax: +381 024 715 545

www.btopola.org.rs

Bácsstopolya a Duna-Tisza vidék déli, a valamikori Bács-Bodrog vármegye középső, illetve a mai Bácska középső részén helyezkedik el, 44 km-re Magyarország határától, a telecskai löszfensík dombjain. Itt kereszteződnek a Budapest-Belgrád autópálya és vasútvonala, valamint a Horvátországot Romániával összekötő útvonalak.

A régészeti leletek szerint, ez a környék jó helyzetének köszönhetően már az őskorban is lakott volt. A város környékén őskori vadásztanya maradványokat találtak. Későbbi korokból származnak a szarmata, avar és magyar település, illetve temető maradványok. Jó földrajzi helyzetének köszönhetően ez a hely már az őskorban is lakott volt.

A 2002-es népszámlálás adatai szerint a községnek 38.179 lakosa volt. A munkaképes lakosok száma 24.328, melyből 12.895 férfi és 11.433 nő. Az össz lakosok közül 16.154 él a község központjában, Bácsstopolya városában, míg 22.025 lakos a község 22 településén él. A lakosság etnikai összetétele a következő: magyarok – 59%, szerbek – 30%, montenegróiak – 1,4%, ruszinok – 0,8%, szlovákok – 0,5%, egyéb – 8,3%. A 2003-as statisztikai adatok szerint a község területén 7.542 fő dolgozott, ebből 6.200 fő a gazdaságban és 1.342 fő más ágazatokban.

7.3.1. ÉPÍTÉSI, LAKÁSKEZELŐ-KOMMUNÁLIS, MEZŐGAZDASÁGI, KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VAGYONJOGI ÜGYOSZTÁLY

Bácsstopolya Község Közigazgatása a következő egységekből áll: Építési, Lakáskezelő-kommunális, Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Vagyonjogi Ügyosztály, Általános Közigazgatási és Társadalmi Tevékenységek Osztálya, Pénzügyi Osztály, Közbevételeket Megállapító és Megfizettető Szakszolgálat, Képviselő-testületi Szakszolgálat. Az Építési, Lakáskezelő-kommunális, Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Vagyonjogi Ügyosztályon belül a következő szűkebb szervezeti egységek találhatóak:

- a) Jogi és Igazgatási Csoport;
- b) Felügyeleti csoport.

Az Ügyosztály, többek között, az alábbi teendőket végzi:

- Igazgatási, felügyeleti és egyéb teendőket a községi jogszabályok közvetlen végrehajtása keretében a településrendezés, a lakáskezelés és közművesítés, a városi építési telkek, a helyi utak, az utcák és az egyéb községi jelentőségű létesítmények használata, a természeti javak és a környezet védelme és fejlesztése terén;
- A mezőgazdaságra, a mezőgazdaság, az erdők, a vizek és az állatvilág védelmére, hasznosítására és fejlesztésére, a vízgazdálkodásra, a gyáriparra, kisiparra, a magánvállalkozásokra, a kereskedelemre, a gazdaságfejlesztésre, az idegenforgalomra és az egyéb olyan területekre vonatkozó teendőket, amelyet az állami szervek a törvény és más jogszabályok értelmében a Községre ruháznak;
- A polgárok és az anyagi javak elemi és az egyéb nagyobb csapások elleni védelme megszervezésének teendőit;
- Az építésügyi, a településrendezési, a kommunális és a közlekedési felügyelőség, valamint a környezetvédelmi felügyeleti ellenőrzés teendőit;
- Az Ügyosztály hatáskörébe tartozó aktusok tervezetei előkészítésének, kidolgozásának és előterjesztésének teendőit.

Jelentés a környezetvédelmi eszközök felhasználásáról Bácsstopolya Községben 2012-ben

BEVÉTELEK:

Sorszám	Leírás	Tervezett	Megvalósított
1.	Környezetvédelmi és fejlesztési díj	930.000,00	214.336,00
2.	A környezetszennyezésért fizetendő illeték	2.480.000,00	1.714.784,00
3.	Az előző évből áthozott eszközök	990.000,00	983.930,14
	ÖSSZ BEVÉTELEK	4.400.000,00	2.913.050,14

KIADÁSOK:

Sorszám	Leírás	Tervezett	Megvalósított
1.	A környezet állapotának figyelemmel kísérésére szolgáló programok és projektek	300.000,00	-
2.	A védett természeti javak védelmét és fejlesztését szolgáló programok	400.000,00	-
3.	Hulladékkezelés	3.000.000,00	2.408.819,00
4.	Ösztönző, megelőző és szanációs programok	350.000,00	-
5.	Képzési tevékenységek és a környezetvédelem fontosságáról alkotott tudatosság erősítése, valamint a környezet állapotáról és minőségéről való tájékoztatás és adatközlés	350.000,00	87.000,00
	ÖSSZ KIADÁSOK	4.400.000,00	2.495.819,00

Az össz bevételek és össz kiadások között megvalósult 417.231,14 dinár összegű különbség kizárólag rendeltetés jellegű, amely a következő évben kerül felhasználásra a Környezetvédelmi Program keretében.

7.4. KISHEGYES KÖZSÉG

KISHEGYES KÖZSÉG

Cím: Fő utca 32, 24321 Kishegyes

Tel: +381 24 730 010, + 381 24 730 003

Telefax: + 381 24 730 003

E-mail: opstina.maliidos@gmail.com

Honlap: www.maliidos.com

Kishegyes egy település, valamint Kishegyes község székhelye az Észak-bácskai Körzetben. Területét tekintve a legkisebb község Vajdaságban, a 2002-es népszámlálás adatai szerint 5465 lakosa volt. Kishegyes mellett, a község lakott települései Bácsfeketehegy és Szeghegy. A magisztrális autótút és a Belgrád – Újvidék – Szabadka vasút-vonal átszeli ezt a területet és áthalad a lakott településeken.

A községben a mezőgazdaság a legfejlettebb. Jelentősek a kereskedelem és ipar, vendéglátás és helyi közlekedés. A mezőgazdasági területeken nagyobb vadászterületeket alakítottak ki.

Kishegyes településen 4298 nagykorú lakos él, a lakosság átlagéletkora pedig 40,0 év (38,0 a férfiak és 41,8 a nők esetében). A településen 2127 háztartás van, a háztartás tagjainak átlagos száma pedig 2,57. Ezt a települést főleg magyarok lakják (a 2002-es népszámlálás szerint), az utolsó három népszámlálás pedig csökkenést mutatott a lakosok számát illetően.

7.4.1. GAZDASÁGI, MEZŐGAZDASÁGI, LAKÁSÉPÍTÉSI, KÖZMŰVESÍTÉSI ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI OSZTÁLY

A helyi önkormányzat felépítését illetően, a Gazdasági, Mezőgazdasági, Lakásépítési, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztály keretében kialakult a:

1. Környezetvédelem felügyeleti részleg;
2. Környezetvédelmi, mezőgazdasági és lakásügyi részleg;
3. Kommunális felügyeleti részleg;

Ez az Osztály látja el a:

- Közigazgatási, felügyeleti és egyéb feladatokat a Községben a lakásügyi és kommunális kérdésekben;
- Közigazgatási, felügyeleti és egyéb feladatokat a községi előírások közvetlen végrehajtásában a lakásépítési - közművesítési tevékenységeket, helyi utakat, utcákat és községi szempontból fontos egyéb objektumokat, a természeti javak és környezet védelmét és fejlesztését illetően;
- Község által alapított közzállalatok tevékenységének figyelemmel kísérését, valamint a közzállalatok munkájának felügyeletét a község alapító jogainak határain belül;
- Község által vezetett befektetési programok meghozatalát és megvalósítását;
- Lakosok bizonyos igényeinek kielégítésével kapcsolatos feladatokat az ipar, turizmus, vendéglátás és kereskedelem, gazdaság és más, a község szempontjából jelentős ágazat terén;
- A kommunális és egyéb szolgáltatások árának meghatározásával kapcsolatos feladatokat;
- Mezőgazdasággal, a mezőgazdaság erdők és vizek, valamint állatvilág védelmével, használatával, javításával, vízgazdálkodással, gazdasággal, iparral, magánvállalkozással, kereskedelemmel, gazdasági

fejlesztéssel, turizmussal és más ágazatokkal kapcsolatos feladatokat, melyekkel a törvények és más előírások alapján az állami szervek bízzák meg a Községet;

- Polgárok és anyagi javak természeti és más nagyobb csapásoktól való védelmének megszervezésével kapcsolatos feladatokat;
- Kommunális felügyeleti és felügyelői feladatokat a környezetvédelem terén;
- Osztály működésének hatáskörébe tartozó aktusok előkészítésével, kidolgozásával és javaslatával kapcsolatos feladatokat, valamint azokat a szakmai, adminisztratív, műszaki és egyéb feladatokat melyekkel a Községi Tanács, a Község elnöke és a Községi Közigazgatás vezetője bízza meg.

Környezetvédelmi Törvény (a SZK Hiv. Közlönye 135/2004, 36/2009 sz.) 100. cikke alapján, 2013. január 31.-én a Gazdasági, Mezőgazdasági, Lakásépítési, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztály az alábbi juttatta el az Energetikai, Fejlesztési és Környezetvédelmi Minisztériumhoz.

Jelentés a környezetvédelmi illeték alapján megvalósított bevételi eszközök felhasználásáról 2012-ben

Kishegyes község költségvetésének Környezetvédelmi Alapja 491.108,80 dinár bevételt valósított meg 2012-ben, a Környezetvédelmi Törvény (a SZK Hiv. Közlönye 135/04, 36/09 sz.) 85. cikke alapján.

Kishegyes község területén nincs különös állami érdekeltségű környezetvédelmi terület, ezért nem is valósít meg bevételt a Környezetvédelmi Törvény (a SZK Hiv. Közlönye 135/04, 36/09 sz.) 85a. cikke alapján. Továbbá, az azonos Törvény 87. cikke alapján sem valósít meg bevételt, mivel még mindig nem hozták meg a Környezetvédelmi és fejlesztési illetékről szóló Döntést. Ugyanakkor, a község költségvetéséből minden évben meghatározott összeget különít el a környezet védelmére és fejlesztésére a község területén.

A 2012-es Program alapján tervezett összeg 7.400.000 dinárt tett ki. A költségvetésben a Környezetvédelmi Törvény 85. cikke alapján a tavalyi évben megvalósított bevétel 491.108,00 dinárt tett ki a 714547 – Környezetszennyezési illeték költségvetési tételen, míg a község költségvetéséből további 4.167.290,20 dinárt fordítottak a környezet védelmére és fejlesztésére.

A Törvény 85. cikke alapján megvalósított 491.108,80 dinár bevételt a község területén levő illegális szemétkerakók szanációs tervére és rekultiválására költötték. A költségvetésből további 1.372.991,20 dinárt fordítottak erre a célra.

2012-ben, mindhárom településen az illegális szemétkerakók tisztítására és rendezésére összesen 892.000,00 dinárt költöttek, az erdősítésre 317.299,00 dinárt, a parlagfű megsemmisítésére pedig 35.000,00 dinárt.

A Szabadkai Regionális Hulladékkezelő Központhoz való csatlakozásról szóló 404-99/2099-I számú Szerződés alapján a Község, mint tag, köteles finanszírozni azt, ezért 2012-ben ezen az alapon a Szabadkai Regionális Hulladéklerakó Kft-nek összesen 1.100.000,00 dinárt utaltak át.

8. SZABADKAI REGIONÁLIS AARHUS KÖZPONT

A Szabadegyetem, az illetékes minisztérium és Szabadka Város közti Egyetértési Nyilatkozat aláírásával, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet EBESZ támogatásával, a Szabadkai Regionális Aarhus Központ 2011. március 4.-én meg kezdte működését. Sikra száll az Aarhusi Egyezmény Szerbiában történő megvalósításáról szóló Törvény alkalmazásáért tartományi szinten, kezdve az Észak-bácskai, Nyugat-bácskai és Észak-bánati körzetektől.

Az alaptevékenységek az Aarhusi Egyezmény megvalósításáért felelős különböző érdekcsoportok oktatására irányulnak, a hatékonyabb környezetvédelem, a környezettel kapcsolatos minőséges információk folyamatos közlésének biztosítása és azok nyilvánossággal történő megosztása céljából a felhasználók számára vonzó módon (média és közkampányok, könyvtár, Internet oldal, HORIZONTOK ökológiai hírlevél...).

Csak a tavalyi évben több mint húsz összejövetelt, kerekasztal-beszélgetést, közvitát, műhelymunkát, képzést és előadást szerveztünk különböző célcsoportok: az általános iskolások, középiskolások és egyetemisták, valamint újságírók, helyi önkormányzatok, ökológiai szervezetek, és más érdekelt felek képviselői számára.

POLGÁROK

A 024 Ügyfélkapcsolati Központal, felügyelőkkel és kommunális rendőrséggel való együttműködés rendkívül jelentős a Szabadkai Aarhus Központban jelentkező polgárok ökológiai és kommunális problémáinak gyorsabb és minőségesebb megoldása szempontjából.

ÖKOLÓGIAI SZERVEZETEK

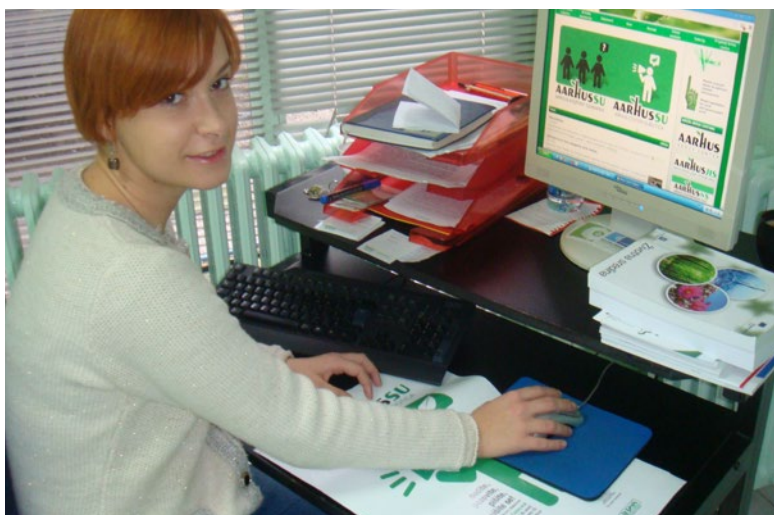
Az Aarhus Központ az ökológiai szervezetek gyülekezőhelyévé vált, ahol beszélgetnek, vitáznak és ahonnan különböző kezdeményezések indulnak a releváns hazai és külföldi intézményekkel és intézetekkel való együttműködésre. Közös fellépéseket és bemutatókat szerveznek olyan rendezvényeken, mint például: ECO DOX – ökológiai dokumentumfilm program a Palicsi Európai Filmfesztivál keretében, Ökológiai Utca, kiállítások, stb.

KIADÓI TEVÉKENYSÉG

Külön figyelmet fordítanak a kiadói tevékenységre. A szórólapok és hírlevelek mellett, útmutatót is kiadtak, melynek tartalma az Aarhus Központ szerepével kapcsolatos tájékoztatásra irányult, továbbá olyan kiadványokat mint amilyen ez is, melyekben közlik az Észak-bácskai Körzet környezetének éves minőség megfigyelését. A polgárok rendelkezésére áll egy több mint kétszáz címszóból álló, különböző ökológiai témákkal foglalkozó könyvtár is szerb és magyar nyelven.

ÖNKÉNTESEK

Az Aarhusi Egyezmény fiatalok körében történő népszerűsítésében fontos szerepet játszanak az önkéntesek. Részt vesznek az "öko-őrjáratokban" is, járják a várost, jelentik az illegális szemétlerekait és rámutatnak a hulladék, mint komoly környezetszennyező problémájára. Az "Ajtótol-ajtóig" akció keretében az önkéntesek felkeresik az épületek lakóit és kéri őket, hogy kapcsolódjanak be az újrahasznosítható hulladék szelektív gyűjtésének akciójába. "Szabadka zöld épületei".

8.1. JELENTÉS A 2012-ES TEVÉKENYSÉGRŐL

A 2012-ben, a Szabadkai Regionális Aarhus Központ képviselői, különböző összejövetelek szervezése mellett, részt vettek értekezleteken, bemutatókon, rendezvényeken Szerbia szerte, de külföldön is. Külön figyelmet fordítottak a Központ médiában történő népszerűsítésére, valamint az Aarhusi Egyezmény alkalmazásának jelentőségére Szabadka lakosainak szempontjából, ezért értesítették őket ökológiai problémáiknak megoldási lehetőségeiről. Több tíz polgár jelentkezett, akiknek segítettek a 024 Ügyfélkapcsolati Központ szolgáltatásainak igénybevételével, valamint a felügyeleti szervekkel és kommunális vállalatokkal történő együttműködésen keresztül.

Az önkéntesek tavaly is fontos szerepet tölthettek be, ki kell emelnünk részvételüket a „Tisztítsuk meg Szerbiát” és „Szabadka Zöld Épületei” kampányokban, melyek a TERRA'S Egyesülettel együttműködve valósultak meg. Az alábbi szövegben kiemeltük a Szabadkai Regionális Aarhus Központ legjelentősebb tevékenységeinek egy részét, melyek 2012 során valósultak meg:

AZ ÖKO – CSZ FINANSZÍROZÁSA

Az újvidéki Regionális Aarhus Központtal együttműködve, a Szabadkai Regionális Aarhus Központban június 7.-én megtartották a szabadkai, újvidéki, odzaki és zombori ökológiai szervezetek összejövetelét. Az odzaki Ökológiai Mozgalom felesleges pályázati dokumentáció megszüntetésére vonatkozó kérelme alapján, a TERRA'S Egyesület és a szabadkai RAK javaslatot nyújtott be az egyesületek által megvalósított, közérdekű programok támogatási eszközeiről vagy társfinanszírozásáról szóló RENDELET 6. Cikke módosításának kezdeményezésére. A fő kifogás a Rendelettel kapcsolatban a szükséges pályázati dokumentációra vonatkozik, ami miatt mindegyik CSZ költségébe

veri magát, függetlenül attól, hogy a projekt megkapja-e a pénzügyi eszközöket a támogatótól. Az ilyen problémák miatt a civil szervezetek nagy része nem tudja megvalósítani terveit és projektjeit, annak ellenére, hogy vannak jó ötleteik. Ugyanakkor, a Rendeletnek elismerték bizonyos előnyeit is, ezek pedig a kritériumok meghatározási módjának teljessége, átláthatóság és pénzügyi ellenőrzés, átláthatóság és a folyamatok nyilvánossága, valamint a projekt megvalósításának követése.

A VÍZ ÉS EGÉSZSÉG EGYEZMÉNY

Összhangban az EU értékeinek stratégiai megítélésével, a Bányászati, Területrendezési és Természeti Erőforrásokért felelős Minisztérium november 22.-én a szabadkai Aarhus Központban bemutatta a Víz és Egészség Egyezményt. A bemutatás célja a szélesebb nyilvánosság idejében történő tájékoztatása az Egyezmény elfogadásának fontosságáról, valamint a legfontosabb aktivitások meghatározása amelyeket helyi szinten alkalmaznak majd az

Egyezmény elfogadása után. Az Egyezmény minden szinten,- úgy nemzeti mint a határon átnyúló és nemzetközi értelemben,- védi az emberek egészségét és jólétét a fenntartható fejlődés keretében, a vízgazdálkodás fejlesztésén keresztül, beleértve a vízi ökoszisztémák védelmét is, méghozzá a nem megfelelő víz által okozott betegségek megelőzésével, meggátolásával és csökkentésével.

A HFFS-T TÁMOGATTÁK - HABÁR NEM KIELÉGÍTŐ

A csupán hét nap kevés idő a közvitára, különös tekintettel arra, hogy Szabadka Város Helyi Fenntartható Fejlődési Stratégiájának 2013-2022 tervezete nagyon rosszul van kidolgozva, ez az általános értékelés hangzott el az ökológiai szervezetek és a polgárok találkozóján, melyet december 13.-án, a Szabadkai Regionális Aarhus Központban rendeztek. Annál is inkább, mivel a kidolgozását a Városok és Községek Állandó Konferenciája támogatta. Az alacsony részvétel ellenére a konstruktív kétórás vitán konkrét javaslatok hangzottak el. Felhívták a figyelmet arra, hogy a médiák, valamint a civil és magán szektor nincs elegendően bevonva a HFFS-ban meghatározott projektek megvalósításába. Nagy segítség volt Mgr. Gordana Gavrilović, a Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Szolgálat szakmunkatársának jelenléte, aki a környezetvédelmi rész kidolgozását koordinálta.

LOBBIZÁS

A TERRA'S Egyesület és a Szabadkai Regionális Aarhus Központ kezdeményezésére, november 27.-én megtartották Dr. Csengeri Attila, a Városi Tanács egészségügyi, szociális- és környezetvédelemmel megbízott tagjával és a szakmai nyilvánossággal tervezett értekezletek közül az elsőt. Felismerve annak szükségességét, hogy megteremtsek a folyamatos együttműködést a hatalom képviselőivel az ökológiai problémák minél minőségesebb megoldása érdekében, különböző témákra javasoltak találkozókat, melyek közül az első a Palicsi- és Ludasi-tó volt.

LÉTREHOZNI AZ AARHUS KÖZPONTOK HÁLÓZATÁT

Október 2.-án, a Szabadkai Regionális Aarhus Központban kerekasztal beszélgetést tartottak azzal a céllal, hogy fejlesszék az együttműködést a szerbiai Aarhus központok, helyi önkormányzatok, valamint ökológiai szervezetek között, melyen részt vettek az illetékes Minisztérium, a helyi önkormányzatok, a Szerbiai EBESZ-Misszió, a médiák, civil szervezetek, valamint a Szabadkai és Újvidéki Aarhus Központok képviselői.

Az összejövetel fő témája "Az információhoz való hozzáférést, a nyilvánosság döntéshozatalban való részvételét és

a környezetvédelmet érintő kérdésekben jogi védelemre való jogot biztosító egyezmény - Aarhusi Egyezmény alkalmazási Stratégiájának" megvalósítása volt, melyet a Szerb Köztársaság Kormánya 2011 decemberében fogadott el, külön figyelmet szentelve a dokumentum megvalósításával kapcsolatos Akciótervre, mely meghatározza az Aarhus központokat partnereknek tekintik, akiknek ki kell kérni a véleményét vagy alkalmazni kell őket.

Mindannyian egyetértettek abban, hogy elengedhetetlen létrehozni az Aarhus központok és ökológiai szervezetek nemformális hálózatát, megkezdeni a stratégia figyelemmel kíséréssel kapcsolatos Akcióterv, valamint a környezetvédelem területére vonatkozó jogvédelmi kézikönyv kidolgozását.

ECO DOX – AZ ÖKOLÓGIAI FILMEK FESZTIVÁLJA

A Szabadkai Regionális Aarhus Központ 2012-ben is társszervezője volt az ECO DOX Ökológiai Filmek Fesztiváljának, mely szerves része az Európai Filmek Palicsi Filmfesztiváljának. Mint az előző években is, a "Lifka Sándor" Art Moziban minden vetítés előtt néhány ökológiai civil szervezet képviselője mutatta be tevékenységét. A szétosztott promóciós anyagok mellett, a látogatók kötetlen beszélgetés mellett ismerkedtek meg a szervezetek és intézmények munkájával, köztük az Aarhus Központ tevékenységével is.

A FIATALOK IS ISMERIK AZ AARHUSI EGYEZMÉNYT

A Szabadkai Regionális Aarhus Központ projekt keretében képzéseket tartottak a középiskolások, valamint a Singidunum és Közgazdasági egyetemek egyetemistái részére. Az előadások fő témája az Aarhusi Egyezményről szóló Törvény volt, a célja pedig, hogy a fiatalok megismerkedjenek az Aarhus Központ eddigi munkájával, valamint az általa nyújtott szolgáltatások igénybevételének módjával.

VENDÉGÜL LÁTTUK AZ ÚJVIDÉKIEKET

November 27.-én, a Szabadkai Regionális Aarhus Központ szervezésében előadást tartottak az újvidéki Műszaki Egyetem Master Képzése közel negyven hallgatójának. Miután megismerkedtek azokkal a lehetőségekkel melyeket az Aarhus Központ nyújt a polgároknak, Michell Rohmann okleveles hidrológus, a "Park Palics" KV Palicsi-tó szanalásával megbízott tanácsadója beszélt a Palicsi-tó vízminősége problémájának megoldásáról és ismertette Szabadka egyik legfontosabb ökológiai problémájának megoldására készült akcióterv tizenkét lépését.

LÁTOGATÓK - KOLIBRI ÉS A KISISKOLÁSOK

A Szabadkai Regionális Aarhus Központba ellátogattak a legfiatalabb polgárok is. Így, október 24.-én a "Kolibri" óvoda óvodásainak, november 21.-én pedig az „Ivan Goran Kovačić” AI harmadik osztályos tanulóinak nyílt alkalmuk élvezni a Đorđe Suvajdžić és Ante Tabaković művészi látásmódjának köszönhetően készült fényképkiallítást. A Központ által nyújtott lehetőségekről Ljiljana Krajinović, a marketing tevékenységek koordinátora beszélt a legkisebbeknek.

A FÖLD NAPJA

A Regionális Aarhus Központ önkéntesei aktívan emlékeznek meg a jelentős dátumokról, mint amilyen május 9.-e az Európa Napja vagy június 5.-e a Környezetvédelmi Világnap. Április 22.-e, a Föld Napja alkalmából a Központ aktivistái ökológiai előadást szerveztek: „Lehetséges Szerbia – Lehetséges Szabadka” címmel. Az Aarhus Központ önkéntesei népszerűsítő anyagot osztottak a polgároknak, valamint alkalmi zenei műsorral is készültek.

AARHUSU
AARHUS KÖZPONT SZABADKA

LÁTOGASSONAK EL, TELEFONÁLJONAK, ÍRJONAK, TÁJÉKOZÓDJONAK!

Munkanapokon 10-16 óráig

Szabadegyetem (II bejárat)

Jován Nenád cár tér 15, 24000 Szabadka

Telefon: 024 – 554 – 600 (127-es mellék)

E-mail: aarhussu@openunsubotica.rs

www.aarhussu.rs

